

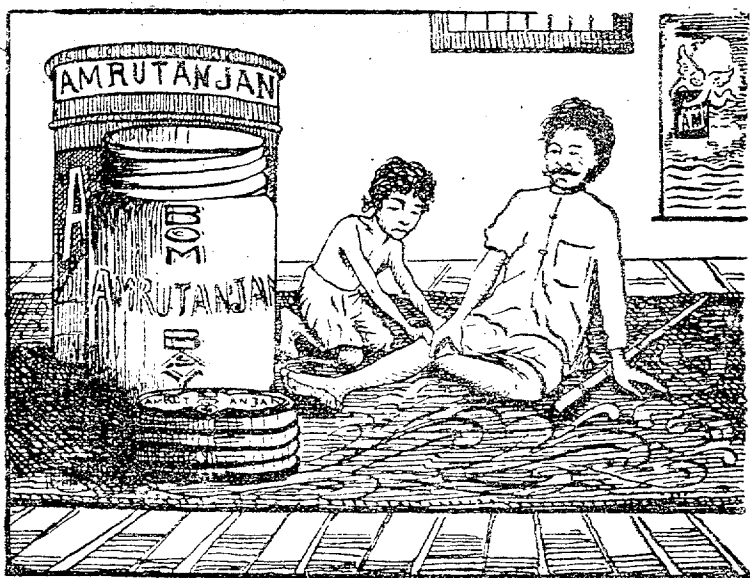
అమృతం

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును
Post Box No. 212. Telephone No. 2544.

Vol. 15 చెన్న పట్టణము 1927-వ నం ఏప్రిల్ నెల 15-వ తేది శుక్ర వారము No. 12
నంపుటయు ౧౫ శ్రీ ప్రభవనామసంవత్సర ఛైత్రమాస శుద్ధ చతుర్దశి. నంచిక ౧౨

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారిచే వేలకు వేలు
మోగ్యతావత్తములు పొందియున్నది
తలనొప్పలమాన్పును, వాయు పోట్ల
బాపును, పార్శ్వపునొప్పల బారదోలును,
పోట్లబోగొట్టును, బెణుకుల భేదించును,
వాపుల రూపుమాపును, నగ్గును తగ్గించును,
దురదను తొలగించును.
ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమంధలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము అన్ని విధములగు
నొప్పులకు సంచీవిసంకటిది.
పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన.
మోసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో నహా నీసా 1-కి 0-10-0
డజ్జ 1-కి రు 6-4-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండవలసినది
అమృతాంజనం డిస్కో
6, 7 తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు
లేక
249, ఫ్రేరింగ్, ఫోర్ట్, బొంబాయి.

కాసు బంగారమునకు, సీమవెండికి, రత్నములకు పూచీ నిచ్చేదము.

మావద్ద తలరకముల లోలాకులు, రుద్దులు, మోపులు, బంగారుమెడచెయినలు, మొలకాడులు,
బుట్టలు మొదలగునవి తయారుగ నున్నవి. వివరములకు ఈడినవి విలాసములకు వ్రాయుడు. 4180
పోస్ట్రీటరు: కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శివగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదర్సు.
ది ఆంధ్ర జ్యాయలరి మాన్యుఫాక్చరింగు కంపెనీ
పోస్ట్రీటరు: శివనాడ 1149 (3) 1527, ఫోన్: 210, మద్రాసు.

Iron Safes
ఇనుపపెట్టెలు

SAMUEL & Co. Engineers.
San Thome, Madras.

ఆయిల్ ఇంజనులు, పంపులు, రైసుమల్లర్లు, పెల్లర్లు, ఆయిల్ మిల్లులు,
చేతికుమిల్లులు, అచ్చుమిషనులు, ఇనుముపోతలు మొదలగునవి సరసముగా అంద
ముగా చేయబడును. ధరల వివరములకును, కేటలాగునకును వ్రాయుడు.
సామ్యుయల్ అండు కంపెనీ, ఇంజనీర్లు
3487 శాఖోము, మద్రాసు.

WANTED 3168
Candidates for Telegraph and Station
Master's Classes. Full Particulars and Railway
Fare Certificate on 2 annas stamp.
Apply to:—IMPERIAL TELEGRAPH COLLEGE.
DELHI.

పుట్టుచెముడును కుది ర్చేదము.
వివరములకు 1 అణావిత్తపంపవలెను.
యాయవరం అగడ్త్యేశ్వరరావు, హెచ్. సి. అండు
వీన్ డిస్పెన్సరీ. బాపట్ల (గుంటూరుజిల్లా.)
గంధర్వపత్రిక 3395
నాటకము, మేళములు, హాస్యము, కథలు, చతు
ష్టక్తికలు, మున్నగు నాగరసమన్వయకు సచిత్రమా
సపత్రిక - సంవత్సరచందా, బకరూపాయిమాత్రమే
వాయిదానాదు:—గంధర్వపత్రిక-విజయనగరం

Evans

ట్రైమెజ్యూస్ గ్లిసరీన్ తలక్రిము.

ఈ ప్రక్కను కనపరుపబడిన సీసామాదిరి నొకదానిని కేడేకొనుము. అందుం
దు పదార్థమును ప్రతిదినము నీతలకుకొంత యుపయోగించువు నీశిరోజములు పూడ
వకుటకును, చుండు మొలనకుండు చేయుటకును, బట్టల కాయుండును కాపాడగలదు. నీ
వెంట్రుక లెంతో పరిశుభ్రముగ నుండుకేగాక చూమవారకు ఆశ్చర్యజనకములుగ
నందగలవు.
నీవు క్రయమునకు దీయు సీసాను ఎర్రరేలును, ఇవాన్సు అను పేరును
గ్రత్తగ పరీక్షించి మరీ తీయుము.
అన్ని దుకాణములయందును, ఎల్ల డ్రాప్స్ ను క్రేకలయొద్దను
కొనకగలదు.

ఇవాన్స్ సన్స్, లెక్కరు అండు వెబ్ లిమిటెడ్,
లండను లింకన్.
ఇండియాను ప్రత్యేకముగ ప్రాంతీయ ప్రతినిధులు:—
బి.వి.ఎస్. సోమేశ్వర, బి.వి.ఎస్. సోమేశ్వర, బి.వి.ఎస్. సోమేశ్వర, బి.వి.ఎస్. సోమేశ్వర

నైకలును తయారు చేయుటయం దొక నూతనపద్ధతి.

వర్తకునికి లాభకరమైనది

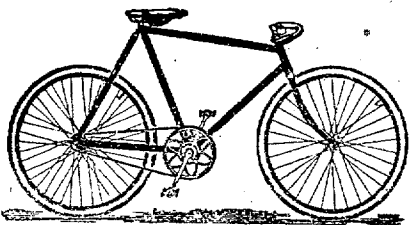
న్యాయదారునికి మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది

హార్ క్యూల్స్ నైకిళ్లు పలురంగులతో తయారు చేయబడినది.

(బ్రిటిష్ వారిచే తయారు చేయబడినది. అమితముగా తయారగుటచే
చౌకగా విక్రయించుటకు వీలైనది)

611

పేరునందు
హార్ క్యూల్స్

బలమునందు
హార్ క్యూల్స్

1-కి ధర రూ 83 లు మాత్రమే

ఎటుపు, ఆకుపచ్చ, నివ్వరంగు, ఊదా, అన్ని రంగులు కలిపిన రంగు మొదలగువాటిలో గలవు.

Sole Agents:—ENGLISH CYCLE & MOTOR IMPORTING Co., 9 Broadway, Madras
Sole Agents for RUDGE, PEARL & INVICTA CYCLES.

ఆటంకపరచుటకుదురుట

ఒకసారి దీనిని పర్యవేక్షించి } ఈ రెండు సుగుణములు గలిగినట్టి } దీని నిజమును గ్రహింపుడు.
కామయవార స్తూరిమాత్రలు

Regd Trade Mark

అమూల్యమైన ఓషధులు, కస్తూరి కుంకుమపువ్వు మొదలగునవిచేర్చి శాస్త్రోక్తముగా తయారుచేయబడినవి.
సాధారణముగా పలువిధ జ్వరములు, జలుబు, దగ్గు, అజీర్ణము, పిల్లలపడికము, ప్రక్కల ఈడ్పు, అజీర్ణ భేది, ప్లేగు, కడుపుబ్బరము, బలహీనత, అగ్నిమాంద్యము, మలబద్దము, అజీర్ణచే గలుగు కడుపునొప్పి మొదలగువాటికి వైద్యాయుధము వంటిది. అనుపాన పత్రముకూడ పంపబడును. కాల, దేశ, లింగ వయస్సు భేదము లేక అనేక సం॥ రములనుండి వాడబడి, ప్రశంసించబడుచున్నది. పసిబిడ్డలకు, బాలింతలకు అమృతమువంటిది.
250-300 మాత్రలుగల బుడి 1 కి ధర రూ 40, పోస్టుఖర్చు 0 40, పోస్టుఖర్చుతో పహా 6 కి రూ 1 80,
12 కి 2 18 0, 25 కి రూ 5 8 0.

ముఖ్యగమనింపు:—మా కస్తూరి మాత్రలవలన గలగుచున్న ఆమాఘమైన గుణమును చూచి బహుదనందు అనేక కృత్రిమ కస్తూరి మాత్రలు విక్రయించబడుచున్నది. మా పోషకుండుటకై మా వర్తక గుణమునుచూచి తీయుడు. ప్రతిపూరిలోను ప్రతి గుణమునందు దొరకును. రిషిగర్త చాళ్యపు వెంకటాచల పండితులు, ప్రొవైటరు,

శ్రీ సీతారాఘవవైద్యశాల, మైసూరు

నరనము

దృఢమైనది

నమ్మకమైనది

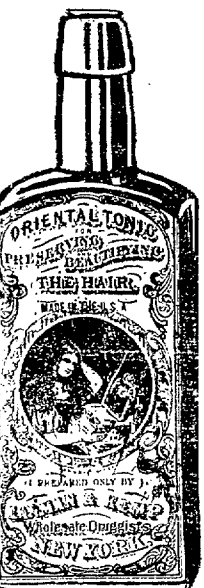

ఇప్పటిమో సర్వప్రకారము బాగుగా తిగుదుచేయబడిన అనుప పైటలు ఈదినవ తలుపుబడినవారివద్ద అమృతమునకు సిద్ధముగా యున్నవి.
బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న. టే. శ. మొదలియార్,

ఇనుపపైటలు చేయువారు,
ప్రావైటరు, 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.
నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్కుసు.
బెరక్ అండు బ్రాన్ ఫౌండర్లు

ఆయిల్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగు నవి రిపేరుచేయుటయందుసమర్థులగువారు. రైలుమిల్లుకుకావలసిన సిలండర్లు, సోఫ్టింగ్ నట్టులు సరసముగా యివ్వబడును. కుబ్జరాయప్పిల్లెబిడ్డి, పెద్దనాయక్ పేట మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగము లన్నియు ఆర్డరుయిచ్చినతయారుచేసియివ్వబడును. ఉత్తరములు వ్రాసిన బదులు వ్రాయబడును.

వెంట్రుకలను
బాగుగా పోషించుటకును, అందముగా నుంచుటకును
ఓరియంటల్ టానిక్కును
విడువక వాడవలెను.
అది బట్టలను పోగొట్టి, వెంట్రుకల కుదుళ్లకుమంచి బలమిచ్చును. వెంట్రుకలు పెరుగుటకు తోడ్పడును. వెంట్రుకలను గడ్డమును మృదువుగాను, అందముగా నుంచును.
ప్రతి చోటను విక్రయమునకు దొరుకును. 3059
Also By Messrs. B. K. PAUL & Co., M. R. PAUL & Co., 1 & 3, Bonfield's Lane, Calcutta
KEMP & Co., Bombay, DEY BROS, 32, Mongu Street, Rangoon.
BISWARUP SADHU & SONS, BURDWAN.

లోకబోధకుల ఆకు

సవరణకాబడవలసిన యంశములు

(1) గ్రామమునసబులు లోకబోధకులకుండే ఎన్ని కలకు నిలబడవచ్చునని 1920వ సం॥రమున సవరింపబడిన లోకబోధకుల ఆప్టులోగలదు. మునసబులుకూడ గవర్న మెంటు నద్ద జీతము తీసుకొంటున్నారు. గవర్న మెంటునల్ల జీతము తీసుకొన్నను ఎన్నికరీతివల్లనే ఉద్యోగమునకే గౌరవోద్యోగమందురు. కాని ప్రస్తుతమున్న మునసబు ఉద్యోగములు ఏకీకరణ గౌరవోద్యోగము నునో అర్హముకాకున్నవి.
మునసబులవలెనే కరణములుకూడ వేతనములు తీసుకొను నున్నారు. కరణముల కట్టి హక్కు లేదు. మునసబు కరణాలకు ఏవిధముగాను తేడాలేదుగావున కరణాలుకూడ మునసబులు వలెనే లోకబోధకులకు నిలబడు హక్కువుండుట సహజము.
ఉభయములకు లోకబోధకుల వారున్న ఉద్యోగరీత్యా సుండుట అన్యాయమేమో! ఈవిషయమై ప్రజల అభిప్రాయములను సరిగ తీసుకొని బుద్ధిమంతులు ఆలోచించి లోకబోధకుల ఆప్టులో దీనినిగూర్చి సవరణచేయుటకు మదరాసు శాసనసభ్యులు ఆలోచింతురుగాక. కాని పీఠభయములకు ఎన్నికహక్కువుండకపోవుట మంచిది.

(2) లోకబోధకుల కుండు మెంబర్ల మొత్తములో 3/4 వంతు ఎన్నికదార్లనియు మిగిలిన 1/4 వంతు ప్రభుత్వము వారిచే నామినేషను కాబడవలయుననియు ప్రస్తుతము అమలమొనరు లోకబోధకుల ఆప్టులోనున్నది. ఇది చాల అక్రమము. నామినేషన్లు మెంబర్ల నిజముగా పంచమ, యాడిగ, సాలి, నహమ్మదీయులు మున్నగు బహు తక్కువకులములలో నుండి ఏర్పడుటకు నియమింపబడియున్నది. కాని వర్తమాన కాలపరిస్థితులనుబట్టి అటుల జరుగుటలేదు. అవియును ఎక్కువ జనాభానున్న కులములకే పోవుచున్నవి. ఈ నామినేషన్లు మెంబర్ల ప్రభుత్వమువారి అనుగ్రహమునల్ల వచ్చినవారగుటచే వారికుండు మనోభ్యర్థములను చంపుకొని ప్రభుత్వమువారు మంచిచేసినా చెడ్డచేసినా వారిపక్షమున నుండుటకే చేతులెత్తుట కలదు. ఈరీతి అనర్థకము లెన్నియో యీ నామినేషనులలో కలవు.

నామినేషను పద్ధతులను తొలగించుట ముఖ్యవసరము. నామినేషనులను తొలగించి తక్కువకులములుగల జాతులకు ప్రాతినిధ్యముండుటకుగాను అట్టి జాతులకు నిర్ణయించి ఆయా జాతుల రెరవున ఏ వర్గములు నిలబడినను ఆయాజాతులవారే వోటు యిచ్చి ఎన్నుకొనుటకు హక్కుండులాగున ప్రస్తుతమున్న లోకబోధకుల ఆప్టును సవరణ చేయుటకు పాటుబడును.

(3) తాలూకాబోధకు మెంబర్లలో నుంచే జిల్లాబోధకు మెంబర్లను ఎన్నుకొను హక్కుయున్నది. ఇదిచాల అవ్యక్తము గానున్నటుల అనుభవమునుబట్టి తేలుచున్నది. తాలూకా బోధకు మెంబర్లలో యిందుకొరకు పార్టీలు ఏర్పడుటయు యీ మెంబరు పవతికి బత్తాలు ఎక్కువన కిట్టుననియు మున్నగు ఎన్నియో కారణములతో తాలూకాబోధకుల పరిపాలన వీటివల్ల కొంతనరకు అధ్వాన్నముగనున్నది. గ్రామమే ప్రతినిధిక సంస్థకు మూలాధారముగనుండవలెను. కాని మధ్యమధ్యసంస్థలు వేరే, మరల ఎన్నికహక్కునుగలిగి యుండగూడదనే సిద్ధాంతమును తప్పక అమలులోనికి తెచ్చినగాని గ్రామనాసులకష్టములు గట్టెక్కనేరవు. సరేకదావారి పౌరహక్కులకూడ పోగొట్టుకొనినవారగుచున్నారు.

లోకబోధకుల ఖర్చులను మిగుల్చుటకు జిల్లాబోధకుల లేనేలేకుండజేసిన బాగుండునని మన ఆంగ్ల దేశములో నొకటిందోళనగలదు. సంయుక్త బంగాళా రాజధాని యింకామరికొన్ని వాటిలోను తాలూకాబోధకులేక జిల్లాబోధకులొక్కటేగలవు. ఈ కారణములనుబట్టి తాలూకాబోధకులను జిల్లాబోధకుల రద్దుచేయుట ముఖ్యమా? లేక జిల్లాబోధకులనుచాలవలెన్న అందుకు వుండే ప్రతినిధులను గ్రామములనుంచియే వోటు యిచ్చి ఎన్నుకొను హక్కు వుండులాగునను ఆప్టును సవరణచేయుట అత్యవసరము.

(4) తాలూకాబోధకుల మెంబర్లను ఎన్నుకొనుటకు సర్కిళ్లను తాలూకా బోధకుల వేర్పరచుట ముఖ్యమైనది. ఈ పద్ధతివల్ల తాలూకాబోధకుల ఎన్నికలు ఏమియు సరిగనుండుటలేదు. తాలూకాబోధకుల ఏపార్టీవారు వస్తే ఆపార్టీవారి యిష్టానుసారము గ్రామములను సర్కిళ్లుగా వేర్పరచుకొనుచున్నారు. ఈరీతి అనర్థకములు పోవలెనంటే ప్రతి రెవెన్యూ తాలూకాకు ఏకీకరణ తాలూకాబోధకు ఇచ్చికో ఆరీతిగనే

మదరాసు వార్తలు

వారి ఉపదేశపు తపాలు:—17-4-27 తేదీ ఉదయం 9/30 నుండి మదరాసు పోస్టులో పాస్టాఫీసులో బహు నిన్ను ఆరు.

వారు మద్రాసు కార్పొరేషను:—మద్రాసు కార్పొరేషను డిప్యూటీ మేయరు ఈ సల 22 వ తేదీ శుక్రవారం సాయంత్రం 5-10 గంటలకు జరుగును.

ప్రాంతం ప్రమాదం:—రాయపురం గవర్నమెంటు ఆస్పత్రి సూపరింటెండ్ డాక్టరు మత్తయ్యగారి మానాక్త 16 ఏండ్ల యువతి ప్రాంత ప్రమాదమున గాయమునకు నిన్న జనరలు ఆస్పత్రి పరమించెను.

తపాలా ప్రకటన:—మరికనుమహారే తపాలు మద్రాసు జనరలు పోస్టాఫీసులో 18-4-27 తేదీ సాయంత్రం 6-25 గంటలవరకు తీసికొనవచ్చును. ఇదివరలో ప్రకటించిన తీరిగా 16 తేదీ క్షయమైనది.

మద్రాసు ప్రాంతం:—తిరువల్లి కేజీలో జరుగు గుర్రోత్సవమునకు ప్రాంతం ఈ సల 19 తేదీ మంగళవారం ఉదయం 5 గంటలకే తిరుగుట ప్రారంభించును.

మోటారు బస్సులు మాడ: ఉదయం 5-15 గంటలకే బయలుదేరును.

హోమ్స్ మాన్ ధర్మవైద్యశాల:—సర్వెంటుస్ ఆఫ్ ఇండియా సొసైటీ (రాయపేట) లో హోమ్స్ పత్రిక వైద్య సిద్ధాంత ప్రతిపాదకుడగు హోమ్స్ మాన్ గారి ఆకారపటము డి॥ బి॥ గౌ॥ ఆరోగ్యస్వామి మొరగూరుగారిచే బహిరంగపరచబడును. ఏతత్సంవత్సరమున ఈ సల 16 వ తేదీ శనివారము సాయంత్రం 5-30 గంటలకు సభ జరుగును.

శ్రీ ప్రసన్న రాఘవస్వామి బ్రహ్మోత్సవము:—రాయపురములోని ఆధునిక సాయుధ విధిలోని నాయకుల సంఘమువారు ఉత్సవముయొక్క 9 వ రోజున సోమవారము ఈ సల 18 వ తేదీని రాత్రి 7 గంటలకు శ్రీ ప్రసన్న రాఘవస్వామి దేవాలయ భవనకోశాలలో బ్రహ్మోత్సవమును జరిపెదరు.

మద్రాసు లేబరు యూనియను నూతన భవన ప్రమావేశము

వెంకటాచల బారక్సునంద ప్రాధాన్యము:—1929 సం॥ నుండి ఇంటిని మద్రాసు లేబరు యూనియనుయొక్క కార్యాలయము నుండిగా నెలకొల్పబడినది. ఈ నూతన గృహ ప్రవేశమునకు ప్రకటన ఉత్సవమును నిన్న సర్ జి. సదాశివయ్యరు జరిపిరి.

అఖిల భారత యువజన సంఘ నిర్మాణము

భారత కేశవమండలం యువజన సంఘముల నన్నిటికిని కేంద్రీకరించుటకు ప్రయత్నములు చేయబడుచున్నవి. యువ జనోద్యమ స్వభావముల యీ విషయమై చిత్తురిబంధులను తయారుచేయుటకు ఒక కమిటీ ఏర్పాటు చేయబడినది. ఈ చిత్తురి బంధులను ఆహ్వానించుటకు సభలు జరుపబడినవి. రాసున్న డిసెంబరు నెలలో మద్రాసులో జరుగబోవు అఖిల భారత యువజన సభయందు యీ నిబంధన ప్రజాతిక ఆహ్వానింపబడును.

వాయువిమానపు తపాలు:—బొంబాయి నుండి మద్రాసు వరకు విమాన తపాలు ఏర్పాటు ఇప్పటికే జరుగవు.

18-4-27 తేదీ నుండి కెయికో నుండి 16-4-27 తేదీ నుండి బొంబాయి నుండి మద్రాసు వరకు విమాన తపాలు ప్రారంభమైనవి. కరాచీలో ప్రతి శనివారం రాత్రి 8 గంటల వరకు వాయువిమానపు తపాలు అంగీకరింపబడును. మద్రాసు జనరలు పోస్టాఫీసులో ప్రతి మంగళవారము ప్రకటించబడు వేళకులో పుగా ఉత్తములు తీసికొనవచ్చును.

ధర్మవైద్య మార్గము

1927 వ సం॥ ఏప్రిల్ 10 వ తేదీ ధర్మవైద్యములో సాయంకాలము 4 గంటలకు మండల విద్యాశాఖాధికారులకు శ్రీయుక్త వి. యస్. వాసుదేవ శాస్త్రి, బి. ఎ. ఎల్. టి. గారి అధ్యక్షతన జయప్రదముగా జరుపబడినది.

మోహన్ విలాస పుస్తక భండారము-బహిరంగనాథ:—పై పుస్తక భండారము తరపున రేపు (16-4-27) శనివారము సాయంకాలము 3-30 గంటలకు గోవిందప్ప నాయక షిఫ్ట్ 20 సం. గల భవనము నందు ఒక బహిరంగసభ జరుగును. శ్రీమాన్ పురాణం మార్గ వారా యాతీర్థులుగారు 'గురుభక్తి' యను పుస్తకమును గూర్చి ఉపన్యసించుదురు.

శ్రీశివ పంచాంగం:—దక్షిణామూర్తి శాస్త్రులగారు అగ్రాసరాధిపత్యము వహించుదురు.

ఆంధ్రచారిత్రిక పరిశోధక సంఘము-రాజమండ్రి:—వైసంఘము యొక్క సాధారణసభ ఈ సల 12 తేదీ హిందూసభా భవనమునందు ఉదయం 7 గంటలకు జరుగును. ఉపాసానంతరము కార్పొరేషన్ వారు ఎన్నుకొనబడుదురు. తిరిగి సాయంకాలము 5 గంటలకు జయంతి రాయయ్య పంతులుగారి యధ్యక్షతన చిలుమూరి వీరభద్రరావుగారు "మహాపురుష జీవితము కాలమానవీతి"ని గూర్చియు, సి. ఆత్మారావుగారు "తెలుగు తమిళ భాషల యన్వేషణసంబంధము" గూర్చియు, యస్. భవశంకరంగారు "పురాణ పక్ష ప్రయోజనము" గూర్చియు ఉపన్యసించెదరు.

జగన్నాథభక్తసభ - ఎమ్మారు:—అరియకుడి రామానుజ అయ్యంగారు—గాత్రం. మరుంగపురి గోపాలకృష్ణయ్యరు—ఫిడేలు. పశని నుత్తయ్యపిల్లే—మృదంగం. అతిభాపురం సీతారామయ్యరు—మూర్ధింగం. ఈ సల 17 తేదీ ఆదివారం సాయంత్రం 4-15 గంటలకు ఎమ్మారు వేదవిలాసమునందు వైపాటికచేరి వైసభవారి యాజమాన్యమున జరుగును.

తూర్పుగోదావరి మండల సంఘము

1927 సంవత్సరపు తూర్పు గోదావరి మండల సంఘపు గిరిపార్వ మాకు చేరినది. ఈ సంఘమువారు వివేకానంద పంచమ రాత్రిపాఠశాలను నిర్వహించిరి. ఇందువలన 86 రూపాయలు వడ్డము గలిగెను. కె. ఆర్. వి. కృష్ణారావుగారి ఉచిత గ్రంథాలయమునకు మ్యునిసిపలు సంఘమువారిచ్చిన 560 రూపాయలు పుస్తకముల క్రింద వినియోగింపబడినవి. ఇవిగాక రు 281-15-0 ల విలువగల గ్రంథములను కొనిరి. నల్లమందు అంగళులను తగ్గించుట రిసెటివ్ మెంటు, కొన్ని కాలవలను చెండు పంటకు తెరుచుట, ఇకలకు క్లాసు సౌకర్యములు, కాకినాడలో బాలికల హైస్కూలు పోలవరంలో హైస్కూల నిర్మాణము, మద్యపాననిషేధముగూర్చి పాఠశాలలలో బోధించుట, కాకినాడ కోటిపల్లి రైల్వే హిందూమత ధర్మాదాయ చట్టము మున్నగు విషయముల గూర్చి యీ సంఘమువారు ప్రభుత్వాధికారులతో ఉత్తరప్రత్యుత్తరములపలిసిరి. వెనుకటి నిలువతో గలవిన రాబడి రు 2612-6-8 లు. ఖర్చులు రు 1643-7-9. చాలా రామ సోమయాజులుగారు (యం. యల్. సి.) అధ్యక్షులుగను, యల్. రామలింగయ్యగారు ఉపాధ్యక్షులుగను, దుర్గింల మార్గప్రకాశరావుగారు కార్యదర్శిగను, కోనేటి రావుగారు సంయుక్త కార్యదర్శిగను, కోశాధికారిగను 1927 సంవత్సరమునకు నియమింపబడిరి. 1895 సంవత్సరమునుండియు తక్షణదీక్షతో ప్రజల కష్టనిష్ఠులను ప్రభుత్వమునకు నివేదించుటకు కృషిచేయుచున్న యీ సంఘమువారి పట్టుదల మిగల ప్రశంసాస్మాత్యము.

చిత్తూరు (స్వకీయవిలేఖరి) సభలు

ఈ సల 23 వ తేదీ శనివారము బి. జి. మాధ్యమిక పాఠశాలలో చిత్తూరు మండల ప్రాథమిక పాఠశాలలో పాఠ్యయ సంఘము వేళమును, టిపెరు మేనేజర్ల సంఘసమావేశమును శ్రీయుక్త రావుబహదూర్ హాల్లో మునుస్వామినాయుడు యం. యల్. సి. గారి యధ్యక్షతన జరుగవచ్చును.

అఖిల భారత కాంగ్రెసు కమిటీ:—పై కమిటీసభ మే 5 వ తేదీ గురువారము బొంబాయిలో జరుగునని ఏ. రంగస్వామిఅయ్యంగారు (జనరలు కేంద్ర టర్కిగారు) ప్రకటించుచున్నారు. (1) హిందూ మహాసభయ స్వర్గలను సర్దుబాటు చేయుట, (2) కాంగ్రెసు యొక్క భావికర్తవ్యము, (3) కన్వెన్షను పార్లమెంటు.

రాకపోకలు:—కేరళ రాష్ట్రీయసభకు ఆగ్నేయవైపు బి. జి. హర్నిమనుగారు నేను బొంబాయి నుండి మద్రాసు వచ్చిరి. నేటి రాత్రి కల్లికోట వెళ్లెదరు.

సి. యస్. రంగయ్యరుగారు నేటి ఉదయం మద్రాసు వచ్చిరి.

రావు బహదూరు యల్. గోపాలస్వామి అయ్యంగారు నేటి ఉదయం ఢిల్లీ నుండి మద్రాసు వచ్చిరి.

సర్ సి. డి. రామస్వామయ్యరుగారు గతరాత్రి ఉదయం మంజులమునకు వెళ్లిరి.

డి॥ బి॥ జి. నారాయణస్వామి చెట్టిగారు నెల్లూరు నుండి మద్రాసుకు వచ్చిరి.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

బి.యే. పరీక్ష ప్రాక్టికల్ పరీక్షలు ii (బి) గ్రూపులోని ఫిజిక్స్ విజయనగరంలో నెం॥ 221,402, మొ 417 వరకు దృఢీకరింప వచ్చును 20 తేదీ బుధవారం ఉదయం 11 గంటల మొ॥ మధ్యాహ్నము 2 గంటలవరకు జరుగును. ఇదివరలో ప్రకటించిన తీరిగా 10 గంటల మొ॥ 1 గంటవరకు కాదు. రాజమండ్రిలో ii (ఏ) గ్రూపు 202 మొ. 220,380,381 నెంబర్ల విద్యార్థులకు ఫిజిక్స్ లోని ప్రాక్టికల్ పరీక్ష మధ్యాహ్నం 11 గంటలకు 3 గంటలవరకు ఏప్రిల్ 23 తేదీ జరుగును. ఇదివరలో ప్రకటించినట్లుగా ఉదయం 10 గంటల మొదలు 1 గంటవరకు కాదు.

డాక్టరు లక్ష్మీపతిగారి వర్తకము

డాక్టరు ఆనంబ లక్ష్మీపతిగారు మొన్న రాత్రి మద్రాసు నుండి పాట్నాకు బయలుదేరి వెళ్లిరి. పాట్నాలో జరుగు అఖిల భారత ఆయుర్వేదముసభకు వెళ్లుచున్నారు.

చెన్న రాష్ట్రములో ఆయుర్వేదము ఆభివృద్ధి కెందునకు ప్రతిగా మరే రాష్ట్రములోని ఆభివృద్ధి నందుటకు చెప్పిరి. గవర్న మెంటు ఆదరణ పొందుచున్నందులకు సూచనలు స్పష్టముగా కనిపించుచున్నవి. మధురలో ఆరోగ్యస్వామి మొదలి యారుగారు సిద్ధవైద్యముసభ కన్వీనరు వహించి ఆయుర్వేదమునకు సంపూర్ణ ప్రోత్సాహము నొసంగెదమని వాదనము చేసినారు.

ఈ విధముగా ఇతర రాష్ట్రములందుమాడ ఆభివృద్ధి నందవలెను.

చెన్న రాష్ట్రములో ఆయుర్వేద వైద్యకళాశాలమాడ ప్రభుత్వమువారిచే నెలకొల్పబడినది.

లక్ష్మీపతిగారు ఈ విషయమై భీష్మగ్రామియుతో సంప్రతించుటకు కలకత్తా, కాశీ మొదలగు పట్టణములకు ఉత్తరహిందూస్తానమునందు పర్యటనము చేసెదరు.

ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘము

1. మే 1 తేదీ నుండి మూడవ ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘసభ బెజవాడలో నాన్వ్యసహాయుడగు మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు జరుగును. కాన నూతన ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సభ్యులందరు విచ్చేయవలెను.
  2. ఇంతవరకు 4 జిల్లాలనుండి మాత్రమే ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమునకు ఎన్నుకొనిన సభ్యుల జాబితాలు వచ్చినవి. మిగతా జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘములు వెంటనే ఎన్నికలు జరిపించి సభ్యుల జాబితా యీ సల 25 వ తేదీలోగా పంపగలదులకు కోరుచున్నాను.
  3. ఇప్పటికి కొంతమంది రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘ సభ్యులు రాష్ట్ర సంఘసభలో చేర్చింపబడు కొన్ని కొన్ని ములు పంపినారు. ఇంకా ఏమైన తీర్మానములు రాష్ట్ర సంఘ సభలో చేర్చించింపబడుకొనిన రాష్ట్ర సంఘసభ్యులు యీ సల 25 వ తేదీలోగా మార్గస్థానమున కందునట్లు పంపించవలెను.
- 7 తంబు కట్టి షిఫ్ట్, } కా. నాగేశ్వరరావు, }
మద్రాసు 15-4-27. } కార్యదర్శి.

యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారి గౌరవము:—
మద్రాసులోనున్న యిండియన్ కలచరలు అసోసియేషన్ నకు ఈ 1927 సం॥ రమునకు ఆధ్యక్షులుగా శ్రీమాన్, యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

ఇండియన్ కలచరలు అసోసియేషన్
ఈసంఘముతరఫున అఖిలభారతీయులకు ఒకపోటీబహుమతిపరీక్ష జరుపబడును. పరీక్షార్థులు ఒకవ్యాసము వ్రాయవలెను.

“భారతీయవిజ్ఞానములోని ముఖ్యాంశములు తనభివృద్ధియందు సహకారమున నూతనపద్ధతులనుగూర్చి మానవము” అనువిషయమై వ్యాసము వ్రాయవలెను. ఉత్తమ వ్యాసకారునకు బంగారుపతక మివ్వబడును. వ్యాసములన్నియు 1927 మార్చి 1 తేదీలోపుగా మైలాపూరులోనున్న ఇండియన్ కలచరలు అసోసియేషన్ కు పంపవలెను.

శివాజీ త్రిశతాబ్దోత్సవము

ఈ యుత్సవమును సక్రమముగా జరుపుటకు వాలంటీర్లు కావలెను. పై యుత్సవ సన్మాహులులకై ఏర్పడినకమిటీ కార్యాలయమువద్ద జూన్ 15 ను గోవిందప్పనాయకపీఠే 73 నెంబరు యింటిలోకి వచ్చి తెలియజేయవలెను. యం. యల్. సీతారామకృష్ణాచార్యులుగారు వాలంటీర్లమునకు దళనాయకులుగా నియమింపబడిరి.

చందానిధి

గత 12 తేదీ మంగళవారం సాయంత్రం సాందర్భములలో సభ జరిగినది. యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు అధ్యక్షత వహించిరి.

వారింజరంగులజండాలు శివాజీ యుత్సవదినములలో ఉపయోగింపబడినదని లక్ష్మణరావుగారు వ్యవహారికముగా ను సలహానిచ్చిరి. వారి సలహా అంగీకరింపబడెను.

శివాజీ విగ్రహము చేయించి యీ నగరములో ప్రతిష్ఠించినదని దావుదాసగారు కోరిరి. కాని శివాజీ వ్యాధియను మందిరములో శివాజీయొక్క ఊర్ధ్వకాయపు ఆకార పటముమాత్రము ఉంచుటకు తీర్మానింపబడినది. కాగితపు జండాలువలె శివాజీబొమ్మ ముద్రించి ఉత్సవదినములలో పంచి పెట్టబడును.

ఈ ఉత్సవములో అన్నిపాట్లవారును ఏకీభవించుటకు అన్నిపాట్ల నాయకులును ఆహ్వానింపబడినదని తీర్మానించబడినది. జనరలు కమిటీ సభ్యులుగా సర్ సి. పి. రామస్వామయ్యయ్య, సర్ పి. పి. పాత్రోగారు, శ్రీమతి ముత్తులక్ష్మి అమ్మగారు శ్రీమతి లక్ష్మణరావు సతిగారు, ఆనంబ లక్ష్మి సతిగారి సతిగారు శ్రీమతి కృష్ణబాయిగారు, యం. యల్. సీతారామగారు, వి. కే. పంచరత్నముగారు పి. ఆర్. సుందరేశ్వరగారు, వి. కుమ్రాస్వామిగారు, శ్రీ ఉపాధ్యాయులు దావూదు అలీ మిర్జాగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

టి. యస్. రామస్వామియ్యగారు బ్రజరంగు ఏర్పడిరి. ఇండియన్ బ్యాంకులో శివాజీఉత్సవనిధి ఏర్పరచబడినది.

యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు రు 200, డిల్లీ 100. రామచంద్రరావుగారు రు 50, దావూదు పి. సరదరాజులనాయకుగారు రు 50, కాపైను వి. డి. నింబకారగారు రు 25, టి. యస్. రామస్వామి అయ్యర రు 25 విరాళముల నిచ్చిరి.

శివాజీయుత్సవములకు శివాజీస్మారక చిహ్న ప్రతిష్ఠాపనకు 10 నేల రూపాయలు కావలెను. ఉత్సవమునకు 3 వేలు ఖర్చుఅగును. శివాజీ వ్యాధియనుమందిరమునకు 7 వేల రూపాయల నిధి ఏర్పరచబడును. టి. యస్. రామస్వామి అయ్యరగారికి, శివాజీ త్రిశతాబ్దోత్సవనిధికి బ్రజరంగ, రంగ నాగవీలాసము, మైలాపూరు మద్రాసు అని వ్రాసి విరాళముల సంపాదయవలెను.

బ్రిటిషు వర్తకము

మనకు నశివృద్ధియగుచున్నది. ఎనుమతులు, దినములు నిష్పాదించుచున్నవి. నిరుపేదలకు ఎక్కువగనే యున్నవి.

యూక్లెడ్ ప్లేట్సులోనికి దొంగతనముగ సారాయిని విక్రయించుటకు బ్రిటిషువర్తక ఎవరైన వచ్చినని సాంఘాతికాధికారులు అనుమానించిన అట్టివారిని విచారించుటకు యూక్లెడ్ ప్లేట్సు సక్రమకోర్టు కధికార మున్నదని తీర్మానించెను.

ఒక సవరణ:—టి. రాజగోపాల మొదలయూరిగారి ఆంగ్లఆశాన్ లేక ఆంగ్లబోధిని ప్రకటన 1927 సంచికలో, 112 వ పుట దగ్గర ప్రచురించబడియున్నది. సవరణ ప్రకటనయందు కడపటిభాగములు 800 పుటలు అనుటకు బదులు పొరబాటున 90 పుటలని ప్రచురించబడినదని ఈ ప్రతికా పాఠకముహాశయిలు తిలకింప ప్రార్థితులు.

దేశీయ ప్రార్థనసమాజము

ఈ సమాజపు 15 వ వార్షికోత్సవము 1927 సం॥ మార్చి 27 మొదలు 5 దినములు పెరంబూరిలోను మదరాసులోను జరిగినది. మొదటి దినము ఉదయం 7 గంటలకు పెరంబూరిలో ప్రాతఃకాల సంతోషమును రెండవ దినము సాయంకాలము 6 గంటలకు మదరాసులో నొక పీఠి నుపన్యాసమును జరిగినవి.

మూడవ దినము సాయంకాలము 6 గంటలకు మదరాసు అన్నాపీఠి పీఠిలో బ్రాహ్మసమాజపువారి పాఠశాల భవనమున నొకముహూర్త మాడెను. మదరాసులో మేజిస్ట్రేటుగా నుండు టి. భగవంతులక్ష్మిగారు బి.ఎ. బి.ఎల్. సభకు అధ్యక్షులుగానుండిరి. సంవత్సర రిపోర్టు వదువబడెను. ప్రార్థన తరగతి విద్యార్థులకు యోగ్యతాపత్రములును బహుమతులును యివ్వబడెను. దివ్యజ్ఞాన సమాజపు కళాశాల పండితు లు వి. యస్. శర్మగారు బి.ఎ., బి.టి., “మాతృత్వముయొక్క పరివ్రత-యిక్కలపువారు దానినెల్ల పోగొట్టుకొనుచున్నారు.” అను విషయమును ఉపన్యసించిరి.

నాల్గవ దినము పెరంబూరిలో బీదలకు అన్నదానము చేయబడెను. కడపటి దినము రాయపేటలో బారిష్టర్ గా నుండు కోటా వేంకటసుబ్బారావుగారి యింట నొక కుటుంబ ప్రార్థన జరిగెను.

మునిశ్వరయ్య.

బాలార్కట్టు ఏప్రిల్ 12—గాటు కాశీ ఆలయముందలి హరి శంకరంగవిగ్రహములపరిపరచబడెను. తరువాత ఒకతోటలో రెండును దొరకెను. విచారణ జరుగుచున్నది. (ఫీ ప్రెసు)

డీ వెస్టు ద్రావులో బాంబు ప్రేటుటచే గాములు తగిలిన విలోచన అనునాటడు చనిపోయెను. ఆపికాడేశీయు డితును.

అగ్నిప్రమాదము

నాగపురము, ఏప్రిల్ 14:—మధ్యాహ్నము తాలూకా ఫీసువద్ద జ్వాల బయలుదేరి వెదురు దుకాణములన్నియు నాశము చేసెను. 40 ఇంట్లు నాశనమయ్యెను. చాలసనసప్తమయ్యెను. ప్రాణహాని లేదు.

అహమదాబాదు, ఏప్రిల్ 14:—అహమదాబాదులో నిన్న పోలీసువారు ప్రజలవద్ద భనమపహరించి మోసపుచ్చుచున్న నలుగురను అరెస్టుచేసిరి. దీనికై చాలా రోజుల నుండి పోలీసువారు ప్రయత్నించుచుండిరి. (ఫీ ప్రెసు.)

“అందరు లక్షాధికారులే”

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 14:—నేడు కాలిఫోర్నియా యొడలోడిగిన ప్రాపంచిక యాత్రికులైన అమెరికనులలో చాలమంది లక్షాధికారులే పూర్వముందు గవర్నరుగనున్న యాతడా కడును ప్రపంచమంతటిలోను ఎక్కువఎకరముల భూమిగలవారు ఇరువు రాసమాహమం దున్నారు. (ఫీ ప్రెసు.)

పాట్నా, ఏప్రిల్ 15:—రాజానరేంద్రనాథ లాలా లజపతిరాయగారు ఉదయమున ఇక్కడకువచ్చిరి. రాజేంద్రబాబుగారు లజపతిగారితో హిందూమహమ్మదీయ సఖ్యతనుగూర్చి మాట్లాడిరి. (ఫీ ప్రెసు.)

రోమహరి

డబ్బీ 1-కి రు-0-8-0; వి. పి. సహా 0-13-0
ఈ భస్మమును నీటితో కలిపి పట్టించిన, రోమములు రెండు నిమిషములలో మొదలట రాల్చిపోవును. దీనివలన చర్మము నలుపెక్కుదు, నుండుయందును. రోమములు రాల్చిపోవును అమృతాంజనం డిపో, మదగాను లేక బొంగాయి

సుబానుచంద్రుని యారోగ్యము చెడుట

మద్రాస్, సంయుక్త పరగణాలకో మార్చునప్పుడు రంగూను, ఏప్రిల్ 14:—రంగూను మెయిలు పత్రిక శ్రీయుత సుబాను చంద్రబోసుగారు ప్రభుత్వమువారి రెవెన్యూ పరతులపై విడవల సంగీరింపకైరట యని తెలిసికొనెను. బోసుగారి కది అనుమానకరముగను ప్రారహస్యముగను గనపించినదట. మెల్లగా క్రమముగ చచ్చువా లేక ద్వీ పాం త రవా స ముందును వాయని య డి గి న ట్లు న్న దనిరట. భారతదేశముందు ఎక్కువఆరోగ్యకరమైన జేయిలను కంపింతురట. సిన్హాధారిలింగులమధ్య ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు సాగుచున్నవట. బెంగాలు సి. వి. డి. వారుసలహానియవలెను. మద్రాస్, సంయుక్త పరగణాలకో తప్పక ఖాయమగుననునానూరు. ఇన్స్పెక్టరు జేయిక్ వచ్చినప్పటినుండియు బోసుగారి ఆరోగ్యము పూర్తిగ చెని రంగూను మెయిలు వ్రాసినది. (ఫీ ప్రెసు.)

వాత్సరణస్థితి

1927 సం॥ ఏప్రిల్ 15-వ తేదీ శుక్రవారము

ముఖ్యజిల్లాలు.	ముఖ్యజిల్లాలు. ఆంధ్రప్రదేశ్	ముఖ్యజిల్లాలు. ఆంధ్రప్రదేశ్	ముఖ్యజిల్లాలు. ఆంధ్రప్రదేశ్	ముఖ్యజిల్లాలు. ఆంధ్రప్రదేశ్	ముఖ్యజిల్లాలు. ఆంధ్రప్రదేశ్
ముఖ్యజిల్లాలు.	ముఖ్యజిల్లాలు. ఆంధ్రప్రదేశ్	ముఖ్యజిల్లాలు. ఆంధ్రప్రదేశ్	ముఖ్యజిల్లాలు. ఆంధ్రప్రదేశ్	ముఖ్యజిల్లాలు. ఆంధ్రప్రదేశ్	ముఖ్యజిల్లాలు. ఆంధ్రప్రదేశ్
గోపాల్ పూర్	90.3	78.4	...	0	0.24
విశాఖపట్టణం	90.5	81.0	...	0	0.26
కాకినాడ	101.9	77.7	...	0	0.18
మచిలీపట్టణము	95.6	77.5	...	0	0.21
కర్నూలు	107.4	79.3	...	0.56	0.45
బళ్లారి	104.4	83.4	...	0	0.29
అనంతపురం	...	...	...	0.02	0.10
కడప	108.6	83.6	...	0.02	0.04
నెల్లూరు	103.4	77.6	...	0	0.07
మద్రాసు	93.0	75.9	...	0	0.18
కడపూరు	89.8	74.6	...	0	0.17
నేలము	102.0	80.0	...	0.48	0.38
కోయంబుత్తూరు	99.5	73.9	...	0.43	0.11
తిరుమనాపల్లి	102.2	75.0	...	0.01	0.26
నాగపట్టణము	88.9	78.7	...	0	0.18
మధుర	100.8	75.7	...	0.22	0.59
పాంబక్	88.6	79.9	...	1.16	0.26
తిరునల్వేలి	...	...	...	0	1.04
తిరువేలకొండము	88.2	80.2	...	0.01	1.71
కోచ్చిక్	89.5	82.0	...	0.05	1.83
కాలికట్టు	92.8	80.9	...	0.04	0.87
మంగలూరు	90.6	80.2	...	0.01	0.85
బెంగళూరు	99.0	72.4	...	0.13	0.88
మెరకార్	88.6	64.2	0.02	0.02	0.97
కొడైకనాల్	73.3	56.2	...	1.67	0.39

సర్కారులు:—గోపాలపురం, కాకినాడలో మేఘములు ఒక మోస్తరుగనున్నవి. తిక్కనవోట్ల లేవనే జెప్పనను. గోపాలపురంలో 3, కాకినాడలో 6 1/2 డిగ్రీలు పగటివేడిమి ఎక్కువ. కాకినాడలో 101.9 డిగ్రీలు పగటివేడిమి. విశాఖపట్టణములో 3 డిగ్రీలు రాత్రివేడిమి ఎక్కువ.

డక్టర్లు:—మేఘములు పలదగనున్నవి. ఆర్ధ్రత తక్కువ. కడపలో 3 కర్నూలులో 4 డిగ్రీలు పగటివేడిమి ఎక్కువ. కడపలో నిన్న పగటివేడిమి 108 కర్నూలులో 107 బళ్లారిలో 104 డిగ్రీలు. కడపలో 3 బళ్లారిలో 6 డిగ్రీలు రాత్రివేడిమి ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—ఆకాశము నిర్భలముగనే యున్నది. నెల్లూరులో పగటివేడిమి 4 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. నిన్న నెల్లూరులో 103 డిగ్రీలు.

ఎండగాయుచున్నది. వాతావరణము అనుమలముగ నున్నది.

ఏ. ఏ. నారాయణ అయ్యర,
చిహ్నవాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

ప్రతి రెవిన్యూ సీర్కాకు ఆయా సీర్కాలోనుండు వోల్లట సంఖ్యనుబట్టి అనగా ప్రతి 500 మంది వోల్లటకు ఒక ప్రతినిధి చొప్పున ప్రతినిధులను నిర్ణయించుకొనుటకు పిలువగలమునటుల ఆప్తును సవరణచేయుట ముఖ్యము.

* * *

(5) తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులందరు జిల్లాబోర్డులో వారి ఉద్యోగరీత్యా ఎన్నికసభ్యులతోపాటు ప్రతినిధులుగా నుండుటకు ప్రస్తుతపుఆప్తులో పిలువబడి. ఈరీతిగ వచ్చేవారి నిన్ని అసలు తాలూకాబోర్డులలోనుంచి ఎన్నికవల్లవచ్చిన ప్రతి నిధులను కలిసియున్న సంఖ్యలో 4 వ వంతును ప్రభుత్వము వారు నామినేషను జేయుదురు. ఇట్టి నామినేషను ప్రతి నిధులు నడవడికకూడ పైనవినరించిన తాలూకాబోర్డులలోని నామినేషను మొదలైనవలెనే యుండును. ఈ నామినేషను మొదలైనవన్న తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుకు తరచు జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుతో పనియుండును గావున జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు మో మోబులులోనుండి నామినేషనుమొదలైన సమానమును దురుఃగావున వీ రుభయముకలసిన సంఖ్యతో జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు వీరీతిగబట్టిన ఆరీతిగ తీర్మానములు చేయుటకు అతిసుభువుగా నుండును.

జిల్లాబోర్డుకు ప్రత్యేకముగా గ్రామవాసులే ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనుహక్కు గలిగియున్నపుడును, నామినేషనుల పద్ధతులు తొలగియున్నపుడునుకూడ, తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులు జిల్లాబోర్డులో ప్రతినిధులుగానుండి హక్కు వుండ గూడదు.

ఇంతేగాక జిల్లాబోర్డుకు ప్రత్యేకముగా గ్రామవాసులే ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనుహక్కు గలిగియున్నపుడుకూడ, కాసన సభాప్రతినిధులు వీరీతిగా సామ్రాజ్య కాసనసభలో ప్రతినిధులుగా నుండుటకు హక్కులేదో ఆరీతిగనే తాలూకాబోర్డు ప్రతి నిధులు జిల్లాబోర్డుకు ప్రతినిధులుగా నిలబడగూడదనే రీతిగనే యుండవలెను.

* * *

(6) ప్రతి రెవిన్యూతాలూకాకు తాలూకాబోర్డు వుండు లాగున ఆప్తులో సవరణకావలయును. రెవిన్యూవారు ఏ సాకర్వ ములనుబట్టి తాలూకాలకు ఏర్పరచికో ఆ సాకర్వములే లోక లుబోర్డువారికిని యుండును. లోకలుబోర్డువారికి ప్రత్యేక తాలూకాబోర్డున్న ఆ తాలూకాను. బాంచేసికొనుటకు ఎక్కువ శ్రద్ధను వహించును. ఇటులగాక ఒక రెవిన్యూతాలూకాతో మరొకటిని కలుపుటకు నివృత్తుపాతబుద్ధితో రెండుతాలూ కాలలోను పనిని జరుపుటనుండదు. ఏలాగానుండవలెను అట్టి పద్ధతిని అనులించి ప్రజలలో అంతరికలములు మరింత పెంచుటకున్న ప్రత్యేకముగా ప్రతి రెవిన్యూతాలూకాకు ప్రత్యేకబోర్డుండుట నుంచిది.

* * *

(7) యూనియనుబోర్డు ప్రెసిడెంటు తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగా నుండవచ్చునని ప్రస్తుతనట్టులో నున్నది. యూనియనుబోర్డుకు తాలూకాబోర్డుకు సంబంధమున్నది. అట్టివిషయములో యూనియనుబోర్డు ప్రెసిడెంటు తాలూకా బోర్డు ప్రెసిడెంటుగా నుండవచ్చుననే నిగూఢమును తొల గించుటగర్వము.

* * *

(8) లోకల్ బోర్డులో అధ్యక్షులుగా నున్నవారు ఆ అధ్యక్షుల పదవిలోనుండి ఎన్నికకు నిలచుటవల్ల ఎన్నికలలో అనేకరీతులుగ పోకడలు పోవుటకు సావకాశము లున్నవి. అట్టివి అనేకముల జరుగుచున్నటుల వినుటయు వార్తాపత్రికల వల్లను తెలియుచునేయున్నది. ఇట్టి అసర్థకమును తొలగించుట న్యాయమైయున్నది. ఇందులకు చేయవలసినపని ఏమ నగా అప్పటికిపున్న మొదలైనవన్న అధ్యక్షులుగానున్నవారు మరల ఎన్నికలకు ఎవరు నిలబడుదురో అట్టివారంతా వారి పద వులకు మరల ఎన్నికలకు నిలబడు తేదీలగాయుతు రాజీనామా నివృత్తులగునను, ఆఫీసుపనిని నడపుటకుగాను వారు రాజీనామా లను యిచ్చుటకుపూర్వము లోకలుబోర్డుకు ప్రతినిధిగా నిల బడుటకు హక్కున్నవారిలో యితరుల నెవరినైనా ఆ మొదల గ్లంతా ఎక్కువ వోటువల్ల వారిష్టును వచ్చినవారిని ఎన్నుకొని మరల ఎన్నికలు సంపూర్ణియైన క్రమమైనబోర్డు ఏర్పడువరకు అట్టగానియొక్కరికీ బోర్డు మామూలువ్యవహారములనే జరుపు హక్కుతో ఏర్పాటు చేసుకొనుటగున చట్టము సవరణ కావల యును.

(9) తాలూకా, జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులు వారి విధికృత్య ములను సరిగా వారు నిర్వహించరని తెలిసినపుడు స్థానికప్రభు వ్యమునకు అట్టివారిని ఆసానమునుంచి తొలగించుటకు

లోకలుబోర్డుల తీర్మానములను అమలుజరుగకుండ చేయుట కున్న హక్కుగలదు. ఇట్టిహక్కు స్థానికప్రభుత్వమున కుండుట వల్ల ప్రజలకు ఏమి స్వాతంత్ర్యము లేదనియు నేతివీరకాయ వలె నిస్థానిక స్వపరిపాలన నున్నదనియు స్పష్టమగుచున్నది.

స్థానిక ప్రభుత్వమునకు పై హక్కు లేకుండునటుల చట్ట ము సవరణకావలయును.

ఒకవేళ అధ్యక్షులు సరిగ వారివిధి నిర్వహించనియెడల మొదలగు విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానమును బెట్టి వారిని తొలగించుటకు హక్కును గలిగియుండవలెను.

(10) జిల్లా కలెక్టరునకు లోకల్ బోర్డులవారు చేయు తీర్మానములను తనకు బాగాలేవని తోచిన నాటిని అమలులో నికిరాకుండ చేయుటకు హక్కును గలిగియుండెను. ఇట్టిహక్కు ను కలెక్టరు గలిగియుండుట వల్ల యీ స్థానిక స్వపరిపాలనా తీర్మానములకు ఏమియు స్వాతంత్ర్యము లేదని నెట్టి యగుచు న్నది. జిల్లా కలెక్టరు ప్రభుత్వపు నౌకరు అయ్యుండెను. స్థానికసంఘములు ప్రజలచే ఎన్నికహక్కునే ఏర్పడినవి. అందు వల్ల స్థానికసంఘములు ప్రజాస్వామిక సంఘములయొక్క కలెక్టరు నిరంకుశప్రభుత్వముచే నియమింపబడిన నౌకరుగావున ప్రజా స్వామికదృష్టి యుండదనియు వేరుగ చెప్పవలెనా? ఈ అనర్థక మును తొలగించుట ఆత్యావశ్యకమై యున్నది. కావున యీ హక్కును కలెక్టరుకు లేకుండుటగున వెంటనే చట్టము సవరణ కావడవలెను.

(11) జిల్లాబోర్డువారు జిల్లా యింజనీరును, జిల్లా పాల్ట్ర ఆఫీసరును, నియమించుకొనుటకు తీసివేయుటకు తదితర ఉద్యో గులవలె సంపూర్ణహక్కును గలిగియుండవలెను. ప్రస్తుతమున్న చట్టములో నీరీతిగ లేక జిల్లాబోర్డువారి తీర్మానము అట్టివారిని తొలగించవలెనని చేసినను ఆతీర్మానము స్థానిక ప్రభుత్వము వారు అంగీకరించవలెనని యున్నది. తదితర ఉద్యోగియుల కర్మ మేమోగాని వీరేనా ప్రభుత్వమువారికి దగ్గరమృతము! జిల్లా బోర్డు నౌకరులను తొలగించుట నియమించుట యితర ఉద్యో గులపాటి వారికే వుండవలెనను రీతిని సవరణ కావలయును.

(12) దేశసేవాతత్పరులకుగాని మరెవరికిగాని ఆభీందవన పత్రములను లోకలుబోర్డువారు లోకలుబోర్డులభిరువులతో స్థానిక ప్రభుత్వముయొక్క ఆమోదము పొందనిచే యియ్యగూడ దని యున్నది.

ఇట్టినిబంధన లోకలు నెల్లు గవన్న మెంటున కుండుట వల్ల స్వపరిపాలనయొక్క ఆర్థమేకనబడను. గవర్నరు, గవర్నరు జనరలు, గాని వారిపదవి అంతమొందు సమయములలో జమిం దార్లును, రాజులను సందర్శించురు. అట్టికాలములలో కానుక లెన్నిటినియినా తెచ్చుకొనుటకు హక్కును గలిగియుండిరి, కాని మన దేశమునకయి పాటుబడునేనకులకు స్థానిక స్వపరిపాల నను పేరు పెట్టుకొని మనమే పన్నులను యిచ్చుకొని మనంతటికి పానము నడపుకొను సంస్థలతరపున సన్మానపత్రములను యిచ్చు కొనుటకు నిరంకుశప్రభుత్వముయొక్క అనుమతిని బొందవలె ననుట ఎంత శోచనీయమో వేరుగ చెప్పవలెనా?

స్థానిక స్వపరిపాలనా సంఘములు వారి తీర్మానముల ప్రకారము వారిభిరువులతో నెవరికి సన్మానపత్రములను యిచ్చి నను యిచ్చుటకు సంపూర్ణహక్కును గలిగి యుండునటుల చట్ట మును సవరణ జేయవలెను.

(13) లోకలుబోర్డుల సామ్యము గవర్న మెంటు బ్రజరీ లోగాక మరే యితర బ్యాంకులలో నిలువజేసుకొనినను స్థానిక ప్రభుత్వముయొక్క అనుమతిని బొందవలెను అని ప్రస్తుత చట్టములోనున్నది.

లోకల్ బోర్డులసంఘములలో ఏ బ్యాంకులో ఎక్కడ నిలువవుంచవలెనని తీర్మానము చేసుకొనబడునో ఆ ప్రకారమే నిలువ వుండుకొనుటకు లోకల్ బోర్డులకేసంపూర్ణ హక్కును గలిగియుండునటుల చట్టము సవరణ కావడవలయును.

గవర్న మెంటు బ్రజరీలోగాక మరే యితర బ్యాంకులో వుంచినను కరెంటు డిపాజిటుతో వుంచినను ఏకొద్దియో నడ్డీ వచ్చుచుండును గావున యిందువల్ల లాభమేగాని నష్టములేదు. ఇట్టి స్వల్పమునకుగూడ నిరంకుశ ప్రభుత్వపై తనమొందునా?

(సశేషము)

14 ఏండ్లపాటు

ఆత్మహత్య ప్రయత్నం

ఆరుదెబ్బల శిక్ష

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 18: 14 ఏండ్లపాటు జీవితము పై నిరాశజెంది విసిగి వల్లమందు తిన్నెను. కాని అది సరిపోవనం దున మరణించలేదు. న్యాయాధికారి, 6 దెబ్బల శిక్షవిధించెను.

శ్రీ ప్రెస్.

5 వ విశాఖపట్టణపు జిల్లా సహకార సభ-అనకాపల్లి

5 వ విశాఖపట్టణపు జిల్లా సహకారసభ ది 8-4-27 నే దిని అనకాపల్లిలో రాయబహుమారు డి. శ్రీనివాసరావు పం తులుగారి ఆధిపత్యమున జరుగబడినది. గవర్న మెంటు అగ్రికల్చరల్ ఫరములో ఉపయం 8 గంటలకు సభ ప్రారంభింపబడినది. జిల్లాలో వివిధ సహకారసంఘముల ప్రతినిధులు సుమారు 200 మంది సభకువచ్చేరిరి. సభాయేర్పాట్లు చాల సంతృప్తి కరముగా నున్నవి. విశాలమైన 40 యకరముల తోటలనుధ్య సభహాడి నది. ప్రతినిధులను తోటలలోనే వసతులు యేర్పరచబడినవి. మామిడి, జామి, వివిధఫలవృక్ష ములసాధ్య విశాలమైనతాటియాకల పంచలి క్రింద ప్రతినిధులకు ఆసనములేర్పగునటబడినది. ఫరము నూపరెంపెండెంటు గాగున, పాత్రోగాగు సహాయంపము బహురాముణీయక ముగా అలంకరింపజేసిరి. భవనమైననారిగో సహకార పత్రికాసంపాదకులగు మ. రా. శ్రీ. గూడూరు రామ శంకరావు పంతులుగారున్న ఆంధ్రసహకారసమైక్యతము ఉపాధ్యక్షులగు మ. రా. శ్రీ. నరసింహదేవర సత్యనారాయణ గారున్న విజయనగరం సహకారసెంట్రలుబ్యాంకు కార్యదర్శు లగు యస్. సుబ్బారావు పంతులుగారున్న తదితరముఖ్యులునుగ గలరు.

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు యస్. శంకరావుగారు ప్రతినిధుల కాహ్వానమొనరి ప్రస్తుత సహకారోద్యమ పరిశీకు లను జిల్లాలోని సహకారోద్యమభివృద్ధినిగూర్చి దీర్ఘ వాయిదా అప్పగిచ్చుటకు ప్రభుత్వమువారు సాధ్యమైనంతతీర్మానలో భూమి తనఖా బ్యాంకులను ప్రజలకు అందుబాటులో నుండునట్లుగా తగువిధానము నిర్ణయించి యేర్పాటుచేయవలసినదిగా తమ అధ్యక్ష కోపన్యాసములో తెలియజేసిరి.

పిమ్మట అధ్యక్షులగు మ. రా. శ్రీ. డి. శ్రీనివాసరావు పంతులుగారు తమ అధ్యక్షకోపన్యాసము నిచ్చిరి. ప్రభుత్వము వారు తగినయేర్పాట్లుచేయకుండగనే సంఘములు తనిఖీ వదలి వేయుట చాల అనర్థ దాయకమనియు ప్రభుత్వమువారు వదలి వేసిన తనిఖీపని సెంట్రలుబ్యాంకులు, సెడలేషనువారు ఒప్పు కొనినగాని ఉద్యమమునకు ముప్పు కలిగిల్ల గలదనియు యీ విష యమై యీ జిల్లాలో తగుయేర్పాట్లు వెంటనే గావించవలసి నదనియు సలహా నిచ్చిరి ప్రభుత్వమువారు ప్రస్తుతముచేయు మన్న ఆజిత్తుపని తగినంత సంతృప్తి కరముగ లేదనియు యీ ఆ డి ట్టు అయినను, ఆప్త ప్రకారము, సమగ్రముగ నిర్వహించి సభ్యుల అప్పలఆహ్వాన పరిశీలించి సంఘముల ఆదా యవ్యయమును నిర్ణయించినచో మిగతాపనులను యితర సహ కారసంస్థలవారు పరస్పరహాయముతో పని నిర్వహింపగల రనియు తెలియజేసిరి. ప్రతివిషయమునకు ప్రభుత్వమువారిపై ఆధారపడియుండిన ఉద్యమమునకు తగినంతబలము జేయరదని య నూపరవిజను ప్రభుత్వమువారు కొంతవరకు వదలివేయుట సంఘములు తమ స్వకే క్తిని అభివృద్ధిపరచుటకు అవకాశము లేర్ప డగలననియు యీవిషయములో యికమందు యెంతమాత్రము ఉపేక్షింపక సెంట్రలుబ్యాంకులు సెడలేషనులు తగినంత సబ్బం దిని యేర్పాటుచేసి ఉద్యమోభివృద్ధికి తోడ్పడవలసినదిగా హెచ్చరించిరి.

పిమ్మట ఫరము నూపరెంపెండెంటుగా రగు పాత్రో గారు చెరుకుపంటనుగూర్చి వివరముగా ఉపన్యసించిరి. అటు పిమ్మట శ్రీయుత నరసింహదేవర సత్యనారాయణగారు సహ కారోద్యమ భావిపరిణామమునుగూర్చి ఉపన్యసించు మన ప్రాంతములలో సహకారసంఘములు, సెంట్రలుబ్యాంకులు, కేవల వడ్డీవ్యాపారసంఘములుగానే యున్నవిగాని సభ్యుల అయివేజు వృద్ధిపరచుటకును సభ్యులు సమష్టివ్యాపారము జేయు టకును సభ్యునకు క్రయవిక్రయ వ్యాపారమునకు తోడ్పడుటకు యొక్కనక్కపి సల్పవలసినదిగా హెచ్చరించిరి. సహకారోద్య మమునలన వివిధ పాశ్చాత్యదేశములలో జాతులు, సాంఘిక బొన్నత్యమునకును, రాజకీయపురోభివృద్ధికిని, నైతికపరివర్తన మునకు యెటు తోడ్పడినదో ఉదాహరణపూర్వకముగా బుజు వుచేసిరి. అప్పలతోను అజ్ఞానముతోను క్రుంగిపోవుచున్న మొందవక్కపికుని లేననెట్టుటకు సహకారోద్యమము చాల తోడ్పడగలదనియు, విద్యాధికు లికనైన నుపేక్ష చేయక సహ కారసంస్థలద్వారా గ్రామపునర్నిర్మాణమునకు నశించిపోవు చున్న గృహపరిశ్రమలను అభివృద్ధిపరచుటకు తోడ్పడవలసి నదిగా హెచ్చరించిరి.

ఉదయము సభ అంతతో చాలింపబడినది. మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు తిరిగి సభ సమావేశమైనది 10 తీర్మాన ము లంగీకరింపబడినవి. సాయంకాలము 5 గంటలతో సభ సమాప్తమైనది. డిపార్టుమెంటు వుద్యోగిగలు, శ్రీ డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారువారు, శ్రీ అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారువారు సభానిర్వహణమునకు చాల తోడ్పడిరి.

(స్వకీయవిలేఖరి)

ల్యాండు రివిన్యూ సెటిల్ మెంటుబిల్లు

3 వ అధ్యాయము

రీ సెటిల్ మెంటు

(మంగళవారము తరువాత)

24. ఈ శాసనము గావించుటకు పూర్వముగాని తరువాతగాని నిర్ణయింపబడిన సెటిల్ మెంటు మరతులకు లోబడి సానిక ప్రభుత్వమువారు ఎట్టిటులందు చేరని భూములపై పన్నును పునర్నిర్ణయము గావించవలెనని నోటిసు ప్రకటించి ఉత్తరువు చేయవచ్చును. ప్రభుత్వమువారితో ప్రత్యేక పుటాడంబడికచేగాని లేక అప్పటికములలోనున్న ఏ శాసననిబంధనలచేగాని లేక ప్రభుత్వమువారి ఉత్తరువులచేగాని పునర్నిర్ణయము నుండి మినహాయంపబడినటువంటి లేక సదరు ఒడంబడికయందుగాని నిబంధనలయందుగాని ఉత్తరువులందుగాని ప్రత్యేకముగ నిర్వచింపబడిన పన్నులు గలవైనటువంటి భూములకు మాత్రము యిదివర్తింపదు.

25. పై సెక్షను ప్రకారము స్థానిక ప్రభుత్వమువారు యే ప్రదేశమందుగాని పన్నుల పునర్నిర్ణయము గావించవలెనని ఉత్తరువు జేసిన తరువాత రీ సెటిల్ మెంటు విషయమై తమతమ అభిప్రాయములను చెప్పుకొనవలసినదని ఆ ప్రదేశమందలి భూములతో సంబంధముగల ప్రజలను హెచ్చరించుచు సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు ప్రకటన గావించవలెను.

26. పై సెక్షను ప్రకారము గావించబడిన ప్రకటన ననుసరించి తెలుపుకొనబడిన మనవులను సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు విచారణజేసి ఆ ప్రదేశమందలి రీ సెటిల్ మెంటు జేయుటకు ఒక స్క్రీము యేర్పాటు జేయవలెను.

27. 24 వ సెక్షను క్రింద, వ్యవసాయపుభూముల పన్నులను పునర్నిర్ణయము గావించుటకొరకు స్క్రీము కేర్వరచుటలో సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు సాధారణముగ క్రొత్తగా సెటిల్ మెంటు స్క్రీమును ఏర్పాటు జేయరాదు. అప్పటికి చెల్లించురేటులో నూటికి కొంతవొప్పన మార్పులను మాత్రమే నూచించవలెను.

అట్టివార్పులు, ప్రభుత్వమువారు గావించు నిబంధనలకు లోబడి, యీ క్రిందివిషయములపై నాధారపడియుండవలెను. (అ) ఆ ప్రదేశమందలి ముఖ్యమైన పంటలధరలు హెచ్చినవా తగ్గినవా?

వివరము:— రీ సెటిల్ మెంటు ప్రారంభించుటకు పూర్వము 20 సంవత్సరములలో రయితులు ధాన్యములను విక్రయించునెలలో ప్రభుత్వమువారిచే రికార్డుజేయబడిన ఆయా ధాన్యపు ధరలపట్టి సగటు ధరలను నిర్ణయింపవలెను ఈ సగటు ధరలను అంతకుపూర్వము సెటిల్ మెంటు ప్రారంభించుటకు పూర్వము 20 సంవత్సరముల సగటుధరలతో (Commutation prices) పరిపూర్ణ చూడవలెను. పై రెండు సంవత్సరములందు నుగూడ ప్రభుత్వమువారిచే ప్రకటించబడిన సంవత్సరములను లెక్కలోనికి తీసికొనరాదు. బండిఖర్చులకును వర్తకులూభములకును తగిన మొత్తమును తగ్గింపవలెను.

(ఆ) వ్యవసాయపుభూముల తగ్గినవా, హెచ్చినవా?

28. సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు యీ క్రింది విషయముల వివరములు గమనించి నిశ్చయింపవలెను:—

(అ) అప్పటి కామరాలలోనున్న సెటిల్ మెంటు ప్రారంభమునకు తరువాత భూములనిక్రయధర లెంత? కాలరేటు లెంత?

(ఆ) జనసంఖ్య హెచ్చినా, తగ్గినా?

(ఇ) సాగుబడిభూముల వైశాల్యము హెచ్చినా తగ్గినా?

(ఈ) హెచ్చుతగ్గులకు వైరులక్రింద సాగుబడి హెచ్చినా, తగ్గినా?

(ఊ) అములులోనున్న సెటిల్ మెంటుకాలమున భూభాగాందుల ఆధిక్యము.

(ఋ) కిన్నెల నమూనాజేయబడిన యేండ్లలోని నిర్బంధార్థము దీనికొనుట అవసరమయ్యెను. ఇట్టివల బుటుస్య భావము తెల్పుచు?

29. (1) భూమితరములను పునర్నిర్ణయముగావించుటగాని గ్రామముల గ్రూపుచేయుటగాని నీటిపాడలల వసతుల రకులను పునర్నిర్ణయముగావించుటగాని అవసరమనితోసిన

యెడల సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు స్క్రీమును తయారుజేయుటకు పూర్వము సదరువిషయములను ప్రభుత్వమువారికి ముందుగ తెలుపవలెను. అట్లు తెలుపుటలో యీ క్రిందివిషయములగుర్చి వివరముల తెలుపవలెను:—

(అ) అప్పటికి అములనందున్న సెటిల్ మెంటుకాలమున రహదారిసౌకర్యములు హెచ్చినా తగ్గినా? ఇంచువలన గ్రామముల గ్రూపుచేయుటకు సౌకర్యాసౌకర్యములు.

(ఆ) నీటిపారుదల సౌకర్యములు అభివృద్ధిచెందెనా ఊచించెనా?

(ఇ) మార్పులుగావించుటకు యితరకాలములు.

(2) ఈరిపోర్టుపై స్థానిక ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరువులు చేయవలెను. దానిననుసరించి సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు స్క్రీము తయారుజేయవలెను. భూములతరముల తిరిగి నిర్ణయింపవలెనని గాని, గ్రామములను తిరిగి గ్రూపుచేయవలెననిగాని ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరువుచేసినయెడల అట్టిమార్పులను పన్నుల నిర్ణయమునందు గణనమార్పులను సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు తన స్క్రీమునందు వివరింపవలెను.

30. వ్యవసాయేతర కార్యములకు వినియోగింపబడు భూములపన్నులను పునర్నిర్ణయముగావించుటకు స్క్రీము కేర్వరచునపుడు సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు అప్పటి సెటిల్ మెంటు ప్రారంభమునకు చివరను సదరుభూముల కాలరేటులందుగల వ్యత్యాసమునుబట్టి నిర్ణయింపవలెను.

31. పైన చెల్లించిన సెటిల్ మెంటు స్క్రీమును తయారుజేసి దానిని జిల్లాకలెక్టరుద్వారా గెనరల్ మెంటువారికిని రివెన్యూబోర్డువారికి అందజేసి నిబంధనలందు నిర్వచింపబడిన రీతిని ప్రకటించవలెను.

32. స్థానిక ప్రభుత్వమువారు యీ స్క్రీమును రెండు నెలలకాలము శాసనసభవారియెదుట నుంచవలెను.

33. (1) సదరుస్క్రీముపై కలెక్టరును, రివెన్యూబోర్డువారు చెల్లించిన అభిప్రాయమును, శాసనసభవారు గావించు సాక్షులను, యితరులుగావించు విమర్శలను విచారించి తమ కుచితమని తోచిన ఉత్తరువులను ప్రభుత్వమువారు గావించవలెను

(2) పంటలధరలు హెచ్చిన ను కారణముచేగాని తగ్గినను కారణముచే గాని వ్యవసాయపుభూములపై పన్నులరేటును నూటికి కొంతవొప్పన మార్పునపుడు అట్టి మార్పు 100 కి 18 కి నెంతులకంటె యెక్కువగనుండరాదు.

3. రీ సెటిల్ మెంటు సాధారణముగ 30 సంవత్సరములు అములులోనుండును. కాని అంతకంటె తక్కువకాలముగాని యెక్కువకాలముగాని అములులోనుండునటుల శాసనము గావించవచ్చును. 35 సంవత్సరములకంటె యెక్కువకాలము రీ సెటిల్ మెంటును అములనందుంచుటకు అవకాశము సగు శాసనమును సభాయుతులకు గెనరల్ జనరలుగారి అనుమతిని సొందనిది గావించుటకు వీలులేదు.

34. 33 (1) సెక్షనుక్రింద గావించబడు రీ సెటిల్ మెంటు అంతకుపూర్వపు సెటిల్ మెంటు అంతమైన వరుదటి సంవత్సరమునుండిగాని, లేక అటుతరువాత ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించు వేరొకసంవత్సరమునుండి గాని అములులోనికి వచ్చును.

35. పైనచెల్లిన 33 సెక్షనునందు విధింపబడినరీతిని ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరువులుగావించినపిమ్మట రీ సెటిల్

మెంటు ముఖ్యసూత్రములను చెలుపుచు సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు ప్రకటనగావించి, పిమ్మట నిబంధనలందు చెలుపబడురీతిని అములులోనికి జేవలెను.

36. (1) కొన్ని ప్రత్యేక భూములయొక్కయు నీటివన తులయొక్కయు తరగతులను మార్పుజేయుటకు సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుకు అధికారముగలదు.

కాని అట్లు చేయుటకుగల కారణములను వ్రాతమాలముగ తెలుపవలెను.

(2) రీ సెటిల్ మెంటు వ్యవహారముల చెలుపు సమయమున యీ క్రింది విషయములందు తన కవసరమని తోచిన మార్పులు గావించుటకు సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుకు అధికారము గలదు. 35 వ సెక్షను దీనికడ్డుదగులగు.

(అ) భూములకు పట్టాల నొసంగుటయందు, (ఆ) భూములను మెరక, పల్లులు, రెండుపంటలు, ఒకపంట భూములు, పోరంబోను, పన్ను విధింపదగినది, విధింపరానిది మున్నగు తరగతులకు విభజించుటయందు అతనికి అధికారము గలదు.

ఈ సెక్షనునందు జెప్పబడిన దేదీయును సెటిల్ మెంటు కాలమున సదరుమార్పు లొనర్చుటకు కలెక్టరును రివెన్యూబోర్డు వారికిగల అధికారములకు భంగము కలిగింపదు.

37 (1) ప్రతిభూమికిని, లేక సబుడివిజనుకును నిబంధనలయందు నిర్ణయింపబడు వివరములన్నిటిని చెలుపుచు ఒక ప్రకటనను పట్టాదారున కివ్వవలెను. అందుకు ఆక్షేపణలన్నయెడల తెలుపుకొన వలసినదనియు, సదరాక్షేపణలను యొక్కడ ఎప్పుడు విచారించునదియుగూడ నోటిసునందు చెలుపవలెను.

రీ సెటిల్ మెంటు జరుగు ఏ ప్రదేశమందైన మరెయెట్టి మార్పులను జేయకుండ నూటికి కొంత మొత్తమువొప్పన మాత్రము హెచ్చించవలెనని ఉద్దేశింపబడినయెడల ప్రభుత్వమువారు 33 సెక్షనుక్రింద ఉత్తరువుల గావించుటకు పూర్వము 1 వ సబుక్లాజు క్రింద నోటిసుల జారీజేయవలసిన దని ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరువు చేయవచ్చును.

ధరల హెచ్చుతగ్గులపట్టి మాత్రమే పన్నులను మార్పునెడల ఏఒక పట్టాదారును దాని నాక్షేపించుటకు వీలులేదు.

(2) 1 వ సబుక్లాజుక్రింద గావించబడు ఆక్షేపణలను సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు విచారించవలెను. సదరు విచారణజేయునమయమున సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు సదరుభూమిని సబుడివిజను జేయుచుగాని సర్వే గావించిగాని తన కుచితమని తోచినరీతిని ఆక్షేపణలపై ఉత్తరువుల గావించవచ్చును.

(3) ఈ సెక్షనుక్రింద చెలుపుకొనబడిన ఆక్షేపణలపై సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగావించు ఉత్తరువులను, అందులకు కారణములను వ్రాతమాలకముగ తెలుపబడవలెను.

(4) పట్టాదారు హాజరుగానున్నయెడల సదరు ఉత్తరువులను వెంటనే అతనికి చెలుపవలెను. అతను కోరినయెడల అతని ఖర్చులపైనే ఉత్తరువుల నకలు నియ్యాలెను.

38. (1) పిమ్మట సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు సెటిల్ మెంటు రిజిస్టరును తయారుజేయవలెను. పట్టాదారుల పేరులను, సర్వే లేక సబుడివిజనునందు గల విస్తీర్ణము, పన్నులు అందు వివరింపవలెను.

(2) ఈ రిజిస్టరునందు యేవయిన తప్పులున్నచో సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు తాను స్వయముగ గాని యితరుల దరఖాస్తుపైన గాని సవరకర్పులను సవరింపవచ్చును. కాని 39, 41 సె

వైశ్యా మాడరన్ హౌటల్

(వైశ్యులకు మాత్రమే)

19, గోవిందప్పనాయకన్ పేర్, మద్రాసు (సౌందర్య మహాలుకు ఎదుట)

ఇది ప్రత్యేకముగా వైశ్యులసౌకర్యార్థమై యేర్పాటుచేయబడినది. విక్కిలి శుచిగాను, వైశ్యుల ఆచారవ్యవహారములకు తగినట్లును యేర్పాటుచేయబడినది. యిచ్చటికి వచ్చిన వారెల్లరును తృప్తి చెందెయ్యున్నారు. ఒకసారి పరీక్షించి చూడము.

ప్రాప్తైటరు, వి. రంగయ్యశెట్టి

1422

వనౌషధి శబ్దార్థనిఘంటువు.

మూలకలయొక్క 35000 సంస్కృతశబ్దములకు తెలుగు అర్థములు కలవు. క్యాలికోరైండు వెల రు. 8-4-0 లు.

"భస్మపదీపిక" ఇందు సమస్త శబ్దనిజములు శుద్ధిచేసి భస్మముచేయు యూనాని ఆయుర్వేదవిధానములగుల. రు. 1-కి రు. 500 కిమ్మకుగల భస్మములు కూడ గలవు. క్యాలికోరైండు వెల రు. 2-0-0

2454 రెడ్డి సోదరులు, రాయవరము. గోదావరి.

క్షుణ్ణుక్రింద పై యధికారులు గావించిన ఉత్తరువులకు భిన్న మగునట్లు సవరింపరాదు. ఇట్టి సవరణలు పట్టాదారు హక్కులకు నష్టముకలిగించునచేనయెడల సదరు పట్టాదారు స్వయముగనచ్చి మనవిజేసికొనుటకు తగు అవకాశమునొసగిన తరువాత గాని ఉత్తరువు గావించరాదు.

(3) 39, 41 నెక్స్ నుక్రింద గావింపబడు మార్పులు ఈ నెక్స్ నుక్రింద తయారుజేయబడు సెటిల్ మెంటు రిజిస్టరునందు చేర్పవలెను.

39. (1) 36, 37, 38 నెక్స్ నుక్రింద సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగావించు ఉత్తరువులపైన యీ శాసనముక్రింద నిర్ణయం పబడు అధికారియెదుట అసీలుజేసికొనవచ్చును. ఈ నెక్స్ ను నకును 41 నెక్స్ నునకులో బడి ఆతని ఉత్తరువులు ఖాయము.

(2) సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు 37, 38, నెక్స్ నుక్రింద గావించు ఉత్తరు నందినవిక్కుట 2 నెలలోగా అసీలుచేసినచే దప్ప అసీలు విచారించబడదు.

అసీలుదారుడు రెండునెలల కాలనిర్ణయము దాటినప్పు టకు తగినకారణము గలదని అధికారి సంతృప్తిచెందినచో అట్టి అసీలు విచారించబడవచ్చును.

(3) రివెన్యూబోర్డువారు స్వయముగగాని లేక యితరుల దరఖాస్తుపైగాని 38 నెక్స్ నుక్రింద తయారుజేయబడిన సెటిల్ మెంటు రిజిస్టరునందు యేవద్దనైనను మార్చవచ్చును. అట్టి మార్పులను పట్టాదారుహక్కులకు భంగముకలుగునెడల పట్టాదారు స్వయముగగాని ప్రతినిధిద్వారాగాని హాజరయి బోర్డువారి యెదుట తమ వాదమును తెలుపుకొనుటకు తగు అవకాశ మొసగినగాని ఉత్తరువులు గావించరాదు.

40. రీసెటిల్ మెంటు ఫలితముగ యే ప్రత్యేకపట్టాదారుని భూమిపన్నుగాని నూటికి 25 వంతులచొప్పునకంటె అధిక మయినయెడల అట్టి అధికమొత్తము కొన్ని సంవత్సరములపై పంచవలెను. మొదటిసంవత్సరము పనులుజేయుమొత్త నూటికి 25 కంటె అధికముగనుండరాదు. తరువాత యేవత్సరమునందు ను గూడ వెనుకటి సంవత్సరముకంటె నూటికి 12½ కంటె అధికముగ నుండరాదు.

41. ప్రభుత్వమువారు గాని రివెన్యూబోర్డువారు గాని సెటిల్ మెంటు విషయమునందు తమక్రింది ఉద్యోగులు గావించిన ఉత్తరువులను సవరింపవచ్చును.

4వ అధ్యాయము

42. సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు రీసెటిల్ మెంటు జరుపు కాలమునం దెప్పుడైనను 1923సం॥ 8వ సర్వేఅండు బొంబేను చట్టము ననుసరించి సర్వేగాని రీసర్వేగాని జేయింపవచ్చును.

43. (అ) సెటిల్ మెంటుకొరకు గాని, రీసెటిల్ మెంటు కొరకుగాని, విచారణకొరకుగాని, ఈశాసనముక్రిందజరుపు మరి యేచర్యకొరకైనను గాని సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు లేక అతనిక్రింది ఉద్యోగులు యేభూమియందైనను ప్రవేశించి పరీక్షించుట కును గుర్తులు వేయుటకును అధికారముగలదు.

(ఆ) 18, 21, 37, 39 నెక్స్ నుక్రింద గావింపబడు అప్పీల్స్ నుగాని ఆక్షేపణలనుగాని విచారించ నియమింపబడు నధికారి సదరు విచారణకొరకుగాని, సర్వేకొరకుగాని శాసనము ననుసరింపమరియే యితరచర్యలకొరకు గాని సాక్ష్యమిచ్చుటకును లేక దస్తావేజులు మొదలైనవానిని దాఖలుజేయుటకును యెరిగిన నను తనయెదుట హాజరుకావలసినదని సమ్మతజేయవచ్చును. సర్వేయందు సహాయముచేయుటకు భూఖామందును పిలిపించవచ్చును. సాక్షులకు సమనుచేయుటకు వారిని హాజరుపెట్టుటకును నివిలు ప్రాసీజరుకోడునందువిధింపబడిన నిబంధనలన్నియు నిచ్చుట వర్తింతును.

44. 20, 38 నెక్స్ నుక్రింద తయారుచేయబడిన సెటిల్ మెంటు రిజిస్టరునందలి విషయములగాని లేక 21, 22, 39, 41 నెక్స్ నుక్రింద సవరింపబడిన విషయములగాని వ్యాయస్థానమునం దాక్షేపించుటకు యెవ్వరికి అధికారములేదు 1877సం॥ సెస్సిఫికరేటివు ఆక్టు 6వ అధ్యాయముక్రింద ఏభూమిపై నను తన్ను పట్టాదారునిగ ప్రకటింపవలసినదని దావాచేయవచ్చును. అట్టిదావాయందుగాని అసీలునందుగాని ఎక్స్ పార్ట్ గా ఇండియామంత్రిపై ఉత్తరువుగాని డిక్రీగాని యివ్వబడిన యెడల ఇండియామంత్రి వ్యయమునకు బాధ్యుడుగాడు.

45. (1) ఈ శాసనోద్దేశములను నిర్వహించుటకుగాను ప్రభుత్వమువారు పుష్కలము నిబంధనల గావించి ఫోర్ట్ సెంటు గోడములో ముందుగా ప్రకటించి అమలునకు దేవచ్చును.

(2) పై అధికారములకు భంగము కలుగకుండ యీక్రిందివిషయములగుర్చి నిబంధనల సేర్పరుపవచ్చును:—

(అ) సెటిల్ మెంటు చేయబడునట్టిగాని రీసెటిల్ మెంటు చేయబడునట్టిగాని భూమినిగుర్చి వివరములను సంపాదించి రికార్డు జేయుట.

(ఆ) ఈ చట్టము క్రింద చర్యజరుపు అధికారులయొక్క విధులను అధికారములను వారవలంబింపవలసిన వ్యవహారపద్ధతిని నిర్వచించుట.

(ఇ) ఈ చట్టము క్రింద తయారుజేయబడునట్టి స్కీములను, ప్రకటనలను ప్రచురించుటనుగురించి యీ చట్టము క్రింద జారీచేయబడు అన్ని ఉత్తరువులగురించియు ప్రకటనలగురించియు,

(ఈ) సెటిల్ మెంటు లేక రీసెటిల్ మెంటు జరుగుచున్న ప్రదేశములందు నోటీసుల తయారుజేయుట జారీజేయుటను గూర్చియు, ఆక్షేపణల విచారించుటను గూర్చియు.

(ఉ) 40 వ నెక్స్ నుక్రింద హెచ్చుపన్నును వసూలు జేయుపద్ధతి నిర్ణయించుటను గూర్చియు,

(ఊ) 11వ నెక్స్ నునందు వివరింపబడిన విషయములను తెలిసికొనుపద్ధతులగుర్చియు అందుకు సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు నకు సహాయము జేయుటకు కమిటీనిగాని కమిటీలనుగాని నియమించుటగుర్చియు;

(ఋ) 18, 30 నెక్స్ ను క్రింద వ్యవసాయేతరభూముల కాలశేటల తెలిసికొనుపద్ధతిని గూర్చియు;

(మూ) 20, 38 నెక్స్ నుక్రింద సెటిల్ మెంటు రిజిస్టరును తయారుచేయుటనుగూర్చియు.

(8) ఈనిబంధనలు అమలులో పెట్టక పూర్వము రెండు నెలలకు తక్కువకాకుండ శాసనసభవారు సమావేశమైయున్న పున వారయెదుట నుంచవలెను. తుదకు ప్రభుత్వమువారు హాజించిన నిబంధనలను ఫోర్ట్ సెంటు బోర్డుగడతలనందు ప్రకటించవలెను. అట్లు ప్రకటించిన పిమ్మట వాటికి శాసనాధికారము లభించును.

46. ఈశాసనము ననుసరించి సమర్థిత్వ ఉద్యోగిచేయు నిర్వహణను, వ్యాయస్థానములందు దావాలు తెచ్చుటకు పిలుచేదు.

47. ఈ శాసనము అమలులోనికి రాకపూర్వము ఏ సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుయినను సెటిల్ మెంటు వ్యవహారమునందు గాని రీసెటిల్ మెంటు వ్యవహారమునందుగానిగావించినచర్యలనుగాని, జేసిన పనులనుగాని యీ శాసనము ననుసరించి జేయలేదని ఆక్షేపించ పిలుచేదు.

మద్రాసు ల్యాండు రివిన్యూ సెటిల్మెంటు చట్టము

ఈ చట్టముయొక్క ఉద్దేశము

ఈ రాజధానిలో రైతువారీభూములమీద శిస్తునిర్ణయములను మార్పులను అప్పటప్పటికి, ఆయా అధికారుల ఉత్తరువులనుబట్టి జరుగుచున్నవి.

ఈ భూముల శిస్తునిర్ణయములను చేయుటలో గమనించుచున్న ప్రధాన సిద్ధాంతములను క్రోడీకరించుచు వాటిని శాసన నిబంధముగా నొనర్చవలసిన దని జాయింటు సెలెక్టు కమిటీవారు ఇండియాగవర్న మెంటు బిల్లునుగుర్చి వ్రాసి నివేదికలో వ్రాసి 8. నూతనసంస్కరణములు ప్రసాదించబడి నప్పటినుండియు ఇట్టి శాసనముయొక్క అగత్యము ఎక్కువయినది.

ఒక చిత్తుబిల్లు 1921 సం॥రములో రెవిన్యూ బోర్డువారు తయారుచేసిరి. అధికారసభ్యులతో కూడిన యొక విచారణ సంఘమువారు సదరు బిల్లును విమర్శించిరి.

1924 సం॥రములో ఈబిల్లు ప్రవేశపెట్టబడెను. మొట్టమొదటిసారిగా అప్పు డొకవరకు సదరుబిల్లులో చేర్చబడెను. అది ఏమనగా:—భూమిశిస్తులను పునర్నిర్ణయము చేయవలసిన యవసరము ఎప్పుడు వచ్చినను పండినపంటయొక్క ధరలు హెచ్చినచేత కారణముచేత భూమిశిస్తులకుడా హెచ్చించెయెడల అట్టి హెచ్చింపు పూర్వమున్న శిస్తులో నూటికి 18½ కంటె ఎక్కువగా జేయవచ్చును. మొదటి విమర్శతోనే శాసనసభ సభ్యులు యీబిల్లును నిరాకరించి త్రోసివేసిరి.

ఇప్పుడు తయారుచేసిన బిల్లుయొక్క వైఖరి పూర్వపు బిల్లులలాక కొంత మార్చబడినది. రైతువారి భూమిశిస్తునిర్ణయము విషయములో ఈ రాజధానియందు ఇదివరలో అవలంబింపబడిన విధానములే శాసననియమరూపముగా ఈబిల్లు రెండవఅధ్యాయమునందు సీచేంపడినవి. ఒక గ్రామ గుడికట్టులో కొంతభాగమునే యీవిధానమును అమలుపరచుట తికమకతో కూడి అసందర్భముగా నుండును. అందువల్ల అసెంబ్లీయొక్క డివిజన్ భూములు భిన్న ఖండములుగా ఆయా గ్రామములందు చెవియుండి కేటాయింపుగా నున్నయెడల ఆ

ట్టిభూములకు సెటిల్మెంటు చేయునప్పుడు ఆయాబిల్లులలో అమలులోనున్న పద్ధతులనే నేలంబించవలసి యున్నది.

వ్యవసాయపు పంటలకొరకు ఉపయోగింపబడకయున్న భూములకు పన్ను విధించువిషయములో అసెంబ్లీయొక్క చేయుటకు సలహాలు కొన్ని ఈ అధ్యాయములో నూచింపబడినవి. ఈవిషయము 18 వ క్లాజులో పొందుపరచబడియున్నది. శిస్తు నిర్ణయములను పునర్నిర్ణయచేయుటకు అవకాశములు 3 వ అధ్యాయములో కలవు.

నేలపన్నుమాత్రముచెల్లించే మరతుమీద ఇండ్లకు నివేశన ఫలములు ఈరాజధానిలో మంజూరు చేయబడుచున్నవి. సదరు నేలపన్ను 21 నెంబరు బోర్డుస్టాండింగ్ ఆర్డరులో నూచించిన నూత్రమునుబట్టి విధింపబడుచున్నది గ్రామములలో దిక్కాలానుగతాచారము ప్రకారము గ్రామములకు ఇండ్లస్థలములు గ్రాంటుచేసి సదరు స్థలమునకు ఏవిధమైనపన్ను విధించుటలేదు. కాని 1900 సం॥రము దరిమిలను మంజూరు చేయబడుమండిన స్థలములకు యివ్వబడిన పట్టాలలో ఒక వరకు చేర్చబడుచు వచ్చినది. అదేదనగా:—సదరుగ్రామము పట్టణముగ పరిగణింపబడినప్పిట సదరుస్థలములకు నేలపన్ను విధింపబడును.

గ్రామములలోని పురాతన ఇండ్లస్థలములకు పన్ను ఏమి యను చెల్లించ నవసరము లేకయే సదరుస్థలములకు మంజూరు చేయవలసిన సహేతుకముగా సమర్థింపబడినను యీపద్ధతినే యితరభూముల విషయములో అమలుపరచుట సమంజసముగా లేదు. అందువల్ల జనసమ్మర్థము గలిగిన కొన్ని గ్రామములలో గ్రామము విశాలము చేయుటకై ఇండ్లస్థలములను క్రొత్తగా గ్రాంటుచేయవలసినవిచ్చిన కొన్ని సందర్భములలో క్రొత్తగా గ్రాంటు చేసిన ఇండ్లస్థలములకు పన్ను విధించవలసినదిగా గవర్నమెంటు ఉత్తరువు చేసిరి. వ్యవసాయపు పంటలు పండించుటకు మపయోగించుమండినకారణముచేత శిస్తునిర్ణయము కాబడిన భూములు వ్యవసాయేతరపనులకు మపయోగపడుమండినయెడల పంటశిస్తు గాక వ్యవసాయేతరమైన శిస్తునే గవర్నమెంటు వారు విధించవలసినదిగా యీబిల్లులో అధికార వివ్వబడినది. ఇందుంటి మరతులు 1917 సం॥ మధ్యపగలకాల ల్యాండు రివిన్యూ ఆక్టునందును బొంబాయి ల్యాండు రివిన్యూ కోడునందు నుగూడ కలవు.

ఇప్పుడు అమలులో నున్న శిస్తునిర్ణయములకు పునర్నిర్ణయము చేయుటను గూర్చి 3 వ అధ్యాయములో నున్నది. ప్రస్తుతశిస్తు నిర్ణయపద్ధతులందు ఈ విషయమార్పులు చేయబడి శాసనరూపకముగా సదరు 3 వ అధ్యాయములో పొందుపరచబడినవి.

అప్పుడప్పుడు శిస్తుల పునర్నిర్ణయము చేయవలసి వచ్చినప్పుడు పంటధరలు హెచ్చినకారణముచే శిస్తులను హెచ్చించునెడల అదివరకున్న శిస్తులో నూటికి 18½ కన్న ఎక్కువ హెచ్చింపు చేయరాదను మరతు ఈ విషయమై 1924 మే 18 లేదని ప్రచురమైన ప్రభుత్వప్రకటన ననుసరించి యీబిల్లులో చేర్చబడినది.

గవర్నమెంటు ఉత్తరువులను జారీచేయుటకు పూర్వము రెండునెలలకాలము శాసనసభా సభ్యులయెదుట శిస్తు నిర్ణయ పునర్నిర్ణయ ప్రణాళికలను నివేదించవలసినదిగా యీ బిల్లులోని 15, 32 నెక్స్ నులందు నూచింపబడినది.

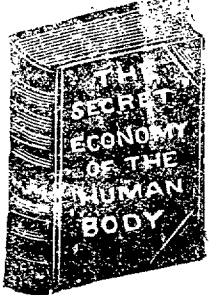
ఈ బిల్లునుగుర్చి అభ్యంతరములుగాని క్రొత్తలను హాలుగాని 1927 మేనెల 1 లేదీలోగా ప్రజలు గవర్నమెంటుకు తెలియజేయవలెను.

ఇప్పుడే నాల్గవకూర్పు తయారుచేసి! త్వరపడు !! అనేకవిషయమైన క్రొత్తక్రొత్త చిత్రములు ఈ మార్పులో చేర్చబడియున్నవి. త్వరపడు !!

శరీర మర కాస్త్రము

చదువవదను సంతోషించెదరు! నీకు కావలసినదియు నీవు మాడవలసినదియు చాలాలోజులు వదిలిన కాస్త్రమువిద్యే!!

ఆంధ్రభాషలో ఇట్టి పూర్తిమాస్య కాస్త్రము ఇదివరకు ఎవరినెల్లను బహిరంగముగా ప్రచురింపబడలేదు. దీనిలో స్త్రీ పురుషలక్షణములు, వారి యొక్క అవయవముల విలక్షణములు శృంగార రహస్యములును. పెం గ, ఆడ అను శిశు ఉత్పత్తి వివరములును, పూర్వము మహాబుధులు వర్ణముగా వ్రాసిపెట్టిన పుస్తకమును చక్కగా 64 వివిచిత్రపటములతో ముద్రించి యున్నాము.

మా 1-0-0 వి. పి. ఖర్చు 7 ఆణాలు. 9289 ఎం. ఎస్. సరస్వతి అందు కంటెసి, సం. 11 ఆరుగుగం సిద్ధి, సామంకూరుపేట పోస్టు మద్రాస్.

విలివాకం-హత్యకేసు

చంగప్పట్ల నెషన్సుకోర్టులో విచారణ

సుందరరామయ్య, చంగమ్మగారల సాక్ష్యము

సాక్షుల క్రాను పరీక్ష

(మా ప్రత్యేక విలేఖరి)

చంగప్పట్ల, ఏప్రిల్ 14:— విలివాకం హత్యకేసులో నెషన్సుకోర్టులో సాక్షులైన సుందరరామయ్య, చంగమ్మగారల సాక్ష్యమును ప్రారంభించిరి. సుందరరామయ్య, చంగమ్మగారల సాక్ష్యమును ప్రారంభించిరి. సుందరరామయ్య, చంగమ్మగారల సాక్ష్యమును ప్రారంభించిరి.

విశ్వాసం సుందరరామయ్యగారు

నేటి ఉదయము కోర్టువారు సమావేశమైనచోటనే విశ్వాసం సుందరరామయ్యగారి సాక్ష్యము ప్రారంభింపబడెను. సుందరరామయ్యగారు రివిజముగ సమాధానము లొసంగిరి.

“నా భార్యకు హత్యనామకాది ఎన్నడుగానిలేదు. మూత్రవాగ్ధియున్న లేదు. నాకు తెలిసినంతవరకు నా భార్యగారి మామగారిని 10 లేక 15 సంలకు పూర్వము ఎట్టిమందును తీసికొని యుండలేదు. ఎప్పుడైన ఏదైనను మాత్రము తీసికొనేసేమా గాని లేదుమనుటగావు.

పిదప సాక్షి 1 వ ముద్దయ సుబ్బారావు ఆదినారాయణుని వ్రాసిన రెండు ఉత్తరములను గుర్తించెను. అందు సుబ్బారావు నారాయణరావునకు తెలుపకనే సుబ్బమ్మ రాజేశ్వరులను నెల్లూరునుండి తీసుకొని వచ్చినట్లును తిరిగి నెల్లూరు పంపుచున్నాననియు వ్రాసియుండెను. సాక్షి ఇంకను ఇట్లు చెప్పెను. “కామమ్మ వివాహసమయముందు రు 500 ల నెలకు చగలను నామామగారు కొనిగొనిరి. అనగలు ప్రస్తుత మామె నెట్టిదైలేవు. వివాహమైన పిదప 8 లేక 9 నెలవరకు ఆమె ఆనగలను ధరించియుండెను. కాపురమునకు వెళ్లివచ్చుచు నగలన్నియు నుండెను. కాని పిదప సుమారు నాలుగైదు మాసముల తరువాత కొన్నినగలు లేకపోయెను. కొన్నినగలను నారాయణరావు అచ్చమ్మయన ఉంపుడుకత్తెకు ఇచ్చివేసెను.

జడ్జి:—ఆవిషయము స్వయముగ మీరెరుంగురా?

సాక్షి:—ఎరుగుదును. అచ్చమ్మ కాపురస్థలము నెల్లూరు. వివాహసమయముందు నామామగారు ఆదినారాయణరావు తండ్రియైయున్న నేనున్న కొన్ని విలవగల చీరల నొసంగి తిని. ఆమె మామగారికొక జరిపట్టుచీర నిచ్చెను. వివాహమైనపిదప ఒక సంవత్సరమువరకాచీర నామామగారువద్దనే యుండెను.

పిదప 2 వ ముద్దయ ఆదినారాయణ ఆ చీరను కుదువ చెట్టుగ నేను ఆ చీరను డబ్బు చెల్లించి తిరిగి నెల్లూరుకొనితిని. నా భార్యకుగూడ ఈనగలు చీరలు కుదువచెట్టుబడిన విషయము తెలియదు. ఆదినారాయణ 1926 సంలిలో ఏప్రిల్ మేనెలప్రాంతములలో కలకత్తా వెళ్లినంతకా దానిలో నేను, నా భార్య, మామగారు రాజేశ్వరి ముగ్గురను నెల్లూరు రైల్వేస్టేషనులో చూచి తిని. నేను ఆదినారాయణతో మాట్లాడితిని. మాతోఅచ్చమ్మ జానకమ్మగారుగూడ స్టేషనుకు వచ్చియుండిరి.

పట్టిక ప్రాసిక్యూటరు—అచ్చమ్మ జానకమ్మ స్టేషనుకు ఎందు కరుడెంచిరో మీకు తెలియునా?

ముద్దయల న్యాయవాది—ఆ ప్రశ్న లిరువురును సాక్షులకు లక్షణములేదు. కావున వారినిసరించిన ఈ ప్రశ్న అప్రస్తుతము అని ఆక్షేపించిరి.

పట్టిక ప్రాసిక్యూటరు.—రెండవ ముద్దయ తానుగొప్ప మామమ్మయన చెప్పుకొనుచుండెను. కలకత్తాను ఉపదేశమునకై వెళ్లచున్నానని చెప్పెను. కాని ఆతని ప్రపర్రన అట్లుండలేదు. అత్రయల సుబ్బమ్మ అట్లని మామత్వమును అంగీరించియుండలేదుని తెలుపుటకే నేని ప్రశ్న అనుగవలసివచ్చెను.

ముద్దయలనకల—ముద్దయస్వభావముగూర్చిప్రశ్నించుట యనునగుదా?

జడ్జి—ముద్దయ ఆంధ్రరాజకీయముతో మనసుపనిలేదు. కాని ఆ ప్రతిబుద్ధిగల సంబంధమును తెలుపుటకు ఈవిషయము ల కొన్నింటిని విచారింపక తప్పదులేదు అనెరి.

సుందరరామయ్యగారు రింకను ఇట్లుజెప్పిరి. అచ్చమ్మ జానకమ్మలు ఎందుకు స్టేషనుకు వచ్చిరో నేనెరుంగను. ఆది

నారాయణతో కొంచెముసేపు వారు ప్రసంగించిరి. జానకమ్మ గూడ నెల్లూరునుండే నివసించుచుండెను. ఆదినారాయణరావు జానకమ్మ అచ్చమ్మలతో కరస్పర్యనము (పేకుహాండు) గావించి జానకమ్మకు రెండు పదిరూప్యముల నోట్లొసంగెను. నేను నా భార్య ఆసమయముందు కొంచెము దూరమునుండుంటిమి. కలకత్తా వెళ్లవచ్చుచు నెల్లూరు స్టేషనువద్దకు వచ్చి చూడవలసినదిగ ఆదినారాయణ నాకు ఉత్తరము వ్రాసెను. ఉత్తరమును సాక్షి గుర్తించి రెండవ ముద్దయ ఆదినారాయణ సంతకమున్నట్లు గుర్తించెను. వెంకటకృష్ణయ్య సుందరరామయ్యకు వ్రాసిన మరొక ఉత్తరమునుగూడ సాక్షి గుర్తించెను. ఆయుర్ర మునందు వెంకటకృష్ణయ్య ఆదినారాయణను గొప్ప మహాపురుషునిగను, మనానియునిగను ఎంచినట్లును, తా నాతని మహాత్మ్యమును పరీక్షించి గుర్తించినట్లును; ఇతరులెవ్వరును ఆతని గొప్పతనమును విశ్వసించవలెనేగాని, సందేహింపరాదనియు, అట్లా నర్చిన మీకు మహాపదగలుగుననియు మొదటి ఉపదేశమాత్రానికే గావించబడెననియు, జన్మాంతరవిశేషములతో డెరుంగుననియు తానాతని కడుంగడు గౌరవముతో చూచుచున్నాడననియు, ఇతరులను అట్లే ఆదరింపవలెననియు అందు వెంకటకృష్ణయ్య చే వ్రాయబడియుండెను.

వెంకటకృష్ణయ్య రాఘవన్ అనువారికి వ్రాసిన ఉత్తరములో ఆదినారాయణ పూర్వమువలె శక్తిపూజనువది దివ్యజ్ఞాన సమాజమువది యోగాభ్యాసముందు గొప్ప సాధనలను గావించుచుండెననియు, తాను ఆతని (ఆదినారాయణయొక్క) మహత్త్వము గుర్తించిననియు, ఆతనిని ఎల్లరు, ప్రేమింపవలసినదినియు, అనుమానించి ద్వేషించినచో పలువిధముల కీడు కలుగుననియు అందు వ్రాసియుండెను.

ఆదినారాయణ మామయగు సుందరరామయ్యగారికి వ్రాసిన ఉత్తరములో ఈ క్రిందిభాగములుగూడగలవు “మీరు (మీరు, మీ భార్య) నన్ను మామూలు పిదలందుతిరిగిడు పిల్లవానినిగ తలంచుచున్నారు. మీ అజ్ఞానదళ కెంతయు చింతించుచున్నాను. రేబాలయందున్న నాతండ్రిగారు నైతము నామామత్వము గమనించి ప్రస్తుతస్థితి నెంతయు కొనియాడుచున్నారు. మీరు నావిషయమై ఇట్టి అజ్ఞానదళలోనుండుటకు నా గురువులు మిమ్ముగూర్చి నేరువిధమున ఆక్షేపించుటలేక నాకు తెలియదు. తుదకు నే నీ దేశముందు నాలుగైదు మాసములపై గనుండుచోను బాగుగ ఆలోచించుకొనుదు. మా బాబువ్రాసిన ప్రియము ఉత్తరమును బాగుగ అర్థముజేసుకొని తిరిగి జన్మా వ్రాయుడు. కామమ్మ భగవద్గీత 15 వ తేదినుంచి పారాయణ మొదలెడును. నాతో ప్రస్తుతము వచ్చునట్లులేదు. మీకందరకు నాయాభివ్యర్థనములు అని వ్రాయబడియుండెను.

ఈ యుత్తరములలో కొన్నింటిని నా భార్యకు చదివి వినిపించితిని కాని వెంకటకృష్ణయ్య, ఆదినారాయణ లిరువురును శుభకూడులని (పూటలు) అని చెప్పుచుండెడిది. సాక్షికికొన్ని నగలను-మాపగ ఆనగలు తన భార్యవనియు నెల్లూరునుంచి విల్లివాకంవెళ్లుటకు ముందు ధరించియుండెననియు చెప్పెను.

క్రాను పరీక్ష

యందు సాక్షి ప్రత్యుత్తరము లొసంగుచు నెల్లూరు జిల్లాలో అన్ని సబ్ డివిజన్లలోని అఫీసులందు 25 సంలకు సుమాస్తాగ పనిజేయుచుండిననియు 14 ముగిలు 36 గలవరకు తనకు వేతనమువచ్చెననియు, సబ్ డివిజన్లలో లంచములు నైకొనువాడగుటకేత, ఆ ఆఫీసునందు పాడైన నాస్తాగ తాను పనిజేయుటకే 1923 సంలినుండు డిస్మిసుచేయబడిననని ఇంకను ఇట్లుచెప్పెను. “అప్పటినుండి మొదలు కాగిరేవు బోలములు మొదలగు అంగడిని ప్రారంభించి పిమ్ము 1924 సంలి ప్రాంతమునందు చిల్లర అంగడిని పెట్టితిని. అందు వేయరూప్యములు మూలధనము గలదు. నా న్యాపారమునకు జనాభిగ్గు పుస్తకములు లేవు. ఆదినారాయణరావుతండ్రి మరల వివాహముగావించుకొనెను.

ఆ రెండవభార్యకు పుట్టినబాలిక మేనమామ (భార్యసోదరునికి) నొసంగబడెననివింటిని. ఆతడు ఆదినారాయణతండ్రి ఇంటి యందు నివసించుచున్న విషయము నేనెరుంగను. నేనెన్నడు గాని 2-వ ముద్దయ తండ్రి ఇంటిలో నుండలేదు. ఆదినారాయణరావును ఆతని తండ్రిఇంటినుండి వెడలతెరిమివేసినపు డాప్రదేశముందు నేనుండలేదు. 2-వ ముద్దయ తండ్రియొక్క-అల్లుడు తండ్రియింటిలో నుండినందున మామ అల్లుండ్రకు కలహము జరిగిన విషయము నేనెరుంగను. ఆదినారాయణరావు నెల్లూరులో పురుషోత్తమరావు అను వక్టీలువద్ద గుమాస్తాగనుండెను. నేనునా అల్లునికి సామానుల నొసంగినట్లు రకీదులు నావద్దలేవు. నా భార్య సుబ్బమ్మ ఆదినారాయణను అప్పుడప్పుడు ప్రేమతో చూచుచుండెను. ఆదినారాయణరావు విల్లివాకంలోనుండు కాలములో నా భార్య రెండుమారులు విల్లివాకంవెళ్లెను. మొదటి మారు నాలుగైదుదినము లాతని ఇంటునుండెను. సుబ్బమ్మ డాక్టరునందమ్మగారి, నందమ్మ గాని అనువారివద్ద మంచు పుచ్చుకొనుటలేదు. నెల్లూరులో ఆమెరికన్ బాప్టి స్టుమిషను ఆస్పత్రియున్న విక్టోరియా జూబిలీ ఆస్పత్రియున్నగలవు. ఈ ఆస్పత్రిలకెన్నడుగాని నా భార్య వెళ్లియుండలేదు. మామి అయ్యంగారను దేశీయవైద్యుని నేనెరుంగుదును. ఆయన నా భార్యకు డౌషగము నిచ్చుచుండెను. నా బావమరది హనుమంతరావు డాక్టరుగారు. ఆతని ఇంటి కెన్నడు నేనువెళ్ల లేదు. ఆతడు డాక్టరు అగునోలేదో కలకత్తా వైద్యపట్టుముగలవో లేదో నేనెరుంగను. నా భార్య కాతడును మందు లిచ్చుచున్న సంగతి నేనెరుంగను. నా మామగారు కామమ్మకు అజబ్బు గలదని ఆదినారాయణ ఉత్తరములనల్ల తెలిసికొంటిని. నా మామగారు చంగమ్మకు గాని, భార్య సుబ్బమ్మకుగాని అవాగ్ధి లేదు. రాజేశ్వరికి వాయునొప్పి ఏ మాత్రములేదు. చాల ఆరోగ్యముగ నుండెడిది. ఎప్పుడైనను కడుపునొప్పి, తలనొప్పి మొదలగు స్వల్పవ్యాధులుండనేమా కాని పెద్దవ్యాధు లేవియులేవు. ఎన్నడును ఆస్పత్రికి మామగారును గొనిపోయియుండలేదు. ఇంటిలోనుండెడి డౌషగములనే ఒసంగుచుండెదవారము. నా భార్య కెన్నడైన భేదులుగాని తలనొప్పిగాని కడుపునొప్పిగాని ఏవైనను చిన్నవ్యాధులు గలిగినపుడు మామి అయ్యంగారుగాని, దగ్గిర నున్న మరి యేవైనవైద్యునివద్దగాని డౌషగము పుచ్చుకొనుచుండెడిది. మానవున కది సామాన్యమే. అచ్చమ్మ భర్తగోవిందమామి కెట్టియని నేనెరుంగను. అచ్చమ్మను మాత్రము నేనెరుంగుదును. గత డిసెంబరు 14 వ తేది ఒక్కమారు మాత్రమే వారి ఇంటికి వెళ్లియుంటిని. అంతకుముందనేకమారు లామెను పిదలలోచూచి యుంటిని. ఆమెకు రు 20 వేల ఆస్తిలేదు. గౌరవవటుంబమునకు జెందినదిగాదు. పాలమ్మకొని జీవించు పేదమనిషి. 2 వ ముద్దయ ఆదినారాయణరావు అడిగెను ఉంచుకొనుచున్న విషయము నేను వింటినిగాని స్వయముగ చూడలేదు. నెల్లూరునందు చాల పశువులుగలవారు గూడ పాల నమ్మచుండురని నేనెరుంగను. అచ్చమ్మ పాలు అమ్ముట నేను అనేకమారులు చూచితిని. అచ్చమ్మకు చాలపశువులున్నట్లు నేనెరుంగను. జానకమ్మను ఆదినారాయణరావు ఉంచుకొన్నట్లు స్వయముగ నేనేమియు ఎరుంగను. 2 వ ముద్దయ నెల్లూరునుంచి పట్టుము వచ్చినపిదప నాకు వెంటనెంట్ల ఉత్తరములువ్రాయుచునే యుండెను. తనయొక్కయు తన భార్య కామమ్మయొక్కయు క్షేమములు తెలియజేయుచు నేయుండెను. భార్యభర్తలం దిస్మిస్మతమిక్కుటముగ నుండెనని ఆయుత్తరములు తెలియజేయుచుండెను. ఆదినారాయణరావు వెంకటకృష్ణయ్యకు ఉత్తరమువ్రాయగ వెంకటకృష్ణయ్య తిరిగి పట్టుము రావచ్చునని వ్రాసినపిదప ఆదినారాయణ పట్టుమువచ్చి నేరెను. మెదట తా నొక్కడే పట్టుము వచ్చెను. ఆతడు మాసములకు పిమ్ముట నా భార్య ఆదినారాయణరావు భార్యను పట్టుముతీసికొనివచ్చి నా భార్యగూడ మాడు; నాలుగు దినములు పట్టుములోనే యుండెను.

1-వ ముద్దయ సుబ్బారావు నెల్లూరువచ్చి ఆదినారాయణరావు విషయమై చెప్పిన సంగతిని నేను నమ్మితిని. కామమ్మకు సదువులును, వ్రాయుటను తెలియును. ఆమెగూడ అప్పుడప్పుడు నాకు ఉత్తరములు వ్రాయుచుండెను. తన భర్త విషయమై ప్రతికూలముగ ఎన్నడు వ్రాసియుండలేదు. నా భార్య చాలకాలముక్రిందట ఎర్రరాళ్ల కమ్మలను పెట్టుకొనుచుండెను కాని నెల్లూరును విడిచినపుడు తెల్ల రాళ్ల కమ్మలను ధరించియుండెను. ఎర్రరాళ్ల కమ్మలను మార్చివేసి తెల్ల రాళ్ల కమ్మలనునైకొనెను. ఈ నగలన్నియు 30 సంలి క్రిముచేయబడినవి. ఎవరుకొనిరో నేను చెప్పజాలను. నేనెన్నడు ఈనగలను తీసికొనిచూచియుండలేదు. ఈనగలపై ప్రత్యేకగర్భ లేమియు లేవు. హిందువుల గృహములందు సామాన్యముగ ఈనగలన్ని యుండును.” అనెను. నగలతో బాటు తాళము చెయ్యకట్టి గూడ లభించెను. ఆ తాళము చెయ్యకట్టి వరియొకటిగలదా

యని సాక్షిని ప్రశ్నింప తనవద్దకున్న అదేమాదిరి తాళముచెవిని తీసిచూపెట్టెను. సాక్షి ఇంకను చెప్పదు డిసెంబరు 10-వ తేదీ తన భార్య మా తుండ్లను విల్లివాకం మంపుటకు తాను స్వేదనుకు వెళ్లియుండలేదని పల్కెను. విల్లివాకమునకు తంతునంపుటకు నుండు వెంకటకృష్ణయ్యవద్దనుంచి నాకు ఉత్తరము వచ్చియుండలేదు. నేను విల్లివాకం స్వేదనులో దిగినపుడు నేరుగ వెంకటరమణయ్య ఇంటికి వెళ్లియుండలేదు. అదినమన (15 తేదీ) ఒకటనువద్దయి వచ్చుటకుముందు ఉదయము 9 గంటలకు వెంకటరమణయ్య ఇంటికి వెళ్లి వారితో మాట్లాడితిని. వారిభార్యతో మాట్లాడియుండలేదు. 1వ ముద్దయిని సెలవియం పోలీసుస్వేదనుకు తీసుకొని వెళ్ళునంతవరకు 10-80 గంటలవరకు నేను నా బావమరది కృష్ణారావును వెంకటరమణయ్యతోనే మాట్లాడుదుంటిమి. 1 వ ముద్దయియింటికి రావలసివదిగ వెంకటరమణయ్యను నేను కోరియుంటిని. 1 వ ముద్దయి యింటికిరావునకు వచ్చి వెంకటరమణయ్య మరియొకరితో మాట్లాడుదుంటిని. నేను 1 వ ముద్దయితో మాట్లాడునపుడు వెంకటరమణయ్య మావద్దలేదు. పోలీసుస్వేదనుకు రావలసివదిగ వెంకటరమణయ్యను నేనుకోరి యుండలేదు. వారయిననువచ్చెదనని తెల్పలేదు. సీధీర్తకును నీకును ఏమైన కలహమునంభవించినదాయని కామయ్యను అడగగ అట్టికలహమేమియు జరుగులేదని ఆమె తెల్పెను. ఇట్టిపానపుటలు లెందులకు చెప్పితిని 1వ ముద్దయినీనడిగితిని. 1వ ముద్దయి చెప్పిన సమాధానము తృప్తికరము గ లేకుండెను. నాస్వంతభాగ్యతపైనే నేను వారిని తెచ్చితిని. నాభార్యనుగాని, ఆదినారాయణకు, కామయ్యకుగాని తెలుపక నీభార్య, మాతుండ్లను తెచ్చితిని. వారిని తిరిగి నెల్లూరుపంపితిని" అని 1వ ముద్దయి సుబ్బారావు నా ప్రశ్నకు సమాధాన మొసంగెను. ఆమాటను నేను నమ్మితిని.

నేను నెల్లూరునుండి బయలుదేరుటకు పూర్వమే వెంకటకృష్ణయ్య గతించెనని వింటిని. వెంకటకృష్ణయ్య చంద్రమతులొకయింటి నేయుండినని నేను వింటినిగాని ఎన్నడు చూడలేదు. చంద్రమతి నన్నడుచూడలేదు. 1వ ముద్దయి భార్య తులకమ్మను నాభార్యమాతుండైమొనరి ప్రశ్నించితిని. సుబ్బారావు అపు డింటిలో లేదు. నెల్లూరున కంపబడిరని తనభర్త (సుబ్బారావు) చెప్పెననియు, వారల్లు పెళ్లినల్లు తనకును తెలియననియు తులకమ్మచెప్పెను. కాళ్ళకడుగుకొనుమని అడిగెను. నే నందులకు స్పష్టంప లేదు. భోజనముజేయుమని అడుగలేదు. ఈసంభాషణపిదప వెంకటరమణయ్యఇంటికి వెళ్లిపోతిని. అదినమంతయు నేను, నాబావమరదియున్న ఉపోవ్యముకిజితిమి. ముఖమైనను కడుగుకొనలేదు. వెంకటరమణయ్య మమ్ము భోజనమునకు పిలువలేదు. కామయ్య తామున్న ఇల్లునుమాపించెనే గాని ఆయింటికి నేను వెళ్లి యుండలేదు.

1వ ముద్దయి పోలీసుస్వేదనుకు రావలసివదిగ నేనుగాని కృష్ణారావుగాని నిర్బంధించి యుండలేదు. 1వ ముద్దయి నేను కృష్ణారావు ముగ్గుర మాలోచించుకొని పోలీసువారికి ఫిర్యాదుచేయుటకు వెళ్లితిమి. పోలీసు స్వేదనుకు వెళ్ళునరికి మధ్యాహ్నము 2 గంటలైనది. ముగ్గుర మొకమారు పోలీసువారికి ఫిర్యాదుచేయువ మని నూచించితిమి. పోలీసు స్వేదనుకు వెళ్ళినపుడు మొదటిసారి పదినిముసములవర కచలు నుంటిని. మేము జనరలు పోస్టాఫీసుకుపోయి తింటియిచ్చి వచ్చునరకు 1వ ముద్దయినిపోలీసుస్వేదనులో నుండవలసినదిగ మేమెవ్వరము అడిగియుండలేదు. పోలీసు ఉద్యోగియైనను అట్లు చెప్పి యుండలేదు. పోస్టాఫీసుకు రావలసివదిగ మేము కోరియుండలేదు. పోలీసువారి కొసంగిన ఫిర్యాగులో నగలవిషయము నేను చెప్పితిని. మిగత ఫిర్యావంతయు ఆదినారాయణారావు, కృష్ణారావులు కలసి ఆలోచించి వ్రాసిరి. ఫిర్యాదు నాకు చదివి విని ఓంచిరి. పిటిషనువ్రాయుటకు పదినిముసములు పట్టెను. 1వ ముద్దయిని వేరొక వాబ్బూలము వ్రాసి యివ్వవలసినదిగ మేమెవ్వరము కోరియుండలేదు. అందుల కనసరి మేమియో నాకు తెలియదు. 1వ ముద్దయి తానే స్వయముగ తన వాబ్బూలమును చదివి విడిపించెను. పోలీసుస్వేదనునుండి బయలుకు వెళ్ళుటకుముందు "వాబ్బూలము వ్రాసియిచ్చినగాని పోలీసుస్వేదను దాటిపోవుటకు వీలులేదు"ని నేనుగాని, కృష్ణారావుగాని, ఆదినారాయణగాని, 1వ ముద్దయితో చెప్పియుండలేదు.

డిసెంబరు 21వ తేదీ ఉదయము కామయ్య నెల్లూరుకు వచ్చినపుడు పెట్టెనుదెప్పెను. ఆరాత్రి కామయ్య కృష్ణారావు ఇంటిలోనుండెను. మరుసటిదినము నే పెట్టెనుచూచితిని. అది బ్రంకుపెట్టె. అపెట్టెను చూపింపవలసినదిగ కామయ్యను నేనడిగియుండలేదు. ఆమెయైనను పెట్టెచూడవలసినదిగ నన్ను కోరి యుండలేదు. పెట్టెకు గల తాళము తప్ప వెతాళములేదు.

బ్రంకుతాళముచెవి కామయ్యవద్దనేయుండెను. పెట్టె తెరచినది నేనే. పెట్టెలో ఏమైనగలదేమో 2వ ముద్దయి అందులో రహస్యమును కాగితములేమైనను ఉంచెనేమో తెలిసికొన గోరి నాయంతట నేనే పెట్టెను తెరచితిని అనిరి.

కొట్టె గారంతట ఫలాహారములకు నేరెరి

ఫలాహారానంతరము

కొట్టె గారు సమావేశ మైనవెంటనే ముద్దయిల పక్షిలు నరసింహశర్మగారు సాక్షిని క్రాసుపరీక్ష గావించిరి.

మ నవీలు:— "ఫలాహారసమయముందు మీరు కొట్టె పండాలోకి వెళ్లి సాక్షులగు పిలువబడనున్న కొందరు స్త్రీలతోడను, కృష్ణారావుతోను, సర్కిల్ ఇన్ స్పెక్టరుతోను ఈ తాళముచెవిషయమై ప్రసంగించియుండనే గా?

సాక్షి:— లేదు మే మిగ్రానానుండుడెడి విషయమే మాట్లాడితిమి.

నవీలు:— మీ రిగ్రామనుండెల్లరు కలసియున్నా గదా

సాక్షి:— నా మాతుండ్లు నేను నా బావమరది ఒక చోటనే నివసింపుదున్నాము.

"పెట్టె తాళముచెవి కామయ్య నా కొసంగెను. తాళము చెవియివ్వమని నేనే అడిగితిని. ఎందుకు కావలెనో కారణ మామెతో చెప్పలేదు. తాళముచెవి యిచ్చిన వెంటనే పెట్టెను తెరచి చూచితిని. నాయింటికి పెట్టె లేబడి పిదప మొదలు చూచినవాడను నే నే. ఆ పెట్టె యందు కొన్ని దివ్యజ్ఞానసూత్ర పుస్తకములు, శరీర సుర్మ శాస్త్రము, ఒకచీటి, కొన్ని లెటరు పేషట్లు, మైకలు మొదలగు గొప్పవారి వద్దనుంచినవిచ్చిన ఉత్తరములకు వెంకటకృష్ణయ్య వ్రాసినచారాంశములు గలవు. చీటిని నాబావమరది కృష్ణారావు కంటితిని. మిగత కాగితములు నావద్దనే యుండెను. సెలవియంపోలీసు సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు నెల్లూరుకువచ్చినపుడు వారి కాకాగితముల నిచ్చితిని. డిసెంబరు మాసములోనే సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు నెల్లూరువచ్చియుండెను. సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు వద్దనుంచి రక్షింప తీసికొనలేదు. మని సామిపిల్లే నెల్లూరునుంచి వచ్చుటకు ముందు మిమ్ము చూచినాయని నకలు ప్రశ్నింపగా చూడలేదని సాక్షి చెప్పెను. జడ్జి ఆ ప్రశ్నకు ఆక్షేపణ తెల్పిరి. ఈ కాగితములు తప్ప కామయ్యయొక్క చీరెలుగాని మరి ఏమియు ఆ పెట్టె యందులేవు. వాత్సలజరుగుటకుముందు 1-వ ముద్దయికి నాను ఎన్నడు ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరిగియుండలేదు. ఈవాత్సల జరుగుటకుపూర్వము 1-వ ముద్దయివద్దూరి తెలిసికొనటకు నా కనకాశమేలేదు. ఆదినారాయణ మైత్రేయ మొదలగువారిని చూచిన మహానీయుడని చెప్పబడుచున్నందున ననుసాగరములకు బదులు ఆశీర్వాదము లొసంగెను. అల్లుడు మాసులకు ఆశీర్వాదము లొసంగట ఆచారముకాదు. నేను దక్షిణాది కనుగొనగని నిపుణుడనుగాను. డాక్టరు యు. యల్. నారాయణారావుపేరిట వ్రాసిన ఉత్తరమును ఇతరఉత్తరములును 2-వ ముద్దయిచేతనే వ్రాయబడినవి స్పష్టముగ గుర్తింపగలను నాభార్యమాతుండ్లు విల్లివాకం వెళ్ళుటకుముందు ధరించియున్న నగలలో ఇటీవల జేయించబడిననగల నెడను చేరీరోమాత్రము నేను చెప్పగలను. నగలన్నియు ఒకేమారు జేయింపబడలేదు. ఒక్కొక్క నగల ఎప్పుడెప్పుడు జేయింపబడెనో నేను చెప్పజాలను. కామయ్య వివాహముందు ఆవిడకు రు 500 ల నగల నొసంగినట్లు నావద్ద లెక్కపడ్డు లేదు. 2-వ ముద్దయి కొన్ని నగలను అచ్చము కొసంగినపుడు నేను స్వయముగ చూచియుండలేదు. 2-వ ముద్దయి కుదువబెట్టిన జరిచీరకు నేను పెకమచెల్లించి తెచ్చినట్లు రక్షింపగాని, మరియేదాఖిలాగాని లేదు. కృష్ణారావు నెల్లూరు

పోలీసువారికి ఫిర్యాదు నొసంగినపుడు నేను లేనుగాని ఫిర్యాదు నాకుచదివి వినిపింపబడెను. ఈఫిర్యాదు ఎన్నడు వ్రాయబడెనో నేనెఱుంగను. నాతో ఆలోచించియే ఫిర్యాదును వ్రాసెను. వెంగమ్మయొక్క బంగారు నగలు కొన్ని నూర్చి మరల కేయిలములును వెంకటకృష్ణయ్యచేతి కొసంగబడెనని నేనింటిని ఈ క్షయమై వెంకటకృష్ణయ్యకి నేకమారులు వ్రాసియుంటిని. "బహుశివప్రసాదగలవన"నను వెంకటకృష్ణయ్య సయినగలలు వ్రాసియుండెను అనిరి. ఈ ప్రశ్న కేసుకు సంబంధించియు దిలేదని జడ్జిగారు ఆక్షేపించిరి.

సాక్షి ఇంకను సమాధానము లొసంగుచు ఆదినారాయణారావు కలకత్తాకు వెళ్ళుటకు ముందు స్వేదనుకు వచ్చిచూడవలసివదిగ ఉత్తరము వ్రాసియుండెను అనిరి.

పట్టిను ప్రాంత్యూటరు ప్రశ్నలకు సాక్షి ప్రస్తుతము సంగతు 2వ ముద్దయి అచ్చము నగల నిచ్చినచోట తాను చూడకపోయినను తన మాతుకును, మరియు పెట్టెను చూచిరిని పల్కెను. 2వ ముద్దయి, పురుషోత్తమరావునకు వివాహమునకు ఒకటిరెండు గాళ్ళములకుముందు గుమాస్తాగాజేరి ఒక సంవత్సరముగకు వారినవ్వు నేయుండెను అని పల్కిరి.

చెంగమ్మ

సాక్ష్యమొసంగుచు ఈ క్రిందివిషయము జెప్పెను: "నేను నుండరరామయ్యగారి పెద్దననానైను. మా అమ్మమేరు సుబ్బమ్మ నాకు కామయ్య రాజేశ్వరులకు ఇరువురచెల్లెండు గలరు. నాకు వివాహమై పదిపన్నెండుసంవత్సరము లైనది నా పెనిమిటి గతించి 7 లేక 8 నల్లలైనది. కుటుంబ నేను నాతండ్రి వద్దనే నున్నాను. కామయ్యకు వివాహము గుట నేనెఱుంగదును. అప్పుడు నేను నా తండ్రి వద్దనే ఉంటిని. తులకమ్మనాకు ఆవదిడ్డఅను. కామయ్యునివాహములో మానాయన కామయ్యకు బంగారు చీనానాను, చేతులగుజులు కాళ్ళగొలుసులు, కెంపులబెళ్ళ, నాగరయనిచ్చియుండెను. వీనివల ఏమగునో నాకు తెలియదు. మామగారు చేతులకు గొలుసులు గడియారపుగొలుసు పెట్టిరి. పెండ్లియైనపిదప ఒకసంవత్సరము నకు కాపురమునకువెళ్ళెను. అప్పుడు కామయ్యగార్త (ఆదినారాయణ, నెల్లూరులో తనతండ్రి యింటియందేయుండెను. కాపురమునకు వెళ్ళినపిదప భార్యభర్త రిదిపురు నెల్లూరులో రెండు మాడు సంచిత స్మరములుండిరి. ఆరెండుమాడు సంచిత స్మరములు కామయ్య ఈ నగలను ధరించి యుండెను. కాపురమునకు వెళ్ళినపిదప కామయ్య ఆత్మములతో ఒకసంవత్సరముండెను. పిదప వేరొకచోట కాపురముండిరి. నారాయణారావు ఇంటినగలను కుదువబెట్టి పాడుచేసినందున తండ్రి ఆతనిని వెడలగొట్టెను తండ్రిఇల్లు విడిచివెళ్ళినపుడు నారాయణారావు పురుషోత్తమరావు అనువకీలువద్ద గుమాస్తాగనుండెను. ఎంతకాలము గుమాస్తాగ నుండెనో నాకు తెలియదు. ఆదినారాయణారావు ప్రత్యేకసంసారమున కనుభిరుల్లు మాతల్లిగారే ధరించుచుండిరి. మాతల్లి నారాయణారావులిరువురు అన్యోన్యముగ నుండలేదు. మాతల్లి శాతపడిజేసెనని నారాయణారావుకు అనుమానముండెను. మనస్తాపములుండినను బిడ్డపెగల కనికరముచే మాతల్లి ఆదినారాయణ సంసారపు ఖర్చులను ధరించుచుండెను. ప్రత్యేక కాపురము పెట్టినపుడు, చేతులగుజులు, మెడనాను, గడియారపుగొలుసు లేకుండెను. నగలేమాయెనని కామయ్యను నేను అడిగితిని. నారాయణారావు తీసికొనిపోయెనని చెప్పెను. కామయ్య పెండ్లిసమయముందు అల్లవారు సరిగ కట్టజేచిన, డిల్లీదర్బారుచీరల నొసంగిరి. ప్రత్యేకసంసారము పెట్టిన పిదప ఆచీరలు ఆమెవద్దనే యుండెను. రెండుమాడు

త్వరపడుడు

శ్రీశ్రీశ్రీ శృంగేరి జగద్గురువులవారిచేత సశంసింపబడి ౨౦౦ బహుమానముందిన గ్రంథరత్నము

టీకాతాత్పర్యస్వర సహితము-ధ్యానశ్లోకానుసారముగ రంసులతో వ్రాయబడిన గాయత్రీచిత్రపటశోభితము

౬ శీల గ్రంథములు

విక్రయంప బడినది.

ఆలస్యముయర యెవల

గ్రంథములు లభింపవు.

దీనియందు, స్నాన, సంధ్యా, జప, హోమ, బ్రహ్మయజ్ఞ, దేవతా

తెత్తిరియ స్తార్తబ్రాహ్మణ నిత్యకర్తృష్టకము.

టీకాతాత్పర్యస్వర ధర్మశాస్త్రములుగల మత గ్రంథములు:—

సూర్యసమస్కారము,	0-8-0	తీర్థశాదముహూయవిము	0-12-0	ఆర్థికమంత్రములు	1-4-0
సూరమంత్రములు		వైరెండు కలిపి కాలికో తెందు	2-4-0	శృంగారము(పద్యములు)	0-4-0
మంత్రపుష్పత్రయము	0-4-0	సదాచారము	1-9-0	కృష్ణపక్షము	1-8-0
టీకా త్రికాలసంధ్యావందనము	0-6-0	డిటా కాలికో తెందు	2-0-0	స్నానమంత్రములు	0-3-0

జి. యస్. శాస్త్రి అందు కో, పోస్టుబాక్సు 110 మద్రాసు.

త్వరపడుడు

ర్యస, వైశ్వదేవ, అతిథి, పూజలను, రానిత్యకర్మ లు, వానికి సంబంధించిన దాదాపు ౫౦ ఇతరవిషయములన్నూ గలవు.

వల 2-8-0.

మేలుప్రతి 3-0-0.

నలలలు లేనట్లూరులో కాపురముండిరి. పిమ్మట మాయింటిలో కామమ్మను వదలిపెట్టి నారాయణరావు ఎచ్చటికైనాపోయి తిరిగివచ్చుచుండెడివాడు. కామమ్మ ఘమారు రెండేండ్లు మాయింటిలోనుండెను. పట్టుమవెల్లి అదినారాయణ పెదతండ్రి యగు వెంకటకృష్ణయ్యయింటిలో నుండెను.

మాఅమ్మ సుబ్బమ్మ, చెల్లెలు రాజేశ్వరిలిపుడు జీవించి లేరు. వారు రెండు మాసములక్రిందట నెల్లూరు విడిచిపెట్టి విల్లివాకం పోయిరి. సాక్షి పిమ్మట సుబ్బారావు నెల్లూరువచ్చి తమతల్లిని చెల్లెలిని తీసికొని వెల్లివచ్చియుమును చెప్పెను. తనతల్లి రెండవ నాడే వచ్చెదనని చెప్పిచట్టును, కట్టుచీర తప్ప వేరొక గుడ్డను తీసికొని వెళ్లలేదనియు చెప్పి, సుబ్బమ్మ, రాజేశ్వరిలు ధరించి యుండిన నగలను అన్నిటిని (సుందరరామయ్య గారు చెప్పిననగలను) వివరించెను. సాక్షి తన తల్లి నగలను కొన్నింటిని గుర్తించెను. తమతల్లి తాచిబొట్టుతో బాటు తాళము చెవినిగూడ వేసుకొని యున్నట్లు చెప్పి, తాళము చెవిని గుర్తించెను.

కాసువారిడ

యందు సమాధాన మొసంగెను. ముద్దయిలకీలు:—మీరు చూచిననగలు మాయింటి నగలని కనుగొనుటకు గుర్తులేవైన గలవా?—మాతల్లి నగలు మాకు గుర్తు తెలియదా అండీ! (నవ్వు)

ప్ర:—నామాన్యముగ అందరు ధరించే నగలేగదా ఇవి? ఎవరి—నామ్మలు వారికి గుర్తు తెలియకుండునాండీ!

మాఅమ్మ ఎర్రరాళ్ల కమ్మలు ఎన్నడుగాని వేసుకొని యుండలేదు. తెల్లరాళ్లకమ్మలే మాతల్లి మెడలోనున్న తాళము చెవి మాతండ్రి పెట్టెకు వేయునది. ఎవరికి వలసినపుడు వారు పెట్టె తీయుటకై తల్లిదండ్రులందరె డుతాళము చెవులుండెను. ప్రత్యేకముగ మాతల్లికి పెట్టెలేదు. పెట్టెలో దబ్బు నగలు పెట్టెడువారు. చీరలు వేరొక ట్రంకులో పెట్టెడువారు. మానాయన గుడ్డలు ఈ పెట్టెలోగాక వేరొక పెట్టెలో పెట్టెడివారు. తల్లి, చెల్లెలు ధరించిన నగ లెప్పుడు ఎవరిచే చేయించినది నేనెరుంగను. పగడాలవండ బంగరు తీగతో చుట్టుబడినది. కాని రోడ్డుగోల్డుగాని, ఇత్తడిగాని కాదు. ఇల్లి నాకమునకు రాకపూర్వము మునిస్వామి అను బట్టుదాతాళము ను చుట్టెను. కామమ్మకు తెల్లరాళ్లకమ్మలుండెను. కామమ్మ పెండ్లిసమయమందు నేను నాతండ్రిగారియింటియందే యుంటిని. అప్పటికి నేను చిన్నపిల్లను గాను.

ము. వకీలు :—క్రిందికోర్టులో పసిపిల్ల నని చెప్పితిరే.

సాక్షి ఇంకను ప్రత్యుత్త మొసంగుచు కామమ్మకు నగలు చేయించినట్లు జాబితా గలదో లేదో నాకు తెలియదు. ఈనగలు ఎవరు ఎంతకు జేసిరో నాకు తెలియదు. 2వ ముద్దయి తనతండ్రికుంబుమందలి నగలను కుదువచెట్టినట్లు స్వయముగ నే నెరుంగను. మాతల్లి అదినారాయణ సంసారమున కేమేమి సామానులెప్పుడెప్పు డొసంగనో చెప్పజాలను. కామమ్మ, అదినారాయణ ఇరవురు అన్యోన్యముగనే యుండిరి. మాతల్లి అదినారాయణరావు తెల్లపుడు ప్రేమతో చూచుచుండలేదు. విల్లివాకం వచ్చుటకు ముందు అదినారాయణరావు కామమ్మ ఇద్దరు ఒకనెల దినములు మాయింటిలో నుండిరి. అదినారాయణరావు వాకం వెళ్లి న పిదప మాతల్లితో గూడ నేనొకతూరి విల్లివాకం వెళ్లి అదినారాయణరావు ఇంటిలో ఒకదినముంటిమి పిమ్మట మాతల్లి రాజేశ్వరి మరల అదినారాయణరావుయింటికి పోయియుండలేదు. డిసెంబరు 10-వ తేదీకి లోగడను నేను మాతల్లిని విల్లివాకం వెళ్లినపిదప మయొకమారు మాతల్లి రాజేశ్వరి విల్లివాకం వెళ్లి యుండిలేదు. మాతల్లి అదినారాయణరావు అన్యోన్యముగ నుండక పోయినను ఎన్నడు కలహం జరిగియుండలేదు. అదినారాయణరావుకు మాతల్లి శాతపతి జీవినట్లు అదినారాయణరావు తలంచుచుండగ వింటినే కాని నాకు స్వయముగ తెలియదు. నేను నాతల్లి విల్లివాకంవచ్చి నపుడు వంద్రమతి ఆచిచోరాయణరావు ఇంటియందుండెను. అదినారాయణరావు విల్లివాకం వెళ్లినపిదప మాఅమ్మ వారిసంసారమునకు దబ్బున పిమ్మటండలేదు. అదినారాయణరావు పట్టుముగో కచ్చాతేశ్వర అగ్రహారంలో నుండునపుడు మాతల్లి నేను నచ్చి చూచితిమి. అదినారాయణరావునకపుడు శరీర మున్నగముగండెను. అప్పుడు మాతల్లి అదినారాయణకు రు. 10 ల నిచ్చియుండలేదు" అని పోగిరి.

అంతట కోర్టువారు నిన్నటికి కోర్టు ముగించిరి.

ప్రశ్న

2598

ధివక్తలను గురించిన 5 ప్రశ్నలకు బదులు(నాయకులకు రు. 1-0-0 ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0 చి. పి. ఖర్చులు 0-4-0 అవును. ప్రశ్ననాయకులమును తెలుపవలెను.

హనుమాన్ జ్యోతిషాలయము, తిరుత్తణి.

హరిద్వారమున ఆకస్మిక బలవన రణములు

బాబూ వీరయూష కాంతి ఘోషుగారి ప్రకటనము

నేను వ్యాధిగ్రస్తుడనై పరమండియన్నాను. ఈ ఘోరవార్త నా చెవినిబడినంతనే మరి పరుండజాలక ఒకన్నీహితుని సహాయమున రెండుమైళ్లదూరమునడచిపోతిని. నేనుస్వయముగా చూడజాలకపోయినను ఆ ఘోరమును స్వయముగా చూచినవారి వలన నిజసితిని నెరుంగగలిగితిని. ఇంకను కనుచీగటియుండగనే యీ గాథాము జరిగినది.

(1) రాత్రిపూట స్నానములు చేయకూడదని యుత్తరువు చేసియుండినచో నీదాదాము జరిగియుండదు. (2) రోడ్డుపైన నడచుచున్న ప్రజలను ఒక్కచోట నాపి కొంతమందిని వదలుదు వారు స్నానముచేసి వచ్చినపిమ్మట నితరులను వదలుటయే ఉద్దేశ్యము సంకల్పమైనచో అట్టిద్వారమును రేపునమీ పమునం దొక్కచోటమాత్రమే కట్టియుండగూడదు. అందు వలన లక్షలకొలదిజనులు ప్రోసుకొని వచ్చుచున్నపుడు వారి నాపుట అసంభవము. అటులగాక రోడ్డుసానునను చాలచోట్ల నట్టి ద్వారములను కట్టియున్నచో జనసమృద్ధి మంత అధికముగా నుండియుండగాన సపుడు నిరోధించుట సులభసాధ్యమయ్యుండును. (3) పెద్దపీధి చాలయిరుగుగా నున్నపుడు చిన్నపీధులను బంధించుట అనుచితము. (4) రోడ్డుకు రెండు ప్రక్కలను గోతులను పూడ్చుకుండ నుండుట మహాపరాధము అచటనే చాలమందికి గాయములుతగిలెను. (5) గంగానదికి ఆవల విశాలమగు రోడ్డుండగా దానిని స్నానార్థము కుపయోగింపకపోవుట మిక్కిలి విచారకరము. దాని సుపయోగించి యుండినచో యాత్రికులు చాల సౌఖ్యముగా స్నానములు చేసి పోయియుండురు. (6) యాత్రికులకు సౌకర్యములను కలిగించుటకు నేపాసములు తగినయేర్పాటులను చేసెదమనగా ప్రభుత్వోద్యోగులు పిడిగాదముగా నిరోధించుటచే వారే యీ ఘోరములకు బాధ్యులగుచున్నారు. మేలకొలదిమంది బంధుజనులు కనబడక పరిచిండుట, భర్తలనుగానక భార్యలును, భార్యలనుగానక భర్తలును ఆందోళనము పొందుట, బిడ్డలు తప్పి పోవుట, ధనముపోవుట, సామగ్రిలుపోవుట మున్నగు యిబ్బందు లెన్నియో కలిగినవి.

హిందువులు యుత్సవములందు తగిన యేర్పాటులను చేయువిషయమున ప్రజలు పూనుకొనక ప్రభుత్వోద్యోగులకే వదలినచో నెట్టి అవర్ణములకులుననో" యిపుడు స్పష్టమైనది

వెంటనే యీ విషయమునుగూర్చి చర్చించుట కొక బహిరంగసభను జరపవలెనని నేను నూతనధర్మప్రతినిధిసభ కార్యదర్శి కరిగించితిరి" అని పిమ్మట వాబూ ప్రకటించెను. (ఫీ (పెను)

సబ్ ఓవర్సీరు కావలెను

బంధువుల పురపాలక సంఘమునకు నెల 1-కి రు. 45-2 1/2-60 + రు. 5 నైకిలుబట్టెముతో పనిచేయుటకు ఒక సబ్ ఓవర్సీరుకావలెను. దరఖాస్తుదారులు యోగ్యతా పత్రాలతో సహా వయస్సు, పనిలో ఇదవరకున్న అనుభవము మొదలగునవి తెలుపుచు 25-4-27 తేదీలోగా ఈదిగువ విలాస యనచేరునట్లు పంపుకొనవలెను.

డబ్ల్యు. రామలింగంపంతులుగారు బి.ఏ., ఎల్.టి. చేర్మెన్, మునిసిపల్ కాన్స్టేబుల్, బంధువులం.

శ్రీకృష్ణావతారతత్వము

ఇది పురాణరాజములన్నింటినుండియు మహాభారతహరి వంశములనుండియు శ్రీకృష్ణకథల సంగ్రహించి వరుసగా సులభ శైలిని వచనరూపమున వ్రాయబడును. సంకయములు తొలంగునట్లు శాస్త్రీయసమాధానములు వ్రాయబడును. స్త్రోతములశ్లోముద్రంపబడును. 350 పుటలకు దక్కువగానుండ జక్కుని టైండుచేయించి 3 నెలల కొకతూరి 1-8-0 లకు చందాదారులకు పీసీగా బంపబడును. 12-0-0 లు పంపినవారు పాపములుగాక బ్రకటింపబడుదురు. 1, 2, 3 సంపుటములు సిద్ధముగా నున్నవి. 2208-1228

జనమంచి కేషాద్రెస్రర్

ప్రధానపండితులు మునిసిపల్, హైస్కూలు, కడప;

వంగరాష్ట్రనాయకుల విడుదల

ఒకసంఘము నేర్పరువగోరుట

(1) శాంతియుత సముచిత సాధనములవలన నాయకులను వెంటనే విడుదలచేయుటకు ప్రయత్నింపుట (2) ఇందు విషయమున భారత కాంగ్రెసుసంఘమువారే పూనుకొనునట్లు చేయుట (3) అంత్యసాధనముగా ఆయుధశాసనము మున్నగు నక్రమశాసనములను ధిక్కరించుటకు భారత కాంగ్రెసుసంఘము వారి సహాయముతో అహింసాయుతమగు సాత్విక నిరోధమును ప్రారంభించుట (4) నాయకుల కందరును ముఖ్యముగ వంగ రాష్ట్రమువారు సహాయముచేయవలెనని కోరుట మున్నగు సద్దేశములతో నొక సంఘము నేర్పరువటకు నాగపూరులో ప్రయత్నింపుట జరుగుచున్నది. దౌర్జన్య మొంతమాత్రమును పనికిరాదు. ఆయుధముల నెవ్వరును ఎవ్వరిమీదకు ప్రయోగింపగూడదు. (ఫీ (పెను)

వంగరాష్ట్రీయసభ

అగ్యుతుకు జోగింద్రపంద చక్రవర్తిగారు 15-వ తేదీ ఉదయమునకు కలకత్తాకు వచ్చిరి. ఆనాడు మధ్యాహ్నమే మాజూకు బయలుదేరెదరు. (ఫీ (పెను)

ఉక్కుకర్మాగారమున 1 1/2 గంటల సమై

మానేజరు చాకచక్యము

జమ్మెప్పరము, ఏప్రిలు 12 :—విన్ను ఉదయమున గులాము సర్కారుగారి చర్యల నిరసిండుటకును అధికజీతగులను గోరుదును ఉక్కు కర్మాగారములోని తక్కువజీతకాంగ్రెసు సమైగట్టిరి. సమై ప్రారంభించిన 1 1/2 గంటలలోగా మానేజరు వచ్చి విచారింతునని వాగ్దానము చేయగానే పనివాండ్లు పనికి పోయిరి.

గులాముగారిని వరియొకచోట పనియందు నియమించిరి. (ఫీ (పెను)

ప్రకటన

తూర్పుగోదావరిజిల్లా కాకినాడ, జగన్నాథపురం గ్రామకాపురస్తులు లేటు మల్లాది సుబ్రహ్మణ్యం నాయకగుగారు వ్రాయించిన 6-5-1922 సం॥రం తేదీ గల రిజస్ట్రీ విల్లు 12 వ పేరాలో ఉదహరింపబడిన ప్రకారం "మల్లాది సుబ్రహ్మణ్య నాయకగుగారి "విద్యాభివృద్ధినిధి" పేరుతో అన్ని కులక్షత్రీయ విద్యార్థులకు కోరినవారికి భోజనవసతితో జదువు చెప్పించుటకు యిదివరకు రు 4218-0-7 లు ప్రయోగపరచినది. ఇందులకు తల్లిలు తెలియకొందవారు లెక్కగా మాఅఫీసులో చూచుకొనవచ్చును.

సదరు మల్లాది సుబ్రహ్మణ్యం నాయకగుగారియెట్టెటు కు రావలసిన బాకీలు వారు చనిపోయినది లగాయతు యిప్పటి వరకు సరిగా ఎనుబాకాక ప్రతిబాకీకి దానా జరిగినవడం వారంబు అమలు జన్మడిం ఎగయిరా చర్యలన్నియున్ను. సదరు సుబ్రహ్మణ్యం నాయకగుగారి జీవితకాలములో వారుచేసిన గణములు, లెగనీయ, యెట్టెటు పండ్లునుంచి తీరుమానం చేయ్యవలసిన తొందర్లు కలిగినందు ఆస్తులు విక్రయించి తీరుమానం చేయ్యవలసిన అవసరం కలిగి, అంబుల సదరు బాకీలు ఎగయిరా లు తీరుమానం చేతేవర్కు యీ నిధి వారు చనిపోయినవెంట నె నుంచిన్ని ప్రారంభించుటకు చీలులేక పోయినది.

గనుక యిందువలన అన్ని కులక్షత్రీయ విద్యార్థులకు తెలియచేయునది యేమనగా, బీదసితికలిగి,విద్యయందు ఆసక్తి గల అన్ని కులక్షత్రీయ విద్యార్థులు మాకు 1927 సం॥ం మెయి నెలాఖరులోపుం చేరులాగున విద్యార్థి యేగ్రాసుకాపు రస్తుడు అయినదిన్ని యివిరకు యే స్కూలులో యేక్లాసు వదిలినదిన్ని. (సి) వారల వయస్సును (కి) వారల సంవత్సరని స్థితి తెలిసిలేక సంవత్సరని పేరు (ఎఫ్) ప్రస్తుత విద్యార్థి కోరే సహాయం వివరములు తెల్పియగా తెలియజేస్తూ దరఖాస్తు దారుకు బీదవాడైన అన్ని కులక్షత్రీయ శాఖకు చేరివున్నట్టి యుద్ధర తగుమనుముల సప్లీ కెట్టుతో దరఖాస్తులు పంపుకో యును.

మల్లాది సుబ్రహ్మణ్యం నాయకగుగారి యెట్టెటు యెట్టెటు Trustees. M. S. Estate కీనాడ.ది 12-4-1927 COCANADA.

జలియక్ వాలాబాగ్ దినము

(స్వకీయవిలేఖరి)

ప్రభుత్వచర్య ఖండింపబడుట

కాకినాడ, ఏప్రిల్ 14:—నిన్న సాయంత్రము 6 గంటలకు కాంగ్రెసు యజమాన్యమున బజారులో కాకినాడ పౌర మహాసభ జరుపబడెను. జలియక్ వాలాబాగ్ హత్యల స్మరణమునుగరించు ప్రస్తుత పరిస్థితులగురించియు నుపన్యాసము లివ్వబడెను. శ్రీయుత లక్ష్మణరాజు నుబ్బారావుగారు (మ్యునిసిపల్ ఓఫీస్ చైర్మన్) సభాధ్యక్షులుగానుండి 1919 వ సంవత్సరము రౌలట్ శాసనమును సత్యాగ్రహమును జలియక్ వాలాబాగ్ లో డైయర్ హత్యలు గావించుటయు వీనినిగరించి యుపన్యసింపుమని జాతీయవాదముగా పరిగణించుటయు జలియన్ వాలాబాగ్ దినము చిరస్మరణీయ మనియు చెప్పిరి

శ్రీయుత సేట్రకంటి శ్రీనివాస కోనేట్రావుగారు (మ్యునిసిపల్ కాన్సిలరు, ప్లీడరు) ఈ హత్యలనుగరించి చెప్పుచు కాంగ్రెసు కార్యక్రమము ముఖ్యముగా ఖద్దరు ధారణమును గరించి ఉపన్యసించిరి.

శ్రీయుత వుప్పలూరి లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రిగారు (చెన్నపురి) గంభీరపన్యాసమును మూడు అరగంటకాలము కావించి వినువారిస్థానముల నాకర్షింపజేసిరి. బ్రిటిషు ప్రభుత్వజమున చర్యను కుట్రముగా ఖండించిరి. ఐకమత్యమును పురికొల్పిరి. గాంధీమహాత్ముని అహింసామార్గ మే ఎప్పటికిని శ్రేయము, శరణ్యము. అంతకన్న వేరు హింసామార్గములన ప్రయోజనము లేదనిరి. స్వరాజ్యమును సంపాదించుటకు ఎట్టికార్యక్రమమును నిరూపించుకొన్నప్పటికిని రాజకీయ కక్ష లన్నియు నేకము కావలెననియు, వీక్షిభావమునకువచ్చి, కాంగ్రెసు పక్షమే తప్ప వేరు రాజకీయకక్షలేకుండ ప్రయత్నించి చేయవలసినదనియు, భారతదేశమనందు ప్రతిస్పృశిని పురుషునకును జాతిమతభేదములు లేకుండ సమానస్వాతంత్ర్యహక్కు లుండవలెననియు హెచ్చరించిరి.

శ్రీయుత పులవర్తి భీమలింగయ్యగారు (మ్యునిసిపల్ సభ్యుడు) కాంగ్రెసును బలపరచవలెనంటే అందరును సభ్యులుగా జేరుటయు ఖద్దరు పూర్తిగా ధరించుటయు చేయవలెనని హెచ్చరించిరి

శ్రీయుత మండపాక రంగయ్యనాయుడుగారు వందనము లర్పించుమి హిందువులు సరకచతుర్థిని ఎట్టిభావముతో ప్రతిసంవత్సరమును జరిపించుచున్నారో అట్టిరీతిగనే యీ జలియన్ వాలాబాగ్ దినము యేటేటను జరిపించి స్మరించుకొనవలసియున్నదనియు ఇప్పటికిని ఈ దేశభవమునండి దయ్యరసేనానికి పెన్నుకురింద కొంతభవము నిచ్చుచుండుటచేత హత్యలకు పరిహార మింతవరకు కాలేదనియు హంతకుని నింకను గవర్నమెంటువారు మన సామ్యునుండి పోషించుట దేశమునకు మిక్కిలి తీరని అగౌరవము వాటిల్లుచున్నదనియును చెప్పిరి. సభ 8 గంటలకు ముగిసెను.

గుంటూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఆకస్మికమరణము

ఏప్రిల్ 14:—గుంటూరు కలక్టరేట్ ఫీసులో పనిచేయుచున్న ప్రెజిడెన్ డిప్యూటీ కలక్టరు యాకా.వి. రామయ్యపంతులుగారు మెర్సె సాయంత్ర మారుగంటలకు సునాయాసముగా ఆకస్మికమరణము బొందిరి. పదిగంటలకు భోజనాదికములుగావించి ఆఫీసుకువెళ్లి 5 గంటలవరకు చక్కగాపనిజేసి ఇంటికివచ్చుచు తిలక్ పేటలో నొకచోట నడుచుతే యరుగువైచాలిరి. వెంటనే ఆయాసముగల్గెను. భార్యబంధువులు వచ్చిరి. మోటారుపై గృహమునకు తీసుకొనిపోవులోగా దనంగతులైరి. వారియార్తకు శాంతిగల్గెగాక.

జలియక్ వాలా స్మారకసభ

దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్య ప్రభుత్వము నిన్నయు దయమున జలియక్ వాలా స్మారకసభనుబడచే మహాత్మా గాంధీగారి ఛాయాపటములతో పురమంతయు నూరేగి సాయంత్రము ప్రవేశించి గ్రంథాలయమున మహాసభ గావించిరి. ఖద్దరు నిస్త్రుము లచ్చుల అమ్మబడెను. మహాసభకు శ్రీయుత చిట్టి నరసింహాచార్యులుగా రధ్యక్షతనహించిరి. సీతారామాంజనేయులు, అవ్వారి హనుమయ్యగారు జలియక్ వాలా బాగ్ లో ఎట్టి హత్యకృత్యములు గావించబడినదయు హృద్యముగా ఉ

పన్యసించిరి. తర్వాత దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు డైయరుసేనాని గావించిన కృత్యములను గర్వించుచు ఆసహాయాద్యము మెట్లు ఉత్పన్నమయ్యెనోదెల్పి నేటి పరిస్థితులగుర్చి డెల్లుచు ప్రజల ఖద్దరుధారణయందు పాల్గొనమని నుద్బోధించుచు మహాసభము గావించిరి. అధ్యక్షుని యుపన్యాసముతో మహాసభముగి సెను.

బెజవాడ

(స్వకీయవిలేఖరి)

జలియన్ వాలాబాగ్ స్మరణ

నిన్న సాయంత్రం గాంధీ వుద్వానవనమునందు జలియక్ వాలాబాగ్ హత్యలను సంస్మరించుటకై సభ జరిగినది. మ. రా. రా. ఆయ్యదేవర కాశేశ్వరరావు పంతులు యం. యల్. సి. గా రధ్యక్షత వహించిరి. మోటారు సత్యనారాయణగారి జాతీయగీతములతో సభ ప్రారంభమైనది.

అధ్యక్షుల ప్రారంభోపన్యాసము నందింప చెప్పిరి.

“1918 సంగ్రం 12 వ ఏప్రిల్ తేదీని జలియక్ వాలా బాగ్ లో ఈ జాతికి కలిగిన అగౌరవమును సంస్మరించుటకై ఈ సభజరిగినది. ఆనాడు జలియక్ వాలాబాగ్ లో జరిగిన సంగతిలన మనదేశము మన బాగుకుకాదనియు, అన్యదేశీయుల లాభమునకుమాత్రమే పాలించబడుచున్నదని స్పష్టమగుచున్నది.

ఇంగ్లీషు ప్రభుత్వము నవరకు ధరను రు 18-5-0 లకు తగ్గించినది. మనదేశీయులు నవరకుధర రు 15-0-0 లకు తగ్గవలెదదన్నారు. కాని ప్రయోజనము లేదయ్యెను.

నవరకు ధర తగ్గుటవలన పరాయి దేశస్థులు బాగుపడుచున్నారు. ఇంటి పని ఫీందసులు పుచ్చుకొనేదొరలు ఇంటి నుండి సామ్యును వారిదేశములకు తీసుకుపోయేదొరలు బాగుపడుచున్నారు. కాని మనకు అపారమైన నష్టము కలుగుచున్నది. దేశభివృద్ధికరమైన పనులకు దొరతనము సామ్యు ఖర్చుపెట్టుటలేదు.

ఇట్టి లాభమునే పై నాలో సంపాదించ జూడగా పై నా వారు ఎదురు తిరిగినారు. బ్రెస్టులో పరాధీనములీనున్న దేశములన్నియు చేరి సభచేసినవి. కనుక ప్రపంచమునం దంతటను స్వాతంత్ర్య వాతావరణ మేర్పడుచున్నది.

ఇక మన మద్రాసు రాష్ట్రము యెటులనున్నదో చూతము. ఇంటి ఆరేండ్లు జన్మింపాట్టి దుమ్మరిపాలనచేసి సిమ్మట గత ఎన్నికలలో పూర్తిగా పరాజయము నొందినది. స్వతంత్ర పార్టీవారు మంత్రిపదవుల నంగీకరించిరి. వారు మంత్రిపదవులకు వచ్చి జన్మింపాట్టి చేసిన అన్యాయముల నన్నింటిని గాక పోయినను కొన్నిటి నైనను తొలగించ జూచుచున్నారు. మార్చి నెలలో ఈమంత్రిపదవువారిని త్రోసి బుచ్చుటకు పిలువలిగెను. కాని మరల జన్మింపాట్టి పైకివచ్చి జాతీయోద్యమమున కడ్డు కలిగించున నెడు మారాలోచనతో కాంగ్రెసుపార్టీ వారు తలపథి భావము వహించిరి.

కాంగ్రెసు పార్టీవారి చర్యను పత్రికలు ఖండించినవి. కాని కాంగ్రెసుపార్టీ వారి చర్యయే సరియైనదని దేశీయులు గ్రహించకపోరు. కాంగ్రెసుపార్టీలో కొందరు ఇందులకు న్యతిరేకాభిప్రాయు లైనను బహుసంఖ్యాకల అభిప్రాయమున కనుకూలముగ నడుచుకొన్నందులకు వారెంతయు క్షామాపాత్రులైరి.”

పిమ్మట మరం బాలసబ్రహ్మయ్య గుప్త, వేదాంతం రెంభు శాస్త్రిలుగారు స్వాతంత్ర్యసంపాదనను గూర్చి అప్పత్కృతానిపారాను గూర్చి విపులముగ నుపన్యసించిరి.

సభ రాత్రి 9 గంటలకు ముగింపుకువచ్చెను.

వ.గ.రాష్ట్రీయసభ

మంచి యేర్పాట్లు

ఈసభ మాజులో శేపు 16 వ తేదీని జోగ్గెడ చక్రవర్తిగారి అధ్యక్షతకైంద జరుగును. చాల తీర్మానము లుపపాదించబడును. సన్యాససంఘమువారు మంచి యేర్పాట్లుచేసిరి. సభాశాలాగ్ధ రైలుప్రేషను ఏర్పాటుచేయబడెను. చక్రవర్తిగారు నేమదయునునకు కలకత్తా చేరిరి. స్థిలాలోమున మంచి స్వాగతముయ్యబడెను. చక్రవర్తిగారు నేనుగ ప్రగాఢతో మాటలాడిరి. (శ్రీ ప్రెసు.)

జాతీయ వారము

దేశమునందంతటను జలియన్ వాలాబాగ్

దినమును జరుపుట

బాహోద్రలో 18-వ తేదీ రాత్రి లాలాధుని చింతగారి అధ్యక్షతకైంద బహిరంగసభజరిగినది. పురుషోత్తముదాసు టాండను, గోకలచంద్రునరాంగుగా ర్ధుపన్యసించిరి.

నాగపురము

18 తేదీని జాతీయపతాకములతో గొప్పయూరేగింపు జరిగినది. ఆవారిగారును అతివిశ్రుద్ధులను ఆయుధప్రాణులై యూరేగింపుతోవచ్చిరి. న్యాయనాది సమాయుక్తాక్షాన్ గారి అధ్యక్షతకైంద బహిరంగసభ జరిగెను. అక్రమశాసనములను గూర్చిశాసనోల్లంఘనమొనరించినగవాయకులవిమర్శనయొందవలెనని సభలోనుపన్యసించిరి. ఈవారముఖద్దరువిక్రయించిరి. అస్పృశ్యులను తాంబూలమునకు పిలిచిరి. నూలుపాత జరిగినది.

కాశీనగరము

10 తేదీని కాంగ్రెసువారు చాలమంది నిరాహారద్రవ్యము నొనరించిరి. ఆజీవత్రికాకార్యాలయమును ముద్రణాలయమును కాశీవిద్యాపీఠము నుమాసి చేసిరి. శివప్రసాద గుప్త, శ్రీ ప్రకాశ్, డాక్టరు ఆమరనాథ్ బెండ్రిగార్లు మున్ను నవారు పీఠులవెంట తిరిగి ఖద్దరును విక్రయించిరి. శ్రీ ప్రకాశ్ గారి అధ్యక్షతకైంద బహిరంగసభ జరిగెను. శ్రీ ప్రకాశ్ శివ ప్రసాదను ప్రగాఢ మున్నునూ రుపన్యసించిరి.

ఆహమదాబాదు

సబర్యతీ సత్యాగ్రహశ్రమమున జాతీయవారము మాతన కితిని జరుపబడెను. సాధారణముగా పురుషులే హాజరైయు కుట్రపరిచెదరు ఈవారములో జూలీ స్త్రీలే హాజరైయు కుట్ర పరచిరి. ఉదయమున ఉపన్యాసములు జరుగుచుండెను. గాంధీ మహాత్ముని గదిలో అన్నిరోజులును అహర్నిశలు 24 గంటలును వంతులప్రకారము విరామములేకుండ నొక రాట్నమును త్రిప్పుచునే యుండిరి. 6-వ తేదీని 18-వ తేదీని చాలమంది 24 గంటలును వేరువేరుగా నూలునడికిరి. 13-వ తేదీని నలుగురులు నడికిరి. వారిలో ఇద్దరు ఒకగంటనేపుమాత్రము విశ్రమించి కొద్దిగా ఘ్రాహరించుచేసిరి. తక్కినవారిద్దరును విరామమేలేకుండ కు మ్మ ప వా స ము తో 24 గంటలును నూలు నడికిరి. ఘ్రాహారము చేసినవారిలో నొకడు 18 వ తేదీని గంటకు 666 గజముల వంతును మొదటి 12 గంటలును వడి మొత్తము 14746 గజములు నడికెను. శుక్లపవాసము చేసినవారిలో నొకడు గంటకు 597 గజములవంతున 12892 గజములు నడికెను. 6 వ తేదీని 18 వ తేదీని గూడ ఆశ్రమనాను లందరును గూడ నిరాహారద్రవ్యము నొనరించిరి

బుక్కో

18 వ తేదీ సాయంకాలమున అమీనుల్లా పార్కులో బహిరంగసభ జరిగినది చాలమంది యుపన్యసించిరి. విదేశీవస్తువులను బహిష్కరింపవలె ననిరి. (ఆ. ప్రె.)

పద్దసింగులరెస్టు

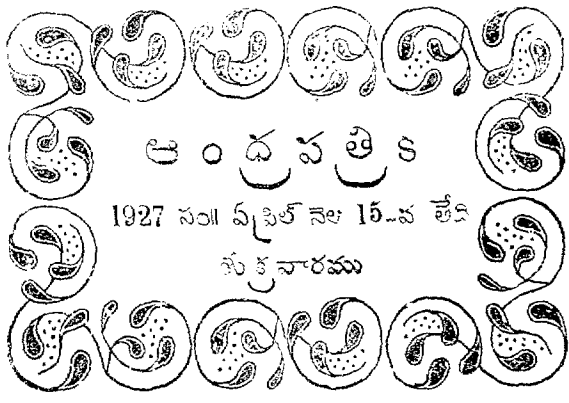
20 వేల రూపాయల జామీనుపై విడుదల

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 14:— కాశీలో పంతులబడి గల నాసాలీ పద్మప్రసాదులను వాతనికి రాజకుమారియను నాసాలి కన్య కోరికపై పంతులబడి వారంటు ప్రకారము నేడు న్యాయాధికారివద్ద పన్నుప్రసాదు లొంగును 20వేల రూపాయల జామీనుపై ముద్రాయివిడుదల నందిన. తేను 20 వ తేదీకి వాయిగా వేయబడెను. (ఆ. ప్రె.)

వచ్చియు గోదావరి క్షణాభోర్డు ప్రసాదెంట్లు

గౌరవనం ది 13-4-27 సంగ్రం తేదీని బి. టి. యం. రాఘవాచారి బి. ఎ. బి. ఎల్. క్షణాభోర్డుకు మద్రాసుగారి అధ్యక్షతకైంద జరిగిన సమావేశములో ప్రధానము ప్రకటన గాక్టరు నుబ్బారాయణగారిని హోదాయా క్రింద విషయగా తీర్మానించడ మైనది గాన చిరపరిచితులును మా జ్ఞానకు పితృ సమానులునగు నినాస్ బహుమారు మోక్షర్ణ రామనందరావు పంతులుగారిని నూతనజిల్లాబోర్డు ప్రసిడెంటుగా నియమించి గలందులకు కోరుచున్నాము.

చింతలపాటి లచ్చిరాజు

సుభాషచంద్రబోసు

సుభాషచంద్రబోసుగారిని విడుదల జేయరు. నేర మారోపించి విచారణ నయినను జేయరు. వారు సలిపిన నేర మేమియో, అందుల కెట్టిసాక్ష్యముగలవో, ఇంతవరకు వెల్లడిగాలేదు. సి. వి. డి. రిపోర్టుపై బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు రాధారవడి యున్నారు. బోసుగారు విప్లవకారులని మాత్రము, అధికారులు చాటుచున్నారు. విచారణలేకుండ చిరకాలము నిర్బంధమున నుంచుట న్యాయమాత్రముల కన్నిటికిని విరుద్ధము. న్యాయరక్షణవిషయమున గొప్ప జెస్సకొనెడి బ్రిటీషుకీర్తి కిది మరింత కళంక మగుచున్నది. ఆర్డినెన్సు ఖయీదీలను త్వరలో విడుదల జేసెదరని వదంతులు బయలుదేరినను, తుదకవి నిరాధారములని తేలెను. బోసుగారిని నిర్బంధమున నుంచినవారు, వారి ఆరోగ్యము చెడకుండ కాపాడుటవిధిగద. కాని ఆ విధినయినను తిన్నగ నెవ్వేర్చుకుండుట శోచనీయము. తుయచిహ్నములు పొడగట్టినవియు, వారిని వెంటనే విడిచిపెట్టుట ముఖ్యవనరమనియు, పరీక్ష జేసిన వైద్యులు సూచించిరి. కాని ప్రభుత్వమువారిందుకు సమ్మతింపరయిర. ఎక్కడను దిగకుండ సరాసరి యూరపు ఖండమునకు బోయి, అక్కడ నివసించునెడల, తాము విడిచిపెట్టెదమని, ప్రభుత్వము వారు తెలిపిరి. మాత్ర దేశమున నివసించ వీలులేకుండ, యూరపు నందు నివసించవలయు నని, కోరుట ఎంత అనుచితమో చెప్పనక్కరలేదు. బోసుగారు కేరళులని రుజువయినచో, అప్పటిందర్భములు వేరు. వారిపై నేరమును రుజువుజేయజాలక, దూరదేశము ప్రవాస మంపుట ఏటిన్యాయమో తెలియకున్నది.

సుభాషచంద్రబోసుగారు ప్రభుత్వమువారి సూచనను నిరాకరించినటుల, రంగూను మెయిలుప్రతిక డెలుపుచున్నది. బోసుగారి దేశభక్తిని ఆత్మకారవము నెరిగినవారెవరును, ఇంతకన్నను భిన్నముగ వారు ప్రవర్తించెదరని యూహించియుండరు. మరణమునయినను వరించెదరుగాని, స్వగౌరవమును కోల్పోవుటకు బోసుగారు సమ్మతింపజాలరు. బోసుగారి అనారోగ్యము రానురాను అతిశయము జూపుచున్నది. ఇకనీను జయిలులోనికి గొంపోయిన పిమ్మట, వీరిశరీరస్థితి యింకను చెడనట. రాజకీయ కారణములటండ, భూతదయకొరకయినను బోసుగారిని విడిచిపెట్టుట ప్రభుత్వమునకు ధర్మమై యుండెను. బోసుగారు అపాయకరులని ఎంచినను, రోగభూయిష్టులయినవారు ఎట్టిహాని గావించగలరు? ఇకమీద బోసుగారిని బర్మాలో నుంచుట పాడిగాని అధికారులు గ్రహించిరి. వీరిని హిందూదేశము నుండే మరియొక ప్రదేశమునకు దుండెదరని, వార్తలు డెలుపుచున్నవి. సంయుక్తరాష్ట్రములలో గాని, ఏద్రాసు రాజధానిలోగాని, కొండలపైకి దీసికొని

పోయెదరని ఊహించుచున్నారు. ఎక్కడకు గొంపోయినను, నిర్బంధమున నుంచువరకు, బోసుగారి ఆరోగ్యము కొంతవరకయినను కుదుట బడునని తోచదు. చిరకాలనిర్బంధమువలన, బోసుగారి ప్రాణమున కపాయము గలుగునెడల ఆ బాధ్యతను ప్రభుత్వమువారే భరింపవలసియుండును. దేశము నందు మరింతయసంతృప్తి ప్రబలును. నాగపురపు సత్యాగ్రహమేయిందుకు తార్కాణము. బోసుగారు స్వరాజ్యపక్షమున ప్రాముఖ్యమువహించి, దేశబంధుదాసుగారికి కుశిభుజముగ నుండుటచేతనే, వారిని నిర్బంధమున నుంచినటుల ప్రజలు భావించుచున్నారు. బెంగాలులో స్వరాజ్యపక్షము క్షీణదశయందుండుటచే, బోసుగారిని విడుదల జేయుటవలన, అధికారవర్గమునకు ఎట్టి యిబ్బందియు వాటిల్లనేరదు. ఇదివరకు విడుదలయిన బెంగాలు నిర్బంధితులవలన, ఏవిధమగు నష్టము ప్రభుత్వమునకు గలుగలేదు. దేశమునందు బెరిగిన అశాంతిని బోగోట్టనెంచినచో, ప్రజలు గోరెడి స్వపరిపాలనము నిచ్చుటకన్నను వేరుమార్గము లేదు. నిర్బంధములవలన, అశాంతి మిక్కుట మగుటదప్ప వేరులాభముండదు. ఒకవంక ఇండియా మంత్రిగారు ప్రజలసహాయము గోరు చున్నారు. వేరొకవంక ప్రజలకోర్కెలను తృణీకరించుచున్నారు. ఇట్టివటన, పాలితులకన్నను పాలకులకె ఎక్కుడు నష్టము గలిగించు నని, ఇండియామంత్రిగారు గ్రహించుట మేలు.

గ్రామపంచాయతులు

కొల్హాపురమునందు గ్రామపంచాయతిని ప్రారంభించుచు, బాంబాయి గవర్నరుగారు, పంచాయతులగుర్చి చక్కని ప్రసంగము గావించిరి. హిందూ దేశచరిత్రను పరికించుచో, ఒక్కసత్యము సుబోధకమగును. దేశమును ఎందరు దండెత్తినను, ఎన్ని రాజ్యములు మారినను, గ్రామపంచాయతుల స్వావముమాత్రము చెడకుండెనని, గవర్నరుగారు తేటపరచిరి. గ్రామపరిపాలనము అంత రాయము లేకుండ సాగుచుండెను. అందుచే హిందూదేశము స్వపరిపాలనము ననుభవించుచుండెనని చెప్పవచ్చును. గ్రామప్రజలు పంచాయతులపరిపాలనమున కలవాటుపడిరి. ఎవరు రాజ్యము చేసినను, వారికిబృంది గలుగలేదు. బ్రిటీషుపరిపాలన ప్రారంభమయినపిమ్మట, గ్రామప్రతిష్ఠాపనలు సన్నగిల్లసాగెను. పరిపాలనపు కేంద్రము గ్రామములనుండి పట్టణములకు జనెను. గ్రామప్రజలు చీటికిమాటికి పట్టణములకు పరుగిడవలసివచ్చుటచే, గ్రామముల ప్రాముఖ్య మంతరించి, అవి కృశింపసాగెను. ఇట్టిస్థితిలో, ప్రజలు మరింత నిస్సహాయులగుటలో వింత ఏమి గలదు? గ్రామమును బునాదిగ నైకొనని రాజ్యాంగవిధానమేదియయినను, సుస్థిరముగ నుండజాలదు. ఇంతకాలమునుండియు, భారతజాతి సజీవముగ నుండగల్గుటకు, గ్రామపంచాయతులే మూలకారణమని, గవర్నరుగారు డెలివినవిషయమునందతిశయోక్తి ఏమాత్రము గనుపించదు. కొల్హాపురమునందు స్థాపించిన క్రొత్త పంచాయతికి విద్య, రోడ్లు, దేవాలయములు, బావులు, వైద్యము, ఆరోగ్యము, ఒప్పగింత పెట్టబడెను. నేడు బ్రిటీషు ఇండియా యందును

వేర్వేరు పంచాయతు లేర్పడుచున్నవి. అటవీపంచాయతులు, ఇరిగేషను పంచాయతులు, పంచాయతి న్యాయస్థానములు, మున్నగు సంస్థలు బయలుదేరినను, ఇయ్యవి భిన్నమార్గముల ద్రొక్కుచున్నవి. వీనిమధ్య సంయోగము గుదురుటలేదు. గ్రామప్రజల నివి చీకాకుపరచుచున్నవి. గ్రామపంచాయతులను ప్రత్యేకసంస్థలుగ నేర్పరచి, ప్రజలకు ఎన్నికహక్కులను పూర్తిగనొసగి, పంచాయతులకు వివిధశాఖలపరిపాలనమును చేతికిచ్చి, గ్రామపరిపాలనమునంతను వీనికి ఒప్పగింత పెట్టవలెను. పాలనాధికారమును వీని కొనగవలయును. అంతియగాని, వేర్వేరు పంచాయతుల నేర్పరచి లాభము లేదు. పంచాయతులకు పాలనాధికారము నొసగిన, హాని వాటిల్లిదని, మద్రాసు ప్రభుత్వపు పంచాయతి ఆఫీసరుగారే సూచించియుండిరి. ప్రజలను స్వపరిపాలనమునందు సుశీక్షితుల గావించుట కింతకన్నను వేరుమార్గ ముండదు. ఉన్నత పదవులందు భారతీయులకు స్థానమిచ్చి, గ్రామపరిపాలనమునందు ప్రజలకు జోక్యము లేకుండ జేయుటవలన, దేశ మభివృద్ధి జెందజాలదు. ఇంతకాలము నుండియు గ్రామపంచాయతుల విషయమై ప్రభుత్వమువారు తగుశ్రద్ధ వహించకుండుట శోచనీయము. ఇందులకు తగు ప్రయత్నముల గావించక, ప్రజలు స్వపరిపాలనమున కనర్హులని సంతతము చాటుటవలన ప్రయోజన మేముండును? పంచాయతుల తోడ్పాటులేనిది, వ్యవసాయమయినను అభివృద్ధి జెందజాలదు. వ్యవసాయపు రాయల్ కమిషనును అట్టహాసముగ నియమించినను, గ్రామప్రజల సహాయము లేనంతవరకు, వీరి సిఫార్సులు కాగితములపై మాత్రము నిలిచియుండును. ప్రభుత్వమువారు రేటుల మెలగినను, దేశనాయకు లయినను ఈ విషయమై శ్రద్ధవహించుట ముఖ్యము. గ్రామపంచాయతులను రాజ్యాంగమునకు బునాదిగ నుంచవలయు నని, బెసంటు, దాసు మున్నగు దేశాపేక్షకులు సూచించి యుండిరి. ప్రభుత్వోద్వేగిగులు సయితము పంచాయతుల యుపయోగము నంగీకరించుచున్నారు. గ్రామ పునర్నిర్మాణము గోరువారు, పంచాయతుల స్థాపనకయి కృషిసలుపుచో, సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధికి తోడ్పడగల రనుటకు సందియము లేదు.

పరస్పరారోపణలు

పాశ్చాత్యజాతులు గలసి కాకటనుప్రభుత్వమునకు అంత్యసందేశ మంపుచు, నాకొంగు దురంతములకు నష్టపరిహారము గోరియుండ, కాకటను నాయకులగు ఛెక్ గారు మరల ప్రత్యుత్తరమునంపుచు నాకొంగునందు యుద్ధనౌకలు గావించిన బీభత్సమును వివరించెదరని, తెలియుచున్నది. ఇటలీ, ఫ్రాన్సు, జపానులకు సఖ్యపూర్వమగు సమాధానము బంపి, వారికి జరిగిననష్టములకు కాకటను ప్రభుత్వమువారు పరిహారము గావించెదరట. ఇంగ్లండు, అమెరికాలకు మాత్రము వేరొకరితి జవాబు పంపెదరని వార్తలబట్టి యూహింపవచ్చును. ఈ రీతిని అయిదు జాతులను చీలదీయుటకు చీనా ప్రయత్నింపవచ్చును. ఇతర గాక, అంత్యసందేశములందు పరతులుమాత్రమే సూచించబడినవిగాని, పాశ్చాత్యజాతులవారు దీసికొనవలసినచర్య విషయమై ఎట్టిసూచన గావించబడలేదు.

ప్రాయశః వీరిలో నేకభావము గుదిరియుండదు. ముందేమి జరుగుచో చెప్ప వీలులేదు. కాని బ్రిటీషు లేబరుపక్షమువారు గోరినరీతిని విచారణ సలిపియున్నచో, బాగుండెడిది. అందు కంగీకరింపకబోవుట తోషమని భావించవచ్చును. చీనాపట్ల తీవ్రచర్యల నవలంబించుటకు జపాను సమ్మతించదని తలంపవచ్చును. ఏలనన, భార్యుగదేశములతో విరోధము జెట్టుకొనుట జపానుకు లాభకరముగాదు. అమెరికా సయితము సౌమ్యపద్ధతులనే ఆశించుచున్నది. ఇట్టి స్థితిలో అంత్యసందేశములు కాగితములపై మాత్రమే నిలిచియుండినను ఆశ్చర్య ముండదు.

తగినసలహా

హిందూ మహమ్మదీయ విభేదముల గాంచి, ఆసియాజాతులవారెల్లరును ఖిన్ను లగుచున్నారు. ఇతరదేశములలో మతకలహము లింతగ ప్రబల లేదు. తుర్కీవారును, హిందూదేశమందలి అంతః కలహములను ఆమోదించుటలేదు. ఆస్థనిస్థానము నందు హిందువులు పలువురున్నను మహమ్మదీయులు సఖ్యముతో ప్రవర్తించుచున్నారు. ఇతర మహమ్మదీయదేశములలో కనుపించని కలహములు హిందూదేశమునం దేల కలుగవలయును? ప్రస్తుత స్థితి గాంచి, పాఠాజ్ఞానాంజు పరిపక్వ అను రాయబారి గూడ, ఆశ్చర్యము గనుపరచెను. హిందూదేశమునందు, మహమ్మదీయమతము గడ్డ కట్టినదని, వీరి యభిప్రాయము. కేవలము బాహ్య చిహ్నములతోను కర్మలతోను కాలము గడుపుచు మహమ్మదీయులు మతభర్తృమును గ్రహించజాల కున్నారని, వీరు చెలిసిరి. మతవిషయములందు ఆస్థనిస్థానము సరియగు మార్గము నవలంబించు చున్న దనియు, భారతీయమహమ్మదీయులు గూడ అట్టివిశాలమార్గము నవలంబింపవలయు ననియు, పరీక్షగారు సలహా నిచ్చుచున్నారు. ఇతర మతములవారితో కలహించుట పాడి గాదని, వీరి తలంపు. దేశభక్తిని ప్రధానముగ చేకొనవలయు ననియు, మానవసేవ యత్యుత్తమ మయినదనియు, రాజకీయ విషయములతో మతభేదములను జత చేర్చగూడదనియు, మతమును పరిశుద్ధము గావించుచో రాజకీయసాంఘికాభివృద్ధి గలుగు ననియు, పరీక్షగారు తేటపరచిరి. ఈ సలహాను మహమ్మదీయసోదరు లనుసరించుచో, మతవైషమ్యములకు తా వుండనేరదు.

మహమ్మదీయ సత్కార్యహాశ్యము

జాతీయవారము, పలుతావుల నిర్వహింపఁడి నను, సబరత్తి సత్కార్యహాశ్యమువారు ఉత్తమ మగుమార్గము ద్రొక్కిరి. కేవలము ఉపన్యాసము లతో ప్రొద్దుబుచ్చక, సభ్యులు సాంఘికసేవను గావించి, రాటమును నిరంతరము త్రిప్పిరి. గాంధీమహాత్మునిగదిలో, వారమురోజుల పొడవునను, ఇరు వదిసాల్గు గంటలసేపు రాట మొకటి దిరుగుచునే యుండెనట. ప్రథమ దినమునను, చివర దినమునందును రాటములు పెక్కు లీ తీరున దిరిగెను. చివరరోజున, నల్లరు కలసి రోజంతయు రాటములతో నూలువడికిరి. వీరిలో ఇరువురు మాత్రము గంటసేపు విశ్రాంతి గైకొనిరట. మిగిలిన యిరువురును ఆహారమును గాని, విశ్రాంతినిగాని గైకొనలేదట. మొదటి జట్టులో నొకరు గంటకు

660 గజములు వడికిరనియు, మొత్తముమీద నిరువురును గలసి 14740 గజముల నూలును, తీసి రనియు, తెలియుచున్నది. రెండవ జట్టు వారు 128936 గజములను వడికిరనియు, వీరిలో నొకరు గంటకు 537 గజముల నూలును తీసి రనియు, మొదటి రోజునను, రెండవరోజునను ఆశ్రమసభ్యులందరును ఉపవాసవ్రతము నవలంబించి రనియు, వార్తలు దెలుపుచున్నవి. జాతీయవారమునందు ప్రారంభమయిన నిర్మాణకీర్తి చివరవరకు నిలిచి యుండునెడల, దేశసౌభాగ్యము విస్తరించును. ప్రజలలో కార్యోత్సాహమును బలపరచుటకు నాయకులు శ్రద్ధ వహించుట ఎంత ముఖ్యమో దెలుపనక్కరలేదు.

గవర్నరుబ్యాండు

గవర్నరుబ్యాండుక్రింద ప్రత్యేకించిన డెబ్బది నేల రూపాయిల గ్రాంటును, బెంగాలు శాసనసభ వారు గతమాసమున నిరాకరించిరి. లిట్టను ప్రభువు గారు హిందూదేశమును విడువకముందు, ఈ గ్రాంటును సర్దిపైజేసి, పునరుద్ధరించిరి. గ్రాంటును సర్దిపైజేయుటకు ముఖ్యకారణము, గవర్నరుగారు తమ బాధ్యతలను నిర్వహించుట కిది యవసర మనియేగద! గవర్నరుగారి బ్యాండు లేకబోయినచో, బెంగాలు పరిపాలనము సాగదుగాబోలు! ఇంతకన్నను వింత వేరుండదు. బెంగాలుశాసనసభ వారు గవర్నరుగారి కిప్తములేనితీర్మానము గావించి ఉండవచ్చును. కానిదీనివలనపరిపాలనమునకునష్టము కలుగనియెడల, శాసనసభాతీర్మానము నేల త్రోసి వేయవలయును? శాసనసభల తీర్మానముల నీతిరున నిష్ఫలము గావించుటచేతనే, సంస్కరణములపట్ల ప్రజలలో తీవ్రవిముఖత ఏర్పడినది. సర్దిపైకెట్టులు కడు చవుకయ్యినవి. కార్యనిర్వాహకప్రభుత్వము శాసనసభకు బాధ్యతనహింసనంతవరకు ప్రయోజనము లేదని చాటిన లిట్టనుప్రభువుగారే, అట్టి బాధ్యతను ఆచారముగనయినను సాగింపరయిరి. సంస్కరణములు నిస్సారము లని చూపుట కింత కన్నను వేరునిదర్శన మేమి గావలయును?

వాణిజ్య నౌకలు

హిందూదేశపు తీరములను హైందవవాణిజ్య నౌకలకు ప్రత్యేకింపవచ్చునని, వాణిజ్యనౌకావిచారణసంఘమువారు సిఫార్సు చేసి యున్నను, ప్రభుత్వము వారు దీనిని అమలులో జెట్టుట కెట్టి ప్రయత్నము గావించరయిరి. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు విచారణసంఘపు సిఫార్సుల నామోదింప లేదనిగూడ, వికటరుటనుగారు కామన్సునభలో వెలిపియుండిరి. కలకత్తా భారతీయ వాణిజ్యసంఘమువారి విషయమును సర్ జార్జి రిసీగారి దృష్టికి చేగ, తాము జవాబు చెప్పస్థితిలో లేమని, వారు నుడివిరి. విచారణసంఘముల సిఫార్సులు సామాన్యముగ ప్రజాశయముల కనుకూలముగ నుండుట యరుదు. అనుకూలముగ నున్న సమయములలో ప్రభుత్వమువారు వాని నామోదింప కున్నారు. స్క్రీకాకమిటీ సిఫార్సులపట్ల ప్రభుత్వము వారు చూపెడి విముఖత యందుకు నిదర్శనము. లీ కమిషను సిఫార్సులను శాసనసభవారు నిరాకరించినను, అవి వెంటనే అమలులోనికి వచ్చెను.

వాణిజ్య నౌకాసంఘపు సిఫార్సులు ప్రజాశయముల కనుకూలముగ నున్నపుడుమాత్ర మవి, బుట్టబాఖలగు చున్నవి. ఇట్టి వ్యత్యాసమును గ్రహించుట సులభసాధ్యము.

ఫ్రాన్సు : ఇంగ్లండు

ఫ్రాన్సు ఇంగ్లండులకు ఆయుధనిర్ణయము విషయమై వినాదము ప్రారంభమయినది. సైనికులను తగ్గించుటకు ఫ్రాన్సు నిరాకరింపగ, నౌకలను తగ్గించుటకు ఇంగ్లండు నిరాకరించినది. కాని, ఫ్రెంచి పత్రికలు బ్రిటీషు వైఖరి గాంచి ఆగ్రహము జెందెనట. నౌకాదళాధిపత్యమును ఇంగ్లండు కోరుచున్నటుల, మాటినుపత్రిక దూరుచున్నది. ఫ్రెంచి వారు తమతీరములను కాపాడుకొనకుండ ఇంగ్లండు ఆటంకపరచుచున్నదని, యీ పత్రిక నిందించుట విచిత్రము. ఎవరు త్యాగముల నలుపవలసివచ్చినపుడు, వా రేవియో కొన్ని ఆక్షేపణలను తెలుపుచునేయున్నారు. ఫ్రాన్సు, ఇంగ్లండు నాక్షేపించబనిలేదు. ఫ్రాన్సువైఖరియు, కొన్ని దేశములకు కంటకముగనున్నది. లోకక్షేమమును ప్రధాన లక్ష్యముగ పెట్టుకొనక, తమబాగును తాముచూచుకొనువారి మధ్య, ఏకీభావము గుదురనేరదు. ప్రస్తుత దుస్థితి కొనసాగుకొలదియు, శాంతికి తీరని భంగము వాటిల్లుట తథ్యము.

శ్వేత ఆస్ట్రేలియా

ఆస్ట్రేలియాను తెల్ల భూమిగ జేయవలయునను పట్టుదల, ఆ దేశపు తెల్లవారిలో బలముగనున్నది. అట్టి కోర్కె సఫలము గావలయుననునెడల, దేశమునంతను తెల్లవారితో నింపవలయునని, లండను విషష్టగారు కొలంబోలో బలికిరి. వీ రిటీవలనే ఆస్ట్రేలియానుండి తిరిగి వచ్చిరట. ఆస్ట్రేలియాలో చాలభాగము నిర్మానుష్యమైయున్నది. రంగుజాతుల వారిని ఆస్ట్రేలియాలో నడుగు జెట్టనీయరు. తెల్ల వారు అత్యల్పసంఖ్యాకులుగ నున్నారు. అట్టితరి, దీనిని శ్వేతప్రదేశముగ మార్పుపెట్టులు? ఎందరిని ఆస్ట్రేలియాకు బంపిన, అయ్యది శ్వేతభూమిగ మారును? ఆస్ట్రేలియాప్రజల కిట్టికోర్కెయున్నను, అయ్యది సాధ్యపడనేరదు. తెలుపు నలుపు భేదములను మనస్సునందుంచుకొని మెలగువరకు, మానవ కళ్యాణమునకు తెల్లజాతులవారు తోడ్పడజాలరు.

కిక్కుగారి ప్రవాసము

భర్త్య మిచ్చిపంపుట

నాగపురము, ఏప్రిలు 13—డాక్టరు కిక్కుగారికి మొదటి తరగతి టిక్కెట్టు ఖరీదును అమృతసరమువర కను ఖర్చు నిచ్చి పంపిరి. వారు ఢిల్లీలో దిగి హాకిము అజ్ఞుత్ ఖానుగారిని కలిసి కొనిరి. అమృతసరమునుండి ఈ విషయమై కిక్కుగారు పత్రికలకు వ్రాసెదరు. (ప్రీతెసు.)

జెలియపార సంగం

సంవత్సరాంతోత్సవము

కలకత్తా, ఏప్రిలు 13—సంవత్సరాంతోత్సవము అక్టోబరు 22 తేదీనెరవేరినది. సభ్యులను బహులు దీరి నియమితమార్గమున సాగెను. నేలకొలది స్త్రీలు పురుషులు యూరేగింపు నందు పాల్గొనిరి. ఇండ్ల కప్పులన్నియు క్రిక్కిరిసియుండెను. పోలీసునా రతిజాగరూకులై యుండిరి. సంవత్సరపు రాజకీయ వివరలను విశ్మయముగ చూపుటలు యూరేగింపు శాంతముగ జరిగెను. (ప్రీతెసు.)

మితవ్యయము జేయవలెననుట

లండన్, ఏప్రిల్ 12:—ఆయాకాలములందు మితవ్యయమును జేయవలెననుట మితవ్యయమునకు ప్రతిబంధము లేనట్లుగా జేయవలెనని హిల్టన్ ముఖ్యమంత్రి నేనాని ప్రకటించెను.

చీనాను ఏనాత్రము ఏర్పాటుజేసిన పత్రికలూరె ముగ్గుగా రడిగిరి.

చీనావిషయము ఆర్థికపత్రమునకు జేసిన విషయము గాదినియు, ఇంతవరకు, చర్చిలుగారి ఏర్పాటులను, ఎవరును, చర్చలో ఆక్షేపించలేదనియు, మైగా అందరును చర్చిలుగారిని పొగడువారేగాని ఆక్షేపించవా రెవరును లేరని, రోనాల్డు పెక్సీలుగారు.

నికరగ్వా పోరాటము

లిబరలు నేనల పరాజయము

వాషింగ్టన్, ఏప్రిల్ 13:—సెనాట్ ట్రాన్స్మిక్షన్ లో లిబరలు నేనలు అన్నియు పూర్తిగా ఓడిపోయెనని నాకా దశాధికారి ల్యాటిమరుగారు చెప్పిరి. ప్రభుత్వనేనలు లిబర లునేనలను ముట్టడించెను. కాని వారు తప్పించుకొని పారిపో యిరి. చాలవరకు శత్రువులను వదలివెట్టి పోయిరి.

పకోపతనము

మ్యాంగు హేదగ్గర గొప్పపోరాటము

విదేశీయుల యుద్ధనౌకల కేంద్రీకరణము

మ్యాంగు హే, ఏప్రిల్ 12:—ఉత్తర చీనానేనలు నిరోధములేకనే పోను ఆక్రమించుకొనిరి. నిన్న పకోపతన వెంటనే జాతీయపతాకములు, తక్షణముక్రిందకు దించబడెను. పకోపతనము జాతీయనేనలకు గొప్ప చెబ్బయని జెప్పక తప్పదు. న్యాంకింగులో గూడ పీరికి ప్రమాదకరముగనే యుండును.

చీనా వొంగలు బాధించుచున్నారని చెప్పి బ్రిటిషు క్రూయిజరు కార్లయు విహాయులే కేగెను.

యాంగ్ స్తినది దిగిపోవుమంత బ్రిటిషు యుద్ధకాకను గాల్చిరి. ఆకాక తిరిగివచ్చినది.

న్యాంకింగు హత్యలు

విదేశప్రభుత్వముల సందేశములు

చేనుగారి ప్రత్యుత్తరములు

క్యాంటన్, ఏప్రిల్ 12:—అయిదుగంటకి అయిదు లే లతో న్యాంకింగు పరిహారములనుగూర్చి చేనుగారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చెదరట.

గ్రేటుబ్రిటను, అమెరికాను తమపై మోపబడిన హత్యలు, కొట్లాటలు ఎత్తుకొనుటందగనే చేనుగారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చెదరట. దురన్యాయముగ న్యాంకింగును ముట్టడించిన వారిపై నిందను మోపురట.

ఇటలీ ప్రాంసు ప్రజలు చనిపోయినవలకు, కల్గిన నష్టములకు పరిహారముల నిచ్చెదరట. గ్రేటుబ్రిటను, యునైటెడ్ స్టేటుసుండి జపాను కలియకుండు, విదేశీయులకు జపాను పట్ల గూడ సఖ్యతనే జూపి న్యనహారము పరిహారము జేసికొను నట.

సికింగులో సోవియటు రాయబారి కార్యాలయమును ముట్టడించినపుడు దొరికిన కాగితములను పూర్తిగా పరిక్షించుటకు, అవి తగులబెట్టబడుటకు కిరపనాయలు చమురులో మంచుటచే, కొన్నికోటలు బయ్యననుచున్నారు.

కార్మికసంఘమువారి పిట్టలు చనుకే కేసుగారి ప్రధాన కార్యాలయము దగ్గరనున్న నేనలను కోపముతో చంపుచు కొనిపోయెను. నేనలు పీరినికాల్చి 20 మంది చనిపోయిరి

చీనా కార్మికపరిస్థితులు

విదేశీయుల కలుకుబడి

రుగ్బీ, ఏప్రిల్ 13:—బ్రిటిషు జపాను స్వాక్షరీలలో కార్మికపరిస్థితులు చీనా స్వాక్షరీ లందున్న వాటికంటె ఎక్కువ తృప్తికరముగనున్నవి. కార్మికపరిస్థితులను బాగు జేయుటకు విదేశీయులు మతబోధకులు పూనుకొనిరి. విదేశీ పెట్టుబడిదారులుగూడ పూనుకొనిరి. చీనావారు నిరుత్సాహముగనే నున్నారు. ఎవరో కొందగుమాత్రము కృషిచల్పుచున్నారు. రాజకీయములలో దిగునంతవరకు చీనా కార్మిక సంఘములు కొన్ని వేతనము, కమ్యూనులో జోక్యము కలుగ జేసికొనుచున్నవి. చీనాలో స్వాక్షరీలో పెట్టుబడి చీనావారిచే. బ్రిటిషు జపాను పెట్టుబడిదారులు ధూత్తిపయితో గూనుకొన్న ఆదర్శములను ప్రవేశపెట్టిరి. నుంచి ప్రమాదమును ప్రవేశపెట్టిరి. ఇంచెంతయు లాభకరముగ నున్నది.

చీనాలో జీవనప్రమాణము చాలతక్కువగా నుండుట చేతను శాసనములు లేకపోవుటచేతను చీనాలో కార్మికపరిస్థితులు బాగులేవు. మ్యాంగు హేలో పనిచేయు పిల్లల దుస్థితి విదేశీయుల గుండెలను నీరు జేయుచున్నది. పిల్లలను పనిలో ప్రవేశపెట్టు విషయమై మునిసిపలు శాసనములను ప్రవేశపెట్టుటచే చీనా సత్యముల నరికట్టుటకు విదేశీయులు ఇట్లు జేయుచున్నారని అనుకో నెవ రనుచున్నారు.

భారత నైవ్యము

లండన్, ఏప్రిల్ 13:—ఇండియా సెనిక్ కళాశాల యందు తరిఫీదైన యధికారులకు సార్వభౌమని కమిషనుసేయవలెనని న్యాండ్ డబ్ల్యు కమిటీవారు చెప్పియు జేసిరి. దానిని పురస్కరించుకొని ఇండియా సెనిక్ కళాశాలయం దొసగబడినతరిఫీదు, కలుపబడినవిద్యయు మంచిదేయని బ్రిటిషు యుద్ధకార్యాలయ మువారు తృప్తినిజెందినగాని కమిషను ఇచ్చుటకు పిలువలేదని మాంచెస్టరు గార్డియనుపత్రిక వ్రాయుచున్నది. భారతజాతీయ వాదులకు అసంతృప్తికరముగ లేకుండు బ్రిటిషు ఇండియను సైన్యములకు సంబంధమును కలుగజేయవచ్చుననుచున్నది. క్యాండర్ల్యు కమిటీవారి సిఫార్సులు చాలవరకు వివాదాంశములు. భారతీయులను యూరపియులను వేరుజేయుటకంటె పీరినిద్దరిని ఒక రిప్రక్కన నొకరుండి అదే సైన్యములో పోరవలెననుట చాల బాగున్నది.

ఇందులో చాలచిక్కలుండునని నూంచెస్టరు గార్డియనుపత్రిక భయపడుచున్నది. కాని అట్టి ఏర్పాటును తప్పి నంటు జనరలు అంగీకరించి సంతకముజేయుట ఎంతయో గొప్ప సంగతి. ఇట్లు తనకుజూపబడిన మార్గమును బ్రిటిషు అధికారి అవలంబించుటకు సిద్ధముగనున్నచో ఇంగ్లండుకును, ఇండియాకును చాలమేలుజేసినా డగనట.

యువరాజు

13 తేదీని, స్వయింతుకు బయలుదేరెను. త్రోవో బిషు లిటిజాలో ఒకవార మా కెదరు

అమెరికాలో కమ్యూనిజము బోధించుచున్నారని అరెస్టుచేయబడిన నక్సో, నన్ జెట్టిగార్లను విడుదలజేయవలెనని మాసాచుసెట్స్ గవర్నరుకు కామన్సుస్థులు రిరి గురు కెనెడ్సీ సకలత్వాలా మున్నగువారు తొంతినంపిరి. ఉరిశిక్షను తీసివేసి శిక్షణాము విడుదలజేయవలె ననిరి.

ఉప్పెన విస్తవము

126 గురు చనిపోవుట

ఒకపట్టణము పూర్తిగా నాశన మగుట

స్కాట్ అంటియా, ఏప్రిల్ 12:—టెక్ససులో ఉప్పెనచేత 126 గురు చనిపోయిరి. 50 మంది చనిపోయినవియు, 150 మందికి గాయములు తగిలినవియు, పట్టణము నాశనమైనదియు, 800 లో 200 మెక్సికను ప్రజలుగూడ నాశనమైనారనియు చెప్పుచున్నది.

మట్టప్రక్కలనుండి సహనముచేయుటకు పోయి చున్నారు. కాని త్రోవలో వరకులు అడ్డుగ నచ్చినవి.

నాకాదళ విస్తరణము

ప్రెంచి నూచనలు-సిసిలు ప్రభువీ ఆక్షేపణ

రుగ్బీ, ఏప్రిల్ 12:—ఒకసంవత్సరమునుందుగా చెల్లికొనచో ఏప్రభుత్వమువారైన తమ నిర్మాణమును, మార్పుకొనవచ్చునని చెలుపు ప్రెంచి ప్రభుత్వముచనలు బాగులేవనియు, అంతలేకుండు పోషియ్యననియు ఎన్ని నాకలండువలెనో, ఏమియుండువలెనో, నైజా ఎట్లుండువలెనో ఏమియు చెలపకపోవుటచే అయ్యచి ఆచరణయోగ్యముగావనిరి, సిసిలు ప్రభువు. అసలు నాకాదళమును తగ్గించుటకు బయలు మరింతపొచ్చుగ పోటీనిగలుగజేయ ననిరి. నాకాదళవిషయములో బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు ప్రత్యేకబాధ్యత గలవియు అందుచే వారు నాకాదళమును తగ్గించవలెననుట తప్పదనియు అంత చక్కగ పనిచేసిన వాసింట్లను ఒడంబడికకు భిన్నముగ యుండరాదనియు నుడివరి.

తమ ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయమునకై ఎదుగుజూచు చున్నాడననియు అంతవరకు ఏమియు జెప్పలేననిరి, జపాను ప్రతినిధి.

ఒడంబడిక కుదురును అను విషయమునైన సర్పించుటకు సిద్ధముగ నున్నారనియు యునైటెడ్ స్టేటుస్ ప్రతినిధి చెప్పెను.

జుగోస్లావియా ప్రతినిధి ప్రెంచివారితో ఏకీభవించెను. కొన్ని సవరణలకు లోనై ప్రెంచి నూచనలను తమ ప్రభుత్వపు టుత్తరువు నెరుగు జూచుచు ఆర్డంమైను లోని ప్రతినిధులు ఒప్పుకొనిరి.

చర్చ యనంతరమున ప్రెంచి విధానములో కొన్ని అంకెల విషయమై క్యాటోప్రభువు (జపాను)సవరణను ప్రవేశపెట్టిరి.

బ్రిటను తన నాకాదళమునుగూర్చి మాత్రమే పూర్తి పడునుగాని డొమినియనుల తరపున పూర్తిపడబాలననెను.

జీతములేని రాయబారము

రెండేండ్లనుండి చీనా రాయబారలకు జీతములు ముట్టుటకేదట. అందుచేతనే ఆయుధవిస్త్రస ప్రభువు సమావేశమునకు చీనా ప్రతినిధి బోలేరట. మే మొడటి తేదీని రాయబారకార్యముల సెత్తివేసెవరట, కాని జాతిసమితి బోవు ప్రతినిధి పని జేయును.

భూరివిరాళము

లండనులో పెంటుథానుస్ అన్యత్రిక్తి మారిస్ ఆను ఎక్కుడు 25000 పౌనులను దానమొసగిరి.

చీనాలో బ్రిటిషు నేనలు

రుగ్బీ, ఏప్రిల్ 13:—చీనాలో ఇపుడు బ్రిటిషు సేనలలో 16 కాల్పుముల పటాలములు శత్రుస్థితిలోనున్నవి. దీనికితోడు ఇంకొక నాలుగు పటాలములు మార్గమగ్నమున యున్నవి. చీనాలో నాకాదళ సైనికులు 14000 మంది నున్నారు. వైమానికదళ సంఖ్యగూడ ఇందులో చేరియున్నది.

బ్రిటిషు ఆర్థిక పత్రము

నిర్వయోజనము - కార్మికపక్షమువారి ఆక్షేపణ

లండన్, ఏప్రిల్ 12:—కామన్సుస్థులలో ఆర్థికపత్ర చర్చను ప్రారంభించుచు చర్చిలుగారి ఆర్థికపత్రము శ్రీమంతలకై లాభించుననియు ఇంతటివాళ్ళా గుబారా ఆర్థికపత్రమెక్కడను గాననునియు అంతయు ఆయామాయ గారడీమోసపునియు సోడను గారనిరి. ఇంత న్యర్థముగ ఇదివరకే ఆర్థిక పత్రమును తెయారుచేయ జేసినయు తప్పకరానున్న అదనపు మదింపులకు ఏర్పాటులను జేయ లేదనియు ఆక్షేపించిరి.

జనీబోనిగారు

ముస్సోలినీగారిని జంపబోవుట

రోము, ఏప్రిల్ 12:—జనీబోనీయు నాతడు ముస్సోలినీగారిని జంపబోవు సమయమున అరెస్టుజేసిరి. అతడు తన సేరమును ఒప్పుకొనెను. సోలీసువాళ్ళ తనను పట్టుకొననిచో తన పనిని సాంగము జేసియుండెడివాడనే యాచెను. తనకు ప్రతిమాల వ్యాసిష్టసంఘముల నేర్పాటుచేయుటకు 70000 డెరలు (నాణెములు) ముట్టినమాట నిజమే యును

తిరుమల తిరువతి
వనై రా నేల నం|| శ్రీ మహాంతం ప్రమాగదాసుజీ,
కచ్చే 8, 8-4-27. వివారాకర్తలపేరు.

భారత హిందూ మహాసభ

జూలై 16 వ తేదీని పాట్నాలో ప్రారంభమగును. ఈసభ కార్యక్రమహిందూ కంగ్రెసువారి కలకత్తాలోని 14 వ తేదీ ఉపయోగమును కలకత్తాలోనుండి 16 వ తేదీ రాత్రియే అటవంటి పాట్నాకు మార్చబడినది. 15 వ తేదీని ఆగ్రా ఎక్స్ ప్రెస్ లో పాట్నా చేరినది. సభాభవనము పూర్తియైంది. నీటికొరతాయి లభిస్తున్నది. విద్యుత్తు పనులు ద్వేరింపబడినవి. సన్యాససంఘాధ్యక్షుడగు మహార గంగానంద (సింహ) ఎం. ఎల్. ఎ. గారు 14 వ తేదీని పాట్నా చేరిరి. ఇతర సభిలుగూడ జరుగును. ఈసభాసమిలన సభాశాల విరిగిపడినదిగాననిగాన నరల తొందరగా కట్టుదున్నారు. మాంజీ లాలాజీగారు 17 వ తేదీ మధ్యాహ్నమునకు కలకత్తా నుండి పాట్నా చేరినారు. వారిని ఈరేసింపుతో తీసుకొని వెళ్లెదరు. ఆసాము హిందువుల ప్రధానగురువుల శ్రీగురుమి రాయస్వామియను ప్రాధికారు నాయకుగారును 14 వ తేదీ మధ్యాహ్నము షెర్మిస్ట్రీయలో పాట్నాకు వచ్చిరి. పండిత దేవరత్నకర్మ కాబూ జగత్ నారాయణ (ఎం. ఎల్. సి.) గారు ను న ల ం యే రు ల ను కే వు లో వారికి స్వాగతము సంగరిరి. నా ల వ్యా గారి రాక యంక ను నిశ్చయముకా లేదు. మదరాసు బొంబాయిగరముల వారియొద్దనుండి ప్రత్యక్షులకురా లేదు. హిందూమహమ్మదీయ మైత్రి నిగూర్చి మహమ్మదీయసోదరులుజేసిన సూచనలనే ఆందరును చర్చించుచున్నారు. నిర్ధారణగా నెవరును అభిప్రాయములను తెలుపులేదు. సంయుక్త నియోజకవర్గము నందరు నానూ దించుచున్నారు. కాని సింధుదేశమును విడిచియుండు కంగ్రెసు చుటలేదు. చాల భిన్నాభిప్రాయము లేర్పడియున్నది.

భారత హిందూ శుద్ధిసమేళనము

జూలై 17, 18 తేదీలలో వాహేవా రాజాగారి అధ్యక్షతక్రింద నీసభ పాట్నాలో జరుగును. మహాంతుగాను కృష్ణ దాసుగారు సన్యాససంఘాధ్యక్షులు కార్యదర్శి చిదానందస్వామియను యితరులును 13-వ తేదీ పాట్నాకువచ్చిరి.

అచ్యుతాద్వారకసభ

జూలై 17, 18 తేదీలలో లాలాజీ అధ్యక్షతక్రింద జరుగును. ప్రజాశిరోవ్రసాదుగారికి జబ్బుగానుండుచే సన్యాస సంఘాధ్యక్షత నాయన నిరాకరించెను. లాలాజీ తాను రాజానరేంద్రనాథుగారును 15 తేదీని పాట్నాకువచ్చెదరు. భారతాయత్తేన సమేళనమును రాష్ట్రీయవైద్యసమేళనమునుగూడ పాట్నాలో జరుగును. (ప్రీ ప్రెస్.)

ఇండియను ఇమిగ్రేషనుబిల్లు

దక్షిణాఫ్రికాలో నూతన ఒడంబడికను అనులు జరుపు యత్నములు కలకత్తా, ఏప్రిల్ 14:—“ఇంగ్లీషును” కేపుటవును విలేబెరి యిట్లు తిండినంపెను:—కాందుకే బిల్లు సమావేశమునందు నిర్ణయింపబడిన ఒడంబడిక అమలుజరుపుటగాను దేశీయ కాఖనంత్రి ఇమిగ్రేషను ఇండియను రిలీఫులము అనుషేధన నొకచట్టమును శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టెను. ఏప్రిల్ 27 వ తేదీన చర్చింపబడును. బిల్లునందు ఒడంబడికయందలి నిబంధనలన్నియు గలవు. మరియు దక్షిణాఫ్రికా వచ్చేదీవారలు 100 పానులకు మించకుండా ఇమిగ్రేషను ఆఫీసువారు నిర్ణయించు మొత్తము గలిగియుండవలెను. సుసీరియరు కోర్టు తీర్పుపై ఆఫీసుజేసికొనవచ్చును. మూడేండ్లన్నచో ఆఫ్రికానివాసులుగ గుర్తింపబడుదురు. మూడేండ్లబాటు వెడలిపోయినచో నివాస ప్రమాక్కులు గోల్పోయెదరు. ఇండియాతరపున దక్షిణ ఆఫ్రికాలో నొకప్రతినిధిని నియమింపవచ్చును. ఈ యేర్పాటులన్నియు సదరు బిల్లులో గలవు.

ప్రత్యేకగూడెముల చట్టమును, ఎమిగ్రేషను రిజిస్ట్రీ యను చట్టమును యికమీద చర్చకు తేరాదని యూనియను ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి. (ప్రీ ప్రెస్.)

బందరు తాలూకాబోర్డు

కృష్ణాజిల్లాబోర్డు విభజనసందర్భమున బందరు తాలూకాబోర్డువారు తగుబోర్డును పునర్నిర్మింప నక్కరలేదనియు, ప్రస్తుతమున్న సభ్యులతోనే బోర్డును ననుపవలెననియు తీర్మానించినట్లు తెలియుచున్నది.

సర్ జార్జి రీసీగారు

వాణిజ్యసభ్యుడు కలకత్తాలో విన్నపము
నాటికెందుట

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 14:— సర్ జార్జి రీసీగారు, ఇండియా ప్రభుత్వ వాణిజ్యసభ్యుడు ఇండియను గవర్నమెంటు ప్రతినిధుల విన్నపము నాలకించిరి. రైల్వేచార్జీలు తగ్గించుట, బొంబాయి కరాచీలకు పంపు రాక్షసిబొంబు చార్జీలలో యెక్కువ మజరాయి ముట్టు, రైల్వేబొంబుగనులలో బొంబుకత్తి తీ తక్కువజేయుట మున్నగువిషయములు చర్చింపబడినవి. మెత్తనికొను అక్రయింపబడుటకు సౌకర్యము లేర్పరుచుటకై శే సినహూడలయెడ సానుభూతిదేశిరి. కానిరైల్వేచార్జీలుతగ్గించుటగూర్చి పన్నుతగ్గించుటగూర్చి నిశ్చితాభిప్రాయ మేమియు జెప్పజాలరావె.

వాణిజ్యసంఘమువారికి జవాబు

వాణిజ్యసంఘమువారు తన్నుదర్శింపగ, ఇండియను మెర్కంటైలు మెర్కెను అభివృద్ధినిగూర్చి సిట్టా ఎసంట్లీ సమావేశమునందు విచ్చేసంపత్తయను చర్చనురావచ్చుననిరి. భిమానుగూర్చిన శాసనము విషయమై బ్రిటిషు ఇకోనమిక్సు కమిటీవారు పంపిన రిపోర్టు ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి చేరినదనియు దాని బట్టి ప్రస్తుత ఇకోనమిక్సు చట్టమును సంగించుచు చిత్తుబిల్లు ప్రవేశపెట్టుటనుననియు గొల్ సభ్యులుదేశిరి. అధ్యక్షులు నూచించిన అన్ని విషయములగూర్చి జవాబుజెప్పుటకు తాను 15 రోజులకుండే ఉద్దేశము స్వీకరించినందున యేమియు జెప్పజాలననిరి.

కాగితమున రక్తుల విన్నపము

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 13:—బారీఫు మెన్బూలు నవసరించి సరక్షు గుంకము నిధింపవలసిన కాగితములగూర్చి విన్నవించుటకు కాగితము దినుచుతన రక్షులు కొందరు వాణిజ్యసభ్యుని సందర్శించిరి. ఈ నిబంధనలనుల యిదివరకు పన్నులులేని కాగితములపై పన్ను చెల్లించుకొనవలసినదైనని వారు చెప్పుకొనిరి. ఆవిషయమై తనకితి చూచిరిమని రీసీగారు చెప్పిరి.

బిర్లాగారికి నిందు

వాణిజ్యసంఘమువారు, మైనింగు ఫెడరేషనువారు, ఉర్పుత్తిసంఘమువారు, జి. జి. బిర్లా ఎం. ఎల్. ఎ., జినివాలో జరుగు అంతర్జాతీయ కార్మికసభకు ఇండియా ప్రతినిధిగ బోవుచున్నవారికి గాల్ఫుపార్కునందు విందుజేసిరి.

సర్ జి. బోసుగారు యూరపు పయనము

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 14:— సర్ జిగదీశచంద్రబోసుగారు ఏప్రిల్ 19 తేదీన బొంబాయికి పోయి అటవంటి యూరపునకు బోయెదరు. పారిసులోను జినీవాలోను సమావేశమగు అంతర్జాతీయ విజ్ఞానసహకారసమితి సభకుబోయెదరు. రాజపుటానా సైక్లపై బోయి వ్యవధియున్నచో అచ్చటి విశ్వవిద్యాలయముల దర్శించి ఉపన్యాసము లాసంగెదరు.

అఖిలభారత ఆయుర్వేద

సమేళనము

మూలికా ప్రదర్శనము

డాక్టరు లక్ష్మీకాంతిగారి సంచారము

పాట్నా, ఏప్రిల్ 14:— అఖిలభారత ఆయుర్వేద బీహారురాష్ట్ర వైద్యసమేళనముల సందర్భమున మూలిక, లోహ, ఔషధ ప్రదర్శనమును మంత్రి గజేశ్వర త్త సింగుగారు ప్రారంభించిరి. అట్లుచేయుచు చక్కని యుపన్యాస మొసంగిరి. (ప్రీ ప్రెస్.)

కాకినాడ, ఏప్రిల్ 14:— ఆయుర్వేద మహాసభకు పోవుచున్న శ్రీ లక్ష్మీకాంతిగారి రవుతుల బాపన్నగారి నాయకత్వమున రాజమహేంద్రవరపు వైద్యులు వైద్యములోకలిసికొని పుష్పమూలంకృతులగావించి ఫలప్రదానముగావించి వారితో గూడి ఛాయాపటగ్రహణముగావించి వారికి రాజమహేంద్రవరమందు ఆయుర్వేదపరీక్షాకేంద్ర ఆవశ్యకతను గూర్చినొక్కి చెప్పిరి. కాకినాడ వైద్యులు ఆయుర్వేదాకార్య శక్తుగారును వచ్చియుండిరి. (ఒకవిలేఖరి)

దామూ జోషీగారు పట్టుపడుట

పట్టుకొనినవారికి 20 వేల బహుమానము

1909 లో రెసిడెంటు కలెక్టరు షెరిసుగారిని చంపబోయినవా డీయనె!!

కొల్హాపురము, ఏప్రిల్ 14:— 8 ఏండ్లతరిమితిమీ, 20 వేలరూపాయల బహుమతినిస్తుమని ప్రకటించబడి సి. ఐ. డి. కాఖిలవా రందరునునుగలసి దామూ జోషీగారిని బీరారులో పట్టుకొనిరి. 1909 లో ఈయన అప్పటి రెసిడెంటుకలెక్టరు షెరిసుగారిని హత్యచేయప్రయత్నించెను. 10 ఏండ్లు శిక్షవిధింపబడినది. జైలులో అల్లరిచేసినందులకు మరికొంత శిక్షవిధింపబడినది. జైలులో ఆతడు జైలులు రికార్డులను తగలజెట్టెను. తరువాత జైలులోనుండి పారిపోయెను. ఈత డిప్యూటు పోలీసువారికి సంజాయిషి ఇచ్చెనట. అందు చాలనింతలు జైలుపడవచ్చునని తలచుచున్నాడు. (ప్రీ ప్రెస్.)

కరెన్సీ ఆఫీసును మోసముచేయ ప్రయత్నించుట

500 రూపాయల జరిమానా

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 14:— ఏ. ఆర్. భట్టుగారు ఒకనోటు ముక్కను తీసికొనిపోయి కరెన్సీ ఆఫీసులో ఇదియొక నూరు రూపాయల నోటుముక్కయని తెలిపెను అది పెరెరాగారి 500 రూపాయల నోటుముక్కయని కరెన్సీ వారుగ్రహించిరి. కేసు చేయగా ముద్దాయి కోర్టు లేమవరకు శిక్షయు 500రూపాయల జరిమానాయు విధించిరి. (ఆ. ప్రె.)

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 14:— 25 దోషిడిగాండ్లు ఇంటిలోని వారిని హింసించి పాతిపెట్టుకొనిన రెండవేలరూపాయల దొంగిలించి పారిపోయిరి. 16 మంది బండిపోటుగ్రామములలో పోరాడి ధనరాసుల నెత్తుకొనిపోయిరి. (ప్రీ ప్రెస్.)

అలిఘరు దురంతములు అణగుట

కాంతము చేయటం

అలిఘరు, ఏప్రిల్ 14:— సగరమునందు కాంతిచేయినది. పోస్టాఫీసులును దుకాణముల తెరచిరి. యథాప్రకారము సగరము సందడిగ నున్నది. (ప్రీ ప్రెస్.)

ఫ్రెంచి మిషనరీచాత్త

దేహమంతటను గాయములు - తలపగిలియుండుట

గంగూను, ఏప్రిల్ 14:— ఫ్రాన్సు భాగ్యులు అనరోమను కాగితకు విషనరీ వాదిన గ్రామమున సోమవారము తెల్లవారుజామున తన పక్కపై హత్యగావించబడినది. ఆయన 1874 లో ఫ్రాన్సులో పుట్టి మతగురువుగా 1897 లో రింగూనుచేరి గౌరవముగి బ్రతుకుచుండెను. అక్కడనొక సహకార సంఘ అధ్యక్షుడుగనడెను. మరునాడు ఉదయమున బాంకులో ధనమును దాచుటకు పోవుచున్నాడని తెలిసి దొంగలు రాత్రి అతని పడకటింటికి గల కిటికీలోనుండి లోపనుమికి ఆయనను హత్యగావించి ఇల్లంతయు దోచికొని కుపాకి నొక దానిని ఎత్తుకొనిపోయిరి. ఆచోకే తెలియలేదు. పోలీసువారు ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. అంత్యక్రమము పూర్తియైనది. (ఆ. ప్రె.)

లైలా ప్రమాదము

8 మంది కనబడుటలేదు

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 14:— ప్రయాణికు: సహాయసంఘమువారికి కచ్చాండ్యివండి లైలా ప్రమాదమునుగూర్చి తింతి వచ్చినది. మంగళవారమురాత్రి 8 గంటలకు ఒడనుండి 20 మంది ఒక నావలో నెక్కి రేవుచేరుచుండ పడవమునిగి ఎనమండుగురు కొట్టుకొనిపోయిరి. ఉప్పుచేరువద్ద పెద్దగావలన మునిగినదని కంపెనీ మానేజరులు చెప్పిరి.

రెండుశవములు

రెండుశవములు దొరకినవి. మరిఇరువురు కనబడుటలేదు. (ప్రీ ప్రెస్.)

పరిశుభమునకు దాఖలా!

కోకోజెమ్ పరిశుభమైనది. క్రొత్తది, శ్రేష్ఠమైనది గూడ ఆరోగ్యకరమును, శ్రేష్ఠమును నైన ఫలమునుండి యిది తయారు కాబడినది. ఈ ఫలము నలగగొట్టబడి, పరిశుభ్రపరచబడి, చక్కని డబ్బీలలో పేయబడినది. దానిని చూచిన వెంటనే అది చక్కని ఫలసారమనియు, ఆరోగ్యకరమైనదనియు దాఖలాగా కనుగొనగలవు.

ఎక్కువకాలము యిది నిలువయుడుటకు యిందు ఏవిధమైన కెమికల్సు చేర్చబడలేదు. చక్కని డబ్బీలలో నీలుచేయబడి యుండుటచే మట్టి, దుమ్ము మున్నగునవి యిందు కలియవు.

సులభమైన వెలలో దొరకునట్టిదియు, ఆరోగ్యవంతమునగు యీ కోకోజెమ్ ప్రతియజమాను ఠాణునకు మిక్కిలి యుపయోగకారిగ నుండగలదు. ఎల్లసమయములందును హాజరునందుండును. ఏపదార్థము నైనను దీనితో తయారుచేయవచ్చును.

ఇది వంటకముల కుపయోగింపబడు వస్తువగుటచే, ప్రతియింటియందుండవలసిన ముఖ్యమైన పదార్థములలో నిదియొక ప్రాముఖ్యమైన వస్తువు.

నెయ్యి, వెన్నకన్న నీవస్తువ త్వరలో జీర్ణము కాగలదు. అంతేగాక చవ్చకయు, ఆరోగ్యకరమును నై యున్నది.

ఈ కోకోజెమ్మొక్క శ్రేష్ఠతను, మంచిని
గమనించిన పిదప ఇది లేక ఒక క్షణము కూడ
గడవదు.

4 వేలసిక్కుల నూరేగించుట

మశీదులముందు వాద్యము లాపకుండుట

ఈ రేగింపునందు స్త్రీలు పాల్గొనుట

పోలీసువారి తిజాగూకులై యుండుట

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 12:— సుమారు 4 వేల సిక్కులను ఇంద్రమంది వారీజనులతో ఖాల్వాజన్మదినసందర్భమున గుర్తూర్ రాప్రబంధకమినివారి మాజనూస్యమున శాంతిప్రదముగ నూరేగిరి. మైలుసాక్షిత్వమున ఈయత్నితము బుర్రాబజారు సిక్కు శంఖమునందు 1130 గంటలకు గ్రంథసాహేబుతో బయలుదేరి నియమితవార్డుముననుసరించి వేడుకలతో సయ్యరుసాలిగొందికి 3/15 గంటలకు చేరెను.

చోపలో 1/2 గంటకాలము మతైకత్వముల నెరవేర్చుటకు ఆగిరి. మశీదులముందెప్పటను వాద్యముల నాపలేదు. దీని మిగూడు ముంగటను అపలేదు.

పర్వారాత్న శ్రేణుగారి నాయకత్వమున పోలీసువారి తిజాగూకులగు నుండిరి. 8 సాయుధమోటారుకారులు నగర మంతటను తిరుగుచుండెను. నాలుగు ప్రత్యేకఫలముల రక్షణకు పోలీసులు చేసిరి. (ప్రీ ప్రెసు)

మైసూరు ప్రభుత్వము

క్రొత్తస్కీములు—నిమ్నజాతుల యుద్ధరణ

అం గు గూ రు, ఏప్రిల్ 14:—మైసూరు ప్రభుత్వమువారు క్రొత్తమాదిరి సహకారపద్ధతి నేర్పాటు చేయుచున్నారు. న్యవసాయ అధినివేశస్కీము—నిమ్నజాతుల 20 కుటుంబములకు 8 ఎకరములను ఒకేసలయన ఉచితముగనిచ్చి ఎడ్లలు, బిడ్డలు, ఉపకరణములు, ఎరువు కొనుటకు తగుధనమిచ్చి మొదటికోతలవరకును తిండిగూడ నిత్తురు. కాలనా ఒక్కొంటికి మాడుకల కొరకుచేయ చుచిరి.

అల్పసంఘముల ప్రాతినిధ్యము

ప్రభుత్వమువారు ప్రతినిధిసభకు ప్రతినిధుల సంఘములకు 12 ఎన్నికపద్ధతులను మంజూరు చేసిరి. అందులో కొన్నిసంఘములు సహజముగూడ నున్నవి. అల్పసంఖ్యాకుల ప్రాతినిధ్యమునకై ఇవి ఏర్పాటు చేయబడెను. ప్రత్యేక ఎన్నికపద్ధతుల ఎన్నిక ఫలితములు 25-వ తేదీలోపుగ ప్రభుత్వమునకు తెలుపబడవలెను. (ప్రీ ప్రెసు)

ఎవరో ఇంజనుతో జోక్యము

కలిగించుకొనుట

ఇంజను బయలుదేరి కొన్ని బండ్లను నాశనముచేయుట

బెంగళూరు, ఏప్రిల్ 13:— నిమ్నరాత్రి 7-30 గంటలకు పెద్దబోనున్న 124 నంబరు ఇంజను బయలుదేరుటకు సిద్ధముగానుండగా, ఎవరో దానిని బయలుదేరదీసిరి. అతివేగముగ 7-౩0 లైనుమీదకువచ్చి రెండు మాడు బండ్లముందునను తోసి కొనిపోయెను. లైను చివర ఒక పెట్టెతో ఒక ఇంజనుండెను. పెట్టెలోని జనులు బయటకు చూకిరి. పెట్టె ముక్క-ముక్కలయ్యెను. ఇంజను పట్టాల తిప్పెను. జనసప్తములేదు. తరువాత వాక్యములచే ఇంజనును పెద్దబోనునకి గొంపోయిరి. (ఆ. ప్రె.)

కలకత్తా బ్రాంచ్ అధికారులు సీజనుటక్రెట్లు నేర్పాటుచేయుట కాలోచించుచున్నారు. 10, 5, 4 మాపాయల విలువయుండును. బడ్డయజమాను లీది వారిపై పండయాత్రయను కొనుచున్నారు. (ప్రీ ప్రెసు)

సచిత్ర మాసపత్రిక.

ప్రతి చంద్రమా సాది ని ప్రచురింపబడును

ప్రతి సంచికయందును మూడునాల్గురంగుల చిత్రములు, ఇతరచిత్రములు ప్రచురింపబడును

చందా సం॥ 1-కి రూ. 6-0-0

నిడిపత్రిక వెల అణాలు 10 మాత్రమే.

విడిపత్రికల నుచితముగ బంపుటకు పిలుచేడు.

మాదిరిపత్రిక వలయువారు తపాలుబిళ్లలు పంపవలెను.

చైత్ర మాస సంచిక - విషయానుక్రమణిక

ప్రభవ—సెట్టి లక్ష్మీనరసింహముగారు; నేవాంజలి—శ్రీ వేంకటాచార్యశర్మ కవులు; ప్రభుత్వము—శ్రీ శివశంకరశాస్త్రిగారు; నన్నయగీతములు—చిలుకూరి నారాయణరావు గారు; వసంత ప్రవాస—పండితారాధ్యుల నాగభూషణం గారు; భాషాసంప్రదాయములు—శ్రీ పరవస్తు వెంకటరామానుజస్వామిగారు; స్వర్గములో ఒకవిలాసము—జయంతి గంగన్న గారు; క్రీడాభిరామకర్త శ్రీనాథుడా?—వేమూరి విశ్వనాథశర్మగారు; అర్థి—కందుకూరి వీరబసవరాజు గారు; శ్రీనాథ కవిరాజీయము—కవిరాజు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారు; గంగమ్మ—అహింస—పిశుపాటి నారాయణశాస్త్రిగారు; ఆనందకందము—కొత్త పల్లి సూర్యరావుగారు; అన్యాయదేశపద్యములు—పురాణ సూర్యనారాయణశర్మగారు; రంగరాజు—దశిక సూర్యప్రకాశరావుగారు; శుక్ల పత్రము—విన్నకోట వెంకటరత్న శర్మగారు; కనులు—కవికొండల వెంకటరావుగారు; నాగరత్నము—రాయసము వెంకటశివుడుగారు; సూర్యోదయము—జి. జాషువశవి గారు; ఆంధ్రా యూనివర్సిటీ పట్టు

దలలు—భమిడిపాటి కామేశ్వరరావుగారు; జ్ఞాన—వెలగపూడి దానయ్యచౌదరిగారు; ఆంధ్రమహాసామ్రాజ్యము—మల్లంపల్లి సోమ శేఖరశర్మగారు; నాపాప—అడివి బాపిరాజు గారు; పిట్టకథ—కమల శాంతినికేతనము—గూడ కృష్ణమూర్తిగారు; నా అభీష్టము—అమరవాది హనుమచ్ఛాస్త్రిగారు; ప్రాచీన భారతీయాభరణములు—పుష్పమాల—మిత్తింటి నరసింహమూర్తి గారు; కలగూరగంప—ఆంధ్రభాషయందలి వింతయక్షరము; క్షౌర్యకారసంధి; సూర్యరాయాంధ్రనిఘంటువు; నిజామురాష్ట్రము లోని క్రొత్తశాసనములు; ఆంధ్రత్వము; టెంకణాదిమృగి (నన్నెచోడ) కాము; అంతఃపురకాంతల ఆనందమయజీవితము; “దైవం మానుషరూపేన”; హిందువులు నిక్క ముగ మతశర్మముల ననుష్ఠించు చున్నారా? కాకతీయులు—క్షత్రియులు; టైపురైటింగ్ యంత్రముతో చిత్రించినచిత్రములు; కీ. శే. పి. వి. వరదాచార్యులుగారు; పాల్ వాక్ హిందెక్ష బగ్గ; శ్రీ వెంగళే మాధవరావుగారు, ప్రకృతివరదాబృతములు; అజంతా చిత్రములు; వీనాబాలుడు. గ్రంథ విమర్శనము, పత్రికాపరిచయము; పిచ్చుకా! ఏల నీకిట్టి వెడలగుదనము?—శ్రీరామ్ వీరబ్రహ్మంగారు; సాభిప్రాయవిశేషములు.

చిత్రములు

త్రివర్ణచిత్రములు—ప్రతి గిరిక.

సాధారణ చిత్రములు—ప్రాచీన భారతీయాభరణములు, ఇతరచిత్రములును.

ప్రస్తుతము పోస్టలు రూల్సు ‘ఏ’ ప్రకారము రు. 0-3-0 లు రిజిష్టరు పోస్టుఖర్చు లధిక మగుచున్నవి. మీరే ముందుగ సామ్ము మణియార్డుకు పంపిన యీ ఖర్చులు తగ్గును. పి. పి. లు పంపినచో సామ్ము ఆలస్యముగ చేరుటయు, పత్రిక సంపుట ఆలస్యమగుటయు సంభవించును

భారతి ప్రకటన రుసుము

6 మాసములకు పైన కంట్రాక్టువుచ్చుకొనిన	1 పుటకు రు 20	1 నెలకుమాత్రము	1 పుటకు రు 30
డిటా	డిటా	డిటా	1/2 పుటకు ,, 15
డిటా	డిటా	డిటా	1/4 పుటకు ,, 8
3	డిటా	డిటా	
డిటా	డిటా		
డిటా	డిటా		
డిటా	డిటా		
	1/2 పుటకు ,, 13		
	1/4 పుటకు ,, 7		

రిడింగు మాటరుచుధ్య 100-కి 25 చొప్పున అధికముగా చార్జి చేయబడును. వివరములకు ఈ దిగున విలాసమునకు వ్రాయుడు.

మేనేజరు, “భారతి” తపాలవెట్టె నెంబరు 212, మద్రాసు.

హిందూ సంఘటనోద్యమము

లజపతి రాయగారి ఉపన్యాసము

స్వమతసంరక్షణమునందు వీరస్వభావమువహించుట దోషముగాదు

కలకత్తా, ఏప్రిలు 18:—“సర్వము మియిష్టముపై నా భారపడియున్నది. మీరు గర్వపడవగిన నాగరికవిజ్ఞానము పర్యమను విధవిపెట్టి ఇండియాలో నొక ప్రత్యేకమతాధిక్యతగల సంఘముగ నుండలేక సజీవిపోయెదనో లేక యాగడ్డు సమయముదాటి మిశ్రత్యేకాధిక్యతను నిలబెట్టుకొనగల్గుదునో మిషేతులో నున్నది. ప్రస్తుత మన స్థితియనులే చిరకాలమును నెడల హిందూజాతి హిందువుల నాగరికత విజ్ఞానములు రూపు మాసిపోవును. మీరు పోరాడకుండ నెమ్మదిగ నూరుకొనదలచి రా? నే నట్లునుకొనలేదు.” అని లాలా లజపతిరాయగారు నేడు ఆల్బర్టుహాలు సభలో హిందూసంఘటన నావశ్యకమునుగూర్చి ఉపన్యాసించుచు చెలిపిరి. సర్ పి. సి. రాయగారు అధ్యక్షత వహించిరి. ప్రస్తుతము హిందువులు వివిధకాఖిలుగా విభజింప బడియున్నారు. వారందరు వికమత్వముగలిగి స్వమతసంరక్షణ చేసికొనవలసిన ముఖ్యజనర మేతెంచినది.

హిందూమతమునందు నమ్మకమున్నదా లేదా? నమ్మకము లేనివారిగూర్చి నేనేమియు జెప్పను. ఉన్నవారు మాత్రము అత్రేధగ నుండరాదని నాయుడైతము. ఇతరమతముల వారు అతి జాగరూకతతో తమ యానన్యత్వని ధనమును వినియోగించి ప్రచారము జేయుచున్నారు. ఇట్టి సమయమున హిందువులు అత్రేధగనున్నచో తమ మతము తీసివేసిపోయి యితరమతములు అభివృద్ధియగుటకు అనకాళ మిచ్చినవా రగుదురు. ఎంగ్లరాష్ట్రమున 50 ఏండ్లునుండి యిట్లు జరుగుచున్నది.

సంఘటనోద్యమ ముఖ్యోద్దేశములు

ఇండియాలో హిందూ మహమ్మదీయ వైరము లేనే లేదని కొందరు రాజకీయములందు పాల్గొనువారేయనుట వింతక మున్నది. ఇండియాలో నీ వైరము అనేకతాబ్దములనుండి యున్నదని లక్ష్మీ బడంబశిఖలు లెంగాట బడంబశిఖలు చెబుచున్నవి కాని యీ రోగమును అణచుటకు వేసిన యావధియు రోగముకన్న యెక్కువ హాని జేయుచున్నది. ప్రస్తుత నుస్థితికి యీ బడంబశిఖలే కారణము. హిందూ సంఘటనోద్యమము రానున్న యిబ్బందులకు లెక్కింపకపోలేదు. ఆ ఇగ్నెట్టు లనేకరీతుల తొలగింప నెంచుచున్నది. ఇతర మతముల హక్కులను తీసివేయగోరునట్టివిరోధబుద్ధిమాకులేదు. కాని స్వమత హక్కుల సంరక్షించుకొనుటగూడ విరోధస్వభావ మున్నచో అట్టి స్వభావము మాకగలదు. ఇతరుల హక్కులను తీసివేయగోర ముకాని మామతహక్కుల తొలగింప యత్నించుచో తలవంచి కొని యూరుకొనము. మీరు సిగముగ నుండిదలచినచో అట్టిస్వభావమును పెంపొందించు కొనవలెను. నోరెత్తకుండ పడియుండి మీ మతస్వాతంత్ర్యమును గోలుపోజాలరు. అట్లుజేసినచో నది పిరికితనము ఆర్యసౌర్య అనిపించుకొనును. కావున హిందూ సంఘటనోద్యమము మిమ్ము గోరునదేమన మీమత స్వాతంత్ర్యమును నిలబెట్టుకొనుదు, యితరుల హక్కులను మారిననుకొనుదు ముందు మీమతమును పిమ్ము మీదేశమును, ఒకప్పుడు లెంటిని ఒకేవిధముగ సంరక్షించుకొన శ్రద్ధవహింపవలెను. తమహక్కుల సంరక్షించుకొనుటయందు వీరావేశము బూనుట దోషము కాదు.”

మతాంతరీకరణము జేసికొనవచ్చును

అస్పృశ్యతానివాదమునకు మహమ్మదీయులైన వారి నితిగిని హిందువుల జేయుటకు యీ ఉద్యమము తలపెట్టబడినది. ఇతరమతముల నిర్బంధింపలేక అన్యమతస్థులను తనమతమునందు చేర్చుకొన ప్రచారముజేయుటకు అధికారము హిందువులకు గలదు. ఇతరదేశములవారికి హిందూమతసంచేకమును చెల్పుచున్నపుడు ఇండియాలోని మహమ్మదీయులకేల చెల్లవరాదు?

భావ్యాన్ని సూచన

లాలాజిగారు ఉపన్యాసము నిట్లు ముగించిరి:—నేను నాజీవితకాలసంతయు దేశసంచారమునందు గడపితిని. అనేక దేశములందలి అనేకమతములనుగూర్చి చెలిసికొంటిని. ఇతరమతములతో పోల్చిచూచిన మనము మనపూర్వీకలాసగిన మతము విజ్ఞానము నాగరికతలకై యేమాత్రము చిన్నబుచ్చుకొనబనిలేదు. మనము బ్రతికి పాగున్నచో యెప్పుడో ఒక నాడు ప్రపంచములో నెల్ల వారు మనవద్దకువచ్చి సాంఘికశాస్త్రమును

నేర్చుకొందురని నాకు నమ్మకముగలదు. ఈలోపుగ మీరు అంతరించిపోవుచో అట్టి భాగ్యముండదు. మనలో ఇంకను ప్రాణముగలదు. జయమే గల్గినీ, ఓటమే సంప్రాప్తించినీ, జీవిత సంగ్రామమునందు మన విధి నెరవేర్చునది విరమింపరాదు.”

అధ్యక్షులగు ప్రభులచంద్ర రాయగారు, అనేక శతాబ్దములనుండి హిందువులు మహమ్మదీయులు సఖ్యులగు నుండిరి. కాని యేదోయొకరీతిని వారిరువురమధ్య భేదము లేర్పడినవి. స్వరాజ్యమన్నమాట స్పష్టమైనది. ఇంక యేబదియేండ్ల కయిన వచ్చునాయను అనుమానముగల్గుచున్నది. అని జెప్పిరి. (శ్రీ ప్రెసు)

శ్రీరామనవమి

హిందువుల యూరేగింపులు

మహమ్మదీయుల గోవిధలు
జబ్బుల్వరము, ఏప్రిలు 12:— శ్రీరామనవమి యూరేగింపులు మశీదుముందు వాద్యములతో శాంతముగా నడచెను. మహమ్మదీయుల మశీదులందు గోవధగావించిరి. కొత్తాశీ మశీదువద్ద యూరేగింపున కీవీర్వాణు చేయుటకు నేతు గోవింద దాసుగా రుండిరి. హిందూస్వచ్ఛంద నేతలు తామూరు ఉమా రావు సింగుగారి నాయకత్వమున చక్కగ నేవనల్లిరి? పోలీసు ఏర్పాట్లు తృప్తికరముగ నున్నవి. (శ్రీ ప్రెసు)

లాహూరు, ఏప్రిలు 12:— ట్రైబ్యూను పత్రికాధిపతి శ్రీనివాసయ్యగారు 55 ఏట మరణించిరి. (శ్రీ ప్రెసు)

MACHINERY. 3392
Jrus Grinding Mills— With ball bearings & self-sharpening stones.
Disintegrators — Latest types.
Rice Machinery of every description.
T. & O. Brand Belting— Special cottonand special Solid-woven hair.
Water Works fittings—Meters, valves etc.
Coffee Hand Mills—Latest improved designs.
White Artistic Cements. 3392
Sole Agents in India, Burma & Ceylon :— THAKAR & OPADEY, 20/22, Elphinstone Circle, Fort. Bombay.

ఆహా!! ఎంతమోసము!!

శ్రీగన్నా మెంటువారిచే సహాయము సొందుచూపున్న (State-aided) మాఫ్టేర్స్ రీలో తగ్గరయినటువంటి సిల్క్ బట్టలు ఇండియాలో ప్రతిమాఫ్టేర్స్ లోను 1913 సంవత్సరము నుండి ఆనగా 18 సంవత్సరములనుండి అమ్ముచున్నవనేసంగతి అందరకు తెలిసిన విషయమే.

1924 సంవత్సరములో గవర్నెంటువారి ప్రోత్సాహము నల్ల లండునలోని జరిగిన బ్రిటిషు ఎంపైరు ఎగ్జిబిషనుకు మా శిల్పబట్టలు పంపించియున్నాము సమరుబట్టలుకు లండునుండి మాకు వకమెడలున్నా వకసర్టి ఫికేటున్నా బహుమతి యిచ్చి యున్నారు. యిందునల్ల మాబట్టలయొక్క నాణ్యమున్నా అందమున్నా మీరే పూహించగలరు.

యివేమల కొందరు ప్రజలను మోసపుచ్చేతలంపుతో నాణ్యముకానిబట్టలు తియ్యగచేసి మాబట్టలే అని నమ్మించి మోసపుచ్చుచున్నారు.

మాతాలూమా ప్రతిబట్టయందును మా నేరుపుండును మా నేరుతో పున్న బట్టమాత్రమే మాబట్టలని నమ్మువలెను కావల సినయెడల స్వాంతులు పంపింస్తూ ధరలు తెలియపర్చగలము

ముప్పన సోమరాజు అండ్ వీర్రాజు,

శ్రీ లక్ష్మీ శిల్ప మేన్యుఫ్యాక్చరీంగువర్కుస్ ప్రాప్రయిలర్సు, పేద్దాపురము బుల్లిగ్రాఫ్ అడ్రసు “శిల్పగుప్ప” 3358

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

(15-4-27)

నీమజవులి దినుసులు

ఇరువది గజములు పీస్ ధరలు రు. అ. పై
కారికమ్ము—22 X 22 ముంగిసమార్కు (బి) 8-8-0
" సరాసరిరకము 7-8-0
కారికమ్ము—22 X 22 “మోటారుకైలు” (బి) రు 8-0-0
" సరాసరిరకము (20 X 20) రు 7-0-0
కారికమ్ము—22 X 22 వేరురకములు (బి) రు 8-4-0
" సరాసరిరకములు రు 7-4-0
తెలుపు ముల్లు— 1703 (నెట్) రు 12-9-0 గ్లాస్ గో 9000 (నెట్) రు 12-8-0; 1702 రు 10-8-0 ఎత్. ఎత్.
73 8-2-0 ఇ.సి. 73 రు 8-2-0; 88/888 రు 13-4-0.
8973 రు 8-0-0; 880 రు 8-2-0 Z. Z. రు 8; Z;
78 రు 10-8; జి. జి. 73 రు 8; 7663 రు 7-14; 78073 రు 7-14; జి. ఎ. 33 రు 6-14-0.
తెలుపు మర్రింగ్స్—H. K. 62 రు 17; C. 4000 రు 22; డి. డి. రు 15-0.
ట్యూట్ స్సు 100,000—గజము 1-కి రు 0-9-6;

నూలు

40 నెంబరు సీమ (5 పౌండుకట్టు) —టూక్రీ రు 5-7; చలున (కొంగ) రు 9-0; చలున (ఎనిటిక్సెట్) రు 8-6; చలున (నాగకన్యక) రు 8-14. చలున (గుస్తి) రు 9-0; చలున (గడ్డజండా) రు 8-0; పచ్చగుర్రము (ఎర్ర) రు 8-6; పడవ (ఎర్ర) రు 7-6; నూలువ్యాపారి సరకులేదు; పచ్చపాము సరకు లేదు.

40 జపాక్ (పదిపానుకట్టు) నత్తత్రము రు 10-8; 60 సీమ (5 పౌండుకట్టు) —అడకతైర రు 16, నెమలి రు 16; “డంబల్ స్సు” (ఎర్ర) 15-12; రాట్టుము (ఎర్ర) రు 15; కలసము (ఎర్ర) రు 18; తెలుపు (మమరపట్టుము) రు 11-6; ఎరుదుకారము రు 8-2-6; గడ్డిబండి—రు 8-0-0 ఎడ్డు గడియారము రు 7-13; పెన్ సెట్ సరకులేదు.

60 నెంబరు జపాక్ (10 పౌండుకట్టు) నిలిచేప రు 16-0; లోహములు “బారునధరలు” — ఇత్తడికేసులు—(డిబ్ మేక్) రు 238; (కృసియర్) రు 235; రాగిలేకు రు 258.

సిమెంట్ పీసా వెల:—

గోల్డ్ హేమ్ (“చెయ్యి”) రు 11-8; జర్మన్ “నెమలి”; రు 10-4; జర్మన్ “లేడి” రు 9-8;

చక్కెర మూటయొక్క ధర—

బావా “రిషీ” రు 31-8. ముందుధరలు— మే రు 31-14 జూన్ రు 32-4-0.

వేరు సెనగనూనె

“ఇంగ్లీషు బారునధరలు”—గానుగ రు 180; “ప్రెస్” రు 126;

ఆముదము

(మిల్ డెలివరీ) రు 117;

పదును వేసినతోలు రతి 1-కి ధరలు

ఆవుతోలు (7½ లు 8) “అవ్ కలక్టర్స్” రు 0-14-3 0-14-6
" (8½ లు 9) " రు 0-13-6 లు 0-14-0
" (తేలిక) " రు 1-0-6 లు 1-1-0
" (8½ లు 9) రెండుకూర్పు రు 0-14-0 లు 0-14-3
" (7 లు 7½) " రు 0-15-3 లు 0-15-6
" (తేలిక) " రు 1-1-3 లు 1-1-6
" (8 లు 8½) రెజనాన్న రు 0-14-0 లు 0-14-6
" (6½ లు 7) " రు 0-14-9 లు 0-15-6
" (7½) విశయనగరము రు 0-14-4 లు 0-14-9
" (6½ లు 7) " రు 0-14-9 లు 0-15-0
" (7 లు 7½) ఏలూరు రు 0-15-0 లు 0-15-3
" (6 లు 6½) " రు 1-0-0 లు 1-0-6
నేడతోలు రు 0-10-3 లు 0-10-7
నేడమాడతోలు రు 0-15-8 లు 1-1-0
ఆవుమాడతోలు రు 1-13-0 లు 1-14-8
పదునుచేసిన మేకరి రు 2-8-0 లు 2-14-0
పదునుచేసిన గొర్రెది రు 2-10-0 లు 2-15-0

జాబులు

నిజదవోలు తాలూకా కార్మికుల సభ్యులసభ.

జిల్లా సంఘమునకును తాలూకా సంఘమునకును మాతన సం॥ కు సభ్యుల నెన్నుకొనుటకును యితరముఖ్యవిషయములను గూర్చి యోచించుటకును కార్యక్రమ సభ్యులసభ యీ నెల 18వ తేది సోమవారము కొత్తూరులో జరుగును.

నిజదవోలు తాలూకా కాం శివుడు శివరావు, గ్రామ సంఘము, కొత్తూరు. కార్యదర్శి.

కమ్యూనిస్టు కార్యనిర్వాహక సభ

కమ్యూనిస్టు కార్యనిర్వాహక సభ 24-4-27 తేది ఆది వారము జెజనాడలో కమ్యూనిస్టు (గండికోట భవనము)నందు జరుగును. కార్యక్రమము:—

1. లోగడ సంఘరికార్డు ఆడిటుచేయుటనుగురించి.
2. సంఘంకు ఆభివృద్ధిచేయు ప్రచారవిషయమై.
3. కార్యదర్శికి అవసరమనితోచే యితరవిషయములు.

యలమంచిలి సూర్యనారాయణవర్మ, కార్యదర్శి, కుండేరు.

ఉగాది యుత్సవము

బండరు స్వస్థానిసంఘమువారు స్వస్థిశ్రీ ప్రభవనాను సంవత్సర శ్రేష్ఠకుండు ౧ ఆదివారం సాయంకాలము 6 గంటల నుండి సంఘాలయమును మ-రా-శ్రీ భాగవతుల పిచ్చయ్యపంతులు గారి భవనమున రిక్తైర్దు సభ జరిగి మ-రా-శ్రీ వావిలాల వెంకట శివావధాని బి. ఏ. బి. యతో గారి యాజమాన్యమున ఉగాది యుత్సవమును జరిగిరి. సభాప్రారంభమున సమస్యలపై పుష్పములు చల్లిరి. భగవద్గ్రంథస్థితముతో సభ యుత్సవమునకు ముగిసి. గవర్న మెంటు ప్రైవీనింగుకూల ప్రధానోపాధ్యాయులగు మ|| రా||శ్రీ|| జి. సర్వభద్రద్రంగారు బి. ఏ. యతో.టి "పురుషార్థములను" గురించి మహాశిష్యాసము గావించిరి. మరాశ్రీ వావిలాల శివావధానులుగారు యుత్సవమునకు చెప్పిన సంగతులు బల ప్రయము సంఘమువారికి కొన్ని సలహాల నిచ్చిరి.

కందుకూరువార్తలు

10-4-27 తేది శ్రీరామనవమిదినమున కందుకూరు సబ్ రిజిస్ట్రారువారసు శ్రీ రంగారావు పంతులుగారును మై మాక్కులు ఉపాధ్యాయులు శ్రీ రామయ్యపంతులుగారును పోలీసు సబ్ ఇన్ స్పెక్టరుగారును శ్రీ రాధాకృష్ణయ్యనాయకులు గారును చేరి పురమందు చందాలు వసూలుచేసి దాదాపు 1500 బీదలను అన్నదానము చేసిరి. నాటిదినము ఆదివార మగుటచే ఉద్యోగస్థులందరు ద్రవ్యసహాయము చేయుటయేగాక చాలా ప్రయాస తీసుకొని చుట్టుపట్ల గ్రామములనుంచి వచ్చిన బీదలను మిక్కిలి దయతో విచారించి ఈ కరువుకాలమందు అన్నదానము చేసినందుకు మిక్కిలి ప్రశంసనీయులు.

(ఒకవిలేఖరి)

"విద్యాభివృద్ధి"

ది 9-3-1927వ తేదిని రాజ్ కోలుతాలూకా (తూర్పు గోదావరిజిల్లా) పేరవరం గ్రామములో విద్యాభివృద్ధి సంఘపు బ్రహ్మ వార్షికోత్సవము జరుపబడెను. బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనృసింహకవిగారి రథ్యతనహించిరి. అధ్యక్షులు ఉదయము 11 గంటలకు లాంచివిడ పేరవరం చేరిరి. కాలానంద గ్రామముల మంగళవాద్యములతో వేచియుండిరి. గ్రామమున సబుగారు సారిని పుష్పమాలాలంకృతుని తేసినపిమ్మట మంగళవాద్యములతో బసకుం చేరిరి. వాద్యము నాటినగంటలకు వార్షికోత్సవము ప్రారంభమయ్యెను. రాజమహేంద్రవరము, పిలేరేలింగోన్నత పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులు, మ||రా||రా|| శ్రీ, జయంతి గంగన్నగారు సభకు దయచేసిరి. చుట్టుపట్ల గ్రామములనుండి పలువురు ప్రముఖులు విచ్చేసిరి. ప్రార్థనతో సభా కార్యక్రమము ప్రారంభమయ్యెను. సంఘాధ్యక్షులు కందుకూరి రామభద్రరావుగారు అధ్యక్షునిగూర్చియు, శ్రీ గంగన్నగారిని గూర్చియు ప్రసంగించి యుపన్యసించి యందఱకు స్వాగత

మొసగిరి. పిమ్మట కార్యదర్శి వార్షికోత్సవవివరాలు జదివెను. తరువాత గంగన్నగారు గ్రామ పరిస్థితులగూర్చియు గ్రామముల కర్తవ్యములనుగూర్చియు విపులముగ గంభీరముగ మాటనడిపిరి. వారియుగవాగ్దాస మైనమొక సంఘాధ్యక్షులు గ్రామముల నందరిని విద్యాభివృద్ధికి తోడ్పడవలసినదని హెచ్చరించుచు నుపన్యసించిరి. అటుపిమ్మట అధ్యక్షులు వ్యవసాయసభ్యుల సభ్యుల నానందింపజేయుచు గ్రామ జీవనమునకు పాఠశాలలు, గ్రంథ భాండారములు కామగ్రామపుల, కల్పనృక్షములని తెలుపుచు నుపన్యసించిరి. వందనములతో సభ ముగిసెను.

(కార్యదర్శి.)

కళావంతుల నౌకరి మాన్యములు

పెదపుల్లెనర గ్రామమున శృంగారముగా నలంకరింపబడిన శ్రీరామకృష్ణాణమహాత్మ్యనందరియందు 10-వ తేది సాయంత్రము 4 గంటలకు శ్రీయుత కోట నారాయణ శాస్త్రిగారి ఆధ్యక్షతన సభ జరుపబడి యాక్రిందితీర్మానములు సభవారిచే ఉపపాదించబడి ఏకగ్రీవముగా నామోదించబడెను.

తీర్మానములు

1. మార్చి నెల 23, 26-వ తేదీల ఆంగ్లదినైక్ పత్రికల యందు ప్రకటింపబడిన కళావంతులయిన నాములు శేరిగామార్చి పట్టాయప్పిందనలయనని కాసనసభ్యులను గవర్న మెంటు వారిని కోరినకోరిక యీ సభవారు కళ నశించుననియు, భగవంతుని ఉత్సవములకు ఆటంకమై తదితర నౌకరి వారివారి నౌకరీచేయక పట్టులు కావలయునని కోరెవరనియు శేరిగామార్చి న వెంటనేజపుపాలై భగవత్ప్రేక్షకకర్మమునకు ముప్పువాటిల్లుననియు నిదివరలో సోమరులుగా తిరుగు కళావంతులను మరింత తోడుగానుండునను నుద్దేశ్యములతో సడరు ప్రకటనలు ఈసభ వారు నిరసించుచు ఖండించుచున్నారు.
2. రాబోవు కాసనసభలో దేవాదాయ ధర్మాదాయ చట్టము సవరణకువచ్చినయెడల చట్టమునను 43,44 సెక్షన్లు కళావంతుల యీ నాములగూర్చి కాసనసభ్యులు ప్రధానమంత్రిగారు ప్రజలయొక్కయు ధర్మకర్తలయొక్కయు నాలోచనలు పొందవలయుననియు వారిసలహాలేనిదే యెట్టివివరణ చేయ గూడదని యీసభవారు కోరుచున్నారు.
3. ఈగ్రామములో నౌకరీచేయకుండా యీనాం అను భరించుచున్నవారిని డిస్మిస్ చేసి వారిస్థానే యితరులను ఏర్పాటుచేయుటకు ఉత్తరువుయిప్పించవలయునని దేవాదాయధర్మాదాయాధ్యక్షులను కోరుచున్నారు.
4. ఈతీర్మానములు ప్రధానమంత్రిగారు కాసనసభ్యులు ధర్మాదాయదేవాదాయ అధ్యక్షులు గనునింపవలయునని యీ సభవారు కోరుచున్నారు.

(ఒక విలేఖరి)

గ్రామోద్యోగస్థులకు విజ్ఞప్తి

పశ్చిమగోదావరిజిల్లాయొక్క మార్చి నెల గెజిటులో గ్రామ మనసబలయొక్కయు కరణములయొక్కయు జీతములను గురించి ఆగ్రామముల రివిన్యూ ఆదాయము ననుసరించి నెల 1 కి 7 రూప్యములు మొదలు 11 రూప్యములవరకును మాత్రమే ఒక జీతపుస్తేలును తయారుచేసి మదరాసు కార్యనిర్వాహక సభాయుతులను గవర్నరుగారు ఒక ఉత్తరువు ప్రకటించి యున్నారు. అందుకు అభ్యంతరములు ఏమయిననున్నచో ఏప్రియలు ఒకటవ తేదిలో పుగనే రివిన్యూ బోర్డువారికి గ్రామాధికార్లు నివేదించవలయునని వ్రాయబడి యున్నది. ఈయుత్తరువున మనగ్రామాధికార్లు గెజిటులో చూచి రో లేదో యింతవరకు ఆవిషయమై ప్రతికలలోగాని సభలలోగాని చర్చించి రివిన్యూబోర్డువారికి తమ అభ్యంతరములు తెలిపుకొనవట్టు కాన్పించరు. కరవుదినములలో ఉన్న జీతములే చాలవని మనము మొరలిడుచుండ పులివీడపులవలె ఈ ఉత్తరువు ఒకటివచ్చినది. ఈ ఉత్తరువుబట్టిమాడగా ఎంతపెద్ద గ్రామమునైనను, గా 1-0-0 ల కన్న ఎక్కువజీతము గ్రామాధికార్లును ఉండవలసి స్పష్టముగా వెల్లడియగుచున్నది గాన వెంటనే గ్రామాధికార్లు యీ విషయమై తగినశ్రద్ధ వహించి వెంటనే తాలూకాసభలు జిల్లాసభలు గావించి త్వరలో ప్రభుత్వమువారికి తమ అసమ్మతిని తెలియపర్చగలందులకు కోరుచున్నారు.

కాకర్ల మూడి భాస్కరరావు కర్ణం, కలగంపూడి.

మెడికల్ ప్రాక్టీషన్సు

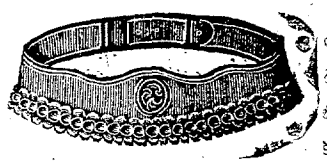
దేశమున పెక్కుసంఖ్యకు తలనూపుటయు, అది కలసి మెలిసి పరస్పర సాహాయ్యముతో ప్రజాసమగ్రాయమునకు ఉపకరించుచు తమ బాధ్యతలను గౌరవనమంచితముగ నిర్వర్తించుచున్నవి. కాని వైద్యవృత్తిమాత్రము నిష్ఠబముగ నున్నది. వైద్యుడును ఇతరులవలె లోకహితమును నశింపజేయుచు నేయున్నాడు. దాని గూనశ్శక్తిమును గ్రహించినాడు. వైద్యవృత్తికి కూడ పరస్పరసహకారముతోగూడిన సంస్థయొకటి అవసరమనిగూడ వత్తెరుగును. కాని యతనికి తీరిక లేదు. వైద్యుని విద్యార్థి దశయందంతయు అధికవ్యయమునకు పాల్పడుచున్నాడు తుదకు వైద్యవృత్తినుండితనను సంగోషముతో కూడ ఉద్యోగము దొరకలేదను చింతయు స్వయముగ వృత్తి సాగించుటకు తగిన యవకాశము గలుగని విచారము వెన్నంటుచున్నది. ఆతని నిరుత్సాహము లెట్లుయిన నుండుగాక. తనవృత్తికిని తద్వారమున లోకమునకును తానుచేయవలసిన బిడ్డలను యేమరియుండుకాలము. 1914 సంవత్సరపు మెడికల్ రిజిస్ట్రేషన్ ఆక్టు వైద్యపట్టమందిన వానిని బంధించును. యోగ్యత లేనట్టియు లేఖ్యారాజముగా నట్టియు వైద్యవృత్తిని స్వేచ్ఛగ వదలుచున్నది. ప్రభుత్వసంబంధమున వైద్యశాలలలో పట్టమందినను పనిదొరకు ననకాశములు తక్కువ ఇక పట్టమందినవారు గ్రామములలో వైద్యము సాగించుకొనుటకు గవర్న మెంటు లోకబాబోర్డులద్వారా యిప్పించు కొద్దిపాటి బత్తెయు వానికిచాలదు. అసగా యీ బత్తెపువదలి వానిజీవితమున కుపకరింపదు. మరియు గవర్న మెంటు వైద్యశాలలోను లోకల్ బాడీలను సంబంధించిన వైద్యశాలలోను భని కునకు దరిద్రునకు సమానముగా వైద్యము లేక జరుగును. అంతటా ఆ వైద్యశాలలోని నపుకరులు పెద్దమొదలు కొద్ది వజరు, బయట విరివిగ సాగించుచుండు వైద్యవృత్తివలన, స్వయంసాహాయమున వృత్తి సాగించుకొను యోగ్యతగల వైద్యునకు నష్టదాయకముగవచ్చును. తరుణవ్యాధులు ప్రకటింపినపుడు వెంటనే చికిత్సచేయుటకు యోగ్యులగు వైద్యులను, మొల్లు ఇవన్నెక్టరులనుగ నియమించుటయందు ఆరోగ్యశాఖవారు ఉపేక్షించుచున్నారు. టీకాలువేయుట, జననమరణముల లెక్కలను వ్రాయుట, పారిశుధ్యమును గమనించుట, మొదలగువానిని ఎప్పటికప్పుడు తనిఖీచేయుటకు యోగ్యతయు, సమర్థతయుగల వైద్యుని నియమించుటయందును స్థానియసంఘములు సక్రమముగ వర్తించుటలేదు. ఇప్పటికైనను తుద కాంగ్రెస్ ప్రాప్తివరగానుండు దలి యోగ్యతగల వైద్యులందరను, ఒకసంఖ్యగా నేర్పడి, సాంవత్సరిక సమావేశములు జరుపుటకును, సంస్థాపకమున నొక పత్రిక నడుపుటకును, పినిద్వారా వైద్యశాఖాధికారులకు తమకష్ట నష్టములను విన్నవించుకొనుటకు నిశ్చయించి డిక్షతో పనిచేయవలెనని కోరుచున్నాను.

(ఒక పట్టభద్రుడు)

ప్రీతివ్రతకథలు
 గజపాదములు
 చాలకట్ట యువకులు వధులు
 ఎత్తము నామకము 64 కాములు
 బాగము గీవల 40 గీలు
 గ్రంథకర్త
 బాలాంత్రపు వెంకటరావు
 పిఠాపురము గోదావరిజిల్లా

యెలక్ట్రో గోల్డ్స్ వేటెడ్ బిడ్డాణములు

యిమిటేషన్ డయమండ్ ఆభరణములు

యీ బిడ్డాణములు యింక అనేకవిధముల యెలక్ట్రో బంగారు ఆభరణములు మాయొక్క కంపెనీలో తయారుచేసి తగుమైన గారంటితో పంపించబడును. అట్లు మీకు తృప్తి లేనియెడల పైకమును వాపసుచేయబడును.
 యెలక్ట్రో బంగారు } హంసవిత్తెల్ల రాళ్లు }
 వంకి బిడ్డాణం 180 } 5-8-0 చెక్కినది యిమి } 3-0-0
 గజపాదోక్రయం } }
 డిటో సాదా బిడ్డాణం 4 4-0 చంపసరం లేక మాటోలు 3-0-0
 డిటో చిన్నది } 3-0-0 తెల్లరాళ్ల కమ్యులు 1జత 1-4-0
 1/4 కాసుల దండ } 4-8-0 జెడనాగరములు 1-4-0
 కె. ఎస్. రాధాకృష్ణ అండ్ బ్రదర్స్
 109 వై నాబార్ రోడ్, మద్రాస్.

నెల్లూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

గౌ. ఆరోగ్యస్వామి మొదలియారుగారు

ప్రభుత్వ మంత్రివర్గమునకు జెందిన 'గౌరవనీయు లగు ఆరోగ్యస్వామి మొదలియారుగారు నెల్లూరుమండల విద్యావిమయకమహాసభ కార్యక్రమ వహింపనుండి ఈనెల 7 తేది మధ్యాహ్నము ఈగ్రామమునకు చేరిరి. ప్రేమనువద్ద శ్రీవారికి స్వాగత మొనర్చుటకై నెల్లూరు జిల్లాకలెక్టరు, జిల్లాపోలీసు సూపరింటెండెంటు, జిల్లాసర్జన్, మున్నగువారును విద్యావిమయకమహాసభవారును వచ్చియుండి మొదలియారుగారి గౌరవింపి పుష్పమాలాలంకరణలు గావించిరి. అప్పుడును మంత్రిగారు సర్కూరారి భవనమునకు వెళ్లి ఫలహారాంతరము నెల్లూరు ఆస్పత్రి తనికీకై వెళ్లిరి. పిమ్మట మునిసిపల్ కొళాయిల యంత్రములు పరీక్షించి చక్కగ చూచి మునిసిపల్ సంఘకార్యాలయమునకు విచ్చేసిరి. అప్పుడు మునిసిపల్ సభ్యులతో కొంత ముచ్చటించిరి. జూబిలి ఆస్పత్రికి వెళ్లి అప్పటి పరిస్థితులను కనుగొనిరి. మరునాడు విద్యావిమయకమహాసభ కార్యక్రమవహించి కార్యక్రమమును కొంతసాగించిరి. సాయంకాలము మునిసిపల్ ఆయుర్వేద యూనాని వైద్యశాలను దర్శించి అవి ప్రజానురంజకముగ జరుగుచుండుటను చూచి మిగుల సంతసించిరి. మరునాడు వేకువనే ఈగ్రామము వదిలివెళ్లిరి.

నెల్లూరుమండల విద్యావిమహాసభ

ఈనెల 8 వ తేది ఉదయము 8 గంటలకు వేంకటగిరి రాజాగారి కళాశాలభవనమున నెల్లూరుమండల విద్యావిమహాసభ మద్రాసు గవర్నమెంటు మంత్రిగారు శ్రీయుత దివాన్ బహదూరు ఆరోగ్యస్వామి మొదలియారుగారి ఆధిపత్యమున సమావేశమైనది. అనేకులు సర్కూరు అధికారులను నెల్లూరు పురపాలకసంఘ అధ్యక్ష పాత్రులను, స్వరాజ్యపార్టీ నాయకులను, మద్రాసు మాక్సిమమ్ అండుకంపెని ప్రతినిధి శ్రీరేఖాల కేమగిరావు పంతులుగారును, జిల్లా సర్జన్ కాపెట్ మేజరు శంకరశాస్త్రిగారును నెల్లూరు తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులను ప్రతికాప్రతినిధులను, మొదలగువారు ఉన్నతస్థానముల నలంకరించియుండిరి. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు కాలేజిప్రిన్సి పాలుగారు నగు శ్రీరాయసం వేంకటేశ్వరుగారు సన్మాన సంఘాధ్యక్షకోపన్యాసమును తమ సహజవాగ్ధితో చదివిరి. ఆనెనుక అధ్యక్షులు దమ ఉపన్యాసమును ప్రారంభించిరి.

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుని ఉపన్యాసమునందు ఆంధ్రవిశ్వ విద్యాలయపు బాల్యదశయు, ఇప్పటికే ఆసంస్థ చేయ సమకట్టి చేయుచుండు కార్యములను విశదీకరించి సర్కూరువారు తగు మైన చేయూత నొసంగి ద్రవ్యసహాయముచేసి ఆసంస్థను బహు జనోపయోగముగ అచిరకాలముననే వెలయునట్లు చేయగోరిరి. ప్రస్తుత మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము ఆంధ్రులకు ప్రత్యేకమని యేర్పడుటలేన ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము ననుసరించి సంపూర్ణ కళాశాలలు ఆంధ్రదేశమున వృద్ధికావలసిన ఆవశ్యకము విధిలేక యేర్పడుచున్నదనియు, శ్రీవేంకటగిరిరాజాగారు ఇదివర కక్కడ డిప్యూచుండిన మాటలను కార్యరూపకమున వెలయుప జేయవలసినతరువాత మాసన్నమైన దనియు చెప్పిరి. ఇక స్కూలు పైను పరీక్షవిషయమై ప్రస్తుతము విద్యాధికుల మనములను ఆందోళింపచుండుడి విషయములను చెప్పి మార్చకము ఆవశ్యక మనియు, ఆపద్ధతిని సంపూర్ణముగా తొలగించి నవనరము తేదనియు సూచించిరి. దేశమునకు ప్రాథమికవిద్యావశ్యకమును ఒక్కొక్కతాలూకాయందును ఒక యున్నతవిద్యాలయమును ప్రతిజిల్లా ముఖ్యస్థానమున నొక కళాశాలయు యుండుట మిక్కిలి అవశ్యకమని సూచించిరి.

సభాధ్యక్షులైన మంత్రిగారు తాము విద్యాకాఖకు సంబంధించినవారు కాకపోవుటను జ్ఞప్తి పఱచుచు విద్యావిమయకమగు సమస్యలను విద్యాధికు లనబడువారితో బాటు తాము చర్చించు సామర్థ్యము చాలవనియు తమకు తెలిసినంతలో సామాన్యజనులవలె తోచిన అభిప్రాయమును చెప్పగలుగుననియు చెప్పి పర్యవసానమును అన్ని విషయములను చర్చించి, కోరించి ఉన్నతవిద్యయనునది దేశమునందు ఇప్పటికి ప్రవృత్తినిది చాల వనియు, ఆ విద్యాసంపన్నతను ఇప్పటికి పొందియుండు జనము అటుండే ఇటుపై తగుబాతులవారికి ముఖ్యముగా వ్యవసాయము చేసుకొనువారు, పారిశ్రామికము, కార్మికము, ఇత్యాది నిమ్న జాతివారికి వలయువిద్యకై యెక్కువవ్యయముచేయుట సర్కూరువారి బాధ్యత యనియు తనకు తెలిసినంతలో సాధ్యమైనంత వరకు అట్లే జరుగగలదనియు, దేశమునకు అదియే శ్రేయస్కర మనియు తమ అభిప్రాయమును విశదీకరించిరి.

నీటివసతులనుగురించి, డెబ్బాసాకర్మములను గురించియు వ్యావసాయికమగు సకలపరిశ్రమలను, సర్వసహాయ మొనగుట తాము పూరింపవలసియును, తోడిజిల్లాలకు కృష్ణా, గోదావరి లతోపాటి సమాన వ్యవసాయికాభివృద్ధి ఈజిల్లాకును కలిగిం చుటయుండు తాము విశ్వప్రయత్నము చేయుదు మనియు, సర్కూరు ఉద్యోగిగా తాను ఎక్కువకాలము నెల్లూరునందు గడపుటచే నెల్లూరియం దొకవిధమైన పక్షపాతము గూడ గల దనియు చెప్పిరి.

జిల్లా విద్యాకాఖాధికారులు గుండరచయ్యర్గారు మంత్రిగారికి వందనసమర్పణము చేయుచు, మంత్రిగారి యభిప్రాయములను వారు విద్యాకాఖకు పరిపాలించువారు కాకుండుటను కారణముగా నేమి చెప్పినను, వారి సహాయముననే ప్రస్తుత విద్యావిధానము ఉన్నతస్థితిని బొంది దేశమునకు శ్రేయోదాయకముగ గాక యని కోరిరి.

మధ్యాహ్నము సభ, మిషన్ బాలికాఉన్నతపాఠశాల భవనమున మిస్ టెంకెలు దొరసానిగారి ఆధిపత్యమున కూడెను. నెల్లూరుకళాశాల ఉపన్యాసకులు శ్రీ యం. యస్. రాఘవన్ గారును, మద్రాసుప్రభుత్వ వ్యవస్థాపకమంత్రి, శ్రీయుత రంగనాథ మొదలియారుగారి అల్లుడును, మనవల్లికాలేజి ఉపన్యాసకులు నగు శ్రీయుత కుమార్, యం. ఎ. గారును, ఉపాధ్యాయుల ధర్మములను గురించియు, గురుశిష్య సరస్వర సంబంధ సాఖ్యములను గురించి దీర్ఘముగా ఉపన్యసించిరి. అధ్యక్షురాలిగారికి శ్రీయుత శింగరాచార్యులవారి వందనసమర్పణముతో నాటిసభ ముగిసెను.

మరల 9 తేది ఉదయం మిషన్ పాఠశాలలో నెల్లూరు జిల్లా సర్కేజెన్ మేజరు శంకరశాస్త్రిగారి ఆధిపత్యమున సభ కూడెను. మద్రాసు పైదాపేట కాలేజి పండితులు సుబ్రహ్మణ్య అయ్యర్ గారు నవీన్ భూగోళశాస్త్రమునుగూర్చి ఉపన్యసించుచు, పురాతనపద్ధతియందు మనకు సంబంధించని అనగా సానికముగానట్టి విదేశమునందు పంటఫలితముల వివరములను ఆయాపట్టణములకుగల విస్తీర్ణ వివరములుసహా వల్లవేయుటయే దేశజనులకు కేవలము నిరపయోగకరమగు మార్గమున ఉపదేశింపబడుచుండెననియు, ప్రస్తుత బోధనాపద్ధతియందు ఆయా ప్రదేశములయందు యందువారు ముందు తమ తాలూకా జిల్లా రాజధాని వరుసను శీతోష్ణస్థితులను ప్రతి స్వల్పవిషయమున కును కార్యకారణ సంబంధము నెరింగి విద్యార్థి నేర్చుకొనుట తగు ననియు బహుళముగా నుపన్యసించిరి. మీద మిక్కిలి ప్రపంచమునందలి ఏవిషయము జూచినను ఏయితరశాస్త్రమును జూచినను అన్నియు భూగోళశాస్త్రముపై వాధారపడియుండుటను విపులీకరించిరి. ఆవల ధామోదర మొదలియారుగారు నిర్బంధించి ప్రారంభవిద్య ఆవశ్యకమునుగూర్చి ఉపన్యసించిరి. అధ్యక్షులు శంకరశాస్త్రిగారు తమ సహజవాగ్ధిబలంతో తమకు గల సర్వతోముఖ అనగ్గళపాండిత్యమును నల్లబుచ్చుచు నిరాఘాటుముగ ఉపన్యసించిపండిత ప్రస్తుత విద్యాబోధనాపద్ధతిని మిగుల ఖండించిరి. సాయంకాలమును సర్ జెన్ గారి యధ్యక్షతక్రిందనే తీర్మానములు ఉపపాదించబడి ఆమోదించబడెను. రాత్రి 9 గంటలకు మహాజనసభ వందనసమర్పణములతో ముగింపునకు వచ్చెను.

Two Useful Books.
Business Tutor.—This is a master-piece on business that will teach you how to start a trade with small capital and big profit, or how to increase your business to gigantic proportions if you are already running one. It helps you to write short and sweet advertisements to pull heap of orders. It contains 30 ready-cut schemes of business any one of which if handed-as directed will bring you colossal fortune. Pages 425, price Rs. 3-6-0 post paid.
Chemical Dictionary.— This useful dictionary gives meanings of English chemicals and drugs in Tamil, Telugu, Mahratti, Gujarathi, Bengali, Urdu and Hindi. Page 365, neat printing. Handsome binding. Rs. 3-6-0 post charge paid.
N. B. Booklet on "Patent Medicines. How to make at Home," Priced Re. 1 given off free to the buyers.

G. N. MYTU (K. 45)
LUDHIANA, (PUNJAB).
ఆయుర్వేదాపధర్మా కరము రు. 3-0-0
చరక చికిత్సాస్థానము రు. 6
ఆంధ్రవైద్యరత్నావళి రు. 2, భస్మప్రకాశిక రు. 1 (20 46) డాక్టరు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి, రెజిస్ట్రా.

చెన్న పురి బజారుధరలు

1927-వ నంబు ఏప్రిల్ 15 తేది శుక్రవారము

1. ధాన్యములు.

దనియాలు బా 1-కి రు	85 0 0	మొదలు 112 8 0
దియ్యములస్తాలు		
కుసుమ తెనాలిని ,,	వ. 42 గలవి రు	13 12 0 14 12 0
నెల్లూరిని ,,	డిబ్బో ,,	15 8 0 16 0 0
డిబ్బి ,,	డిబ్బో ,,	16 4 0 17 0 0
గాగులు	ర. 164 బస్తా 1-కి ,,	9 10 0 10 0 0
శుభ్రులు	,,	22 0 0 25 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు.

రండులు బస్తా 1-కి రు 205	,,	15 0 0 16 0 0
సెనగిలు ,,	డిబ్బో ,,	15 0 0 16 0 0
పెసలు ,,	డిబ్బో ,,	16 0 0 17 0 0
మినుములు ,,	డిబ్బో ,,	17 0 0 19 0 0
ఉలలు ,,	ర 195	12 12 0 13 0 0

3. నూనెవస్తువులు.

శుభ్రులనూనె బా 1-కి	,,	158 0 0 156 0 0
రయ్యు ను 1-కి	,,	14 0 0 25 0 0
కొండాపురం నేరు నెనగపప్పు బా 1-కి	,,	54 0 0 56 0 0
ఇతర ప్రదేశము ,,	,,	50 0 0 52 0 0
కేసు నెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 180	మిషన్ నూనె	127 0 0
అముదము బా 1-కి	,,	118 0 0 119 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు.

చాయపమపు బా 1-కి	,,	68 0 0 70 0 0
కుగవకుపు ,,	,,	40 0 0 50 0 0
మిరపకాయలు (గుంటూరువి) బా 1-కి	122 0 0	140-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలియందు మణుగు 1-కి	రు	40,45
కాళమాస్తాపాయకట్టు	,,	50,55
తెల్లము బా 1-కి	రు	40 0 0 60 0 0
చింతపండు బా 1-కి	,,	21 0 0 56 0 0

5. ఇనుము.

పట్టారకం బా 1-కి	,,	81 0 0 82 6 0
చదిరం	,,	81 0 0 82 0 0
రవుండు	,,	27 0 0 88 0 6

6. నూలు.

నం 20 తెన్ని సింహం	యా	7 0 0
నం 6 తెన్ని ధర	,,	4 2 0
నం 24 ,, సింహం	,,	7 4 0
నం 24 ,, లాకి	,,	6 4 0
నం 60 ,, కారం తెన్ని	,,	9 0 0
నం 40 ,,	,,	10 0 0
నం 44 ,,	,,	5 8 0
నం 20 1/2 నూన్ కాటెడి	,,	6 4 0
నం 12 1/2 చూళ	,,	5 8 0
నం 16 1/2 ,,	,,	5 14 0
నం 20 1/2 శాపురజీ	,,	6 2 0
నం 40 జమ్మరు	,,	9 8 0
నం 44 సాండ్	,,	4 14 0
నం 4 తెన్ని	,,	3 12 0
నం 12 1/2 కరింభాయి	,,	5 6 0
నం 12 1/2 శాపురజీ	,,	5 4 0

7. దూద.

బోండావెన్న బాగు 1-కి	రు	20 0 0
తల్లూడుదూది ,,	,,	16 0 0

8. రోహములు.

నండి 100 తులంక	,,	61 0 0
అంగారు, తులము 1	,,	21 0 0 21 2 0
చరమా 1-కి	,,	18 9 6
ఇతర బా 1-కి	,,	234 0 0 238 0 0
.. ..	,,	254 0 0 258 0 0

గజ్జికి తైలము
వెల డబ్బీ 1-కి రు 0-4-0; వి. పి. సహా 0-9-0
గజ్జి, చీడ శరీరమంతట వ్యాపించి ముఖ్యముగ చిన్న పిల్లలకు విశేష బాధను గలిగించుచున్నది. ఈతైలమును నాలుగు పూలులు రాచిన గజ్జి, చీడ, చిలుము, జిల మొదలగునవి నశింపును. తప్పక పనిజేయును.
అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

ఏల ఉపయోగించరాదు.

ఈ క్రింద పేర్కొనిన అద్భుతమైన ఔషధములను వ్రుపయోగింపుడు.

- నేత్ర రోగములకు - "అఖ్యాకుర"ను ఉపయోగింపుడు.
- తామరకు - "కురెయిన్"ను
- శ్వాసకాసరొగములకు - "ఆస్ట్రామ్యూర్"ను
- బలహీనకు - { "స్ట్రెయిర్స్ ఎమల్షన్ ఆఫ్ కాడ్ లీవర్ ఆయిల్"ను
- టూనిక్ లకు - { "నెర్వైక్ టూనిక్ మాస్ట్రల్"ను
- { "పారిష్ కెమికల్ ఫుడ్"ను
- { "ఈస్ట్ స్ట్రెస్ సిరప్"ను
- { "సిరప్ డ్రాప్ ఫాస్ఫేట్స్ ఆఫ్ లైము"ను
- గనేరియాకు - { "జిన్"ను
- { "లికర్ శాంటల్ ఫ్లావా సి. కొవెయిబా కం బుచు"ను

మా ఔషధము లన్నియు, శాస్త్రోక్తముగా మా ఆధునిక ఔషధశాలలో తయారుచేయబడినవి. గనుక చాలా నవీనమైనవి, కోరినవార్లకు కేటలాగు పంపబడును.

N. POWELL & Co., CHEMISTS, BOMBAY.

నీ వెండుకలను పరిశుభ్రముగ నుంచుకొనుము

నీ దేహము నెట్లు ప్రతిదినము పరిశుభ్రపరచ ప్రయత్నించుదునో, నట్లే నీ శిరస్సుగూడ మరికిగానుండ పరిశుభ్రపరచ ప్రయత్నింపవలసి యుండును. నీ శిరస్సుపైగల రంధ్రములందు చుండు మున్నగు కల్మష పదార్థములూడి యుండిన నీ వెండుకలు పరిశుభ్రముగ లేవని గ్రహింపవలసి యుండును. ఈయందు నగ్గరాలు చేరునప్పుడు నీవు పేక్ష వహించిన అతిత్యగలో నీతలయంతయు వరుపుల మయము గాగలదు. గనుక నీ శిరస్సు యిట్టి వాటికి లోనుగాకుండ కాపాడుకొన దలచినచో ప్రతినిత్యము

కామినీయా తలనానె (రిజిస్టర్డ్) నుపయోగించి తీరవలెను.

ఈ నూనె ముండును చేరనియదు. ఒకవేళ నీతలయందు నాచుండివరకే ప్రవేశించి యుండిన వెండుకలూ సాగు లీనూ నాచుటతోనది అంతరింపవలసినదే. వెండుకల కుదుళ్లలోనికి సరాసరిపోయి పరిశుభ్రపరచగలిగిన అమోఘమైన దినుసులనేక మిందు చేర్చబడినవి. ఇందు చేరిన యితర నూనెలు, మూలకలు నీ వెండుకలను, కుమ్మరి రెక్కలవలె, నిగనిగలాడుచు, పట్టుపంచెవలె నుండునట్లు చేయగలవు. 50,000 మందికి పైగా దీని నుపయోగించి దీని శ్రేష్టత్యమును గ్రహించి ప్రశంసాపత్రము

లొసంగి యున్నారు. దీనిని మించినది మరొకటి లేదని పొగడొందిన కామినీయా ఆయిలు సీసా రు 1-0-0 తపాలచార్జి 0-6-0 3 సీసాల ఖరీదు రు. 2-10-0 లు తపాలు చార్జి 0-12-0

నమూనాను వాడి చూడుడు.

సువాసన ద్రవ్యములకు రాజు

ఓటోదిల్ బహారు (రిజిస్టర్డ్)

అతివత్సరము, ఎందుకు పనికిమాలినవియు నగు అనేక సువాసనద్రవ్యములు బహారు నందుగలవు. ఓటోదిల్ బహారు నుపయోగించిన దీనియొక్క శ్రేష్టత్యమును, మంచి సువాసన నను అచ్చెరువందక తీరవు. మల్లె మున్నగు అత్తరల కేవిధముగను తీసిపోదు. శీడే ఆర్ద్రులను పంపును.

1/2 బాస్సు ఓటోదిల్ బహారు	రు.	2-0-0
1/4 " "	"	1-4-0
1 డ్రాము " "	"	0-12-0

నమూనా సీసా 0-2-0 రెండణాల పోస్టు చీట్లు పంపిన పంపబడును.

వాసనకార్డులు. డజన్ 0-10-0 తపాలా ఖర్చు ప్రత్యేకము

పోలు ఏజంట్లు—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,

285, జుమ్మామసీదు మార్కెట్, బొంబాయి. నెం 2.

Amrutanjani

BEST INDIAN PAIN BALM.

Price Annas 10 only.

AMRUTANJAN DEPOT.
BOMBAY & MADRAS.

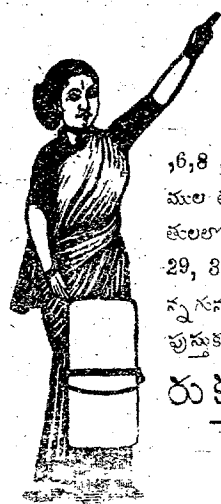

ఏజంట్లు కావలెను 2081

తలనొప్పి, యిక్ష్మయంబా, చేయి కాలు పట్టుకొనుట, పంటినొప్పి మొదలగువ్యాధులను ఒక క్షణములో పోగొట్టగల ఖ్యాతిజేందిన "జామా తైలమునకు" సమమును మందు వే రేదియు లేదు. చాల యోగ్యతాపత్రములను పొందియున్నది. బుడ్డి 1-కి అణాలు 6 యిచ్చి ఉపయోగించి చూడుడు.

అమర్ చెందు, శోభా చెందు, ఇంగ్లీషుమందులు పలనరకులు సల్ఫూరిక్, వైట్రిక్, మొరాటిక్ ఆసిడ్లు వ్యాపారస్థులు, నెం. 63 నైసవనాయునివీధి, మద్రాసు.

తక్కువ శ్రమ

ప్రఖ్యాతిగన్న యీ గుక్కిచే కుక్కర్ యొక్క ముగ్గు విశేషము తక్కువ శ్రమయే. ఎక్కడైనా శ్రమకు బాల్బడబనిలేదు 1,2,4, 6,8 మంది మనుష్యులకు సరిపడు పదార్థముల తయారుజేసుకొనుటకు తగినది 5 తయగ తలలో నుండును. వెలు రు, 18, 18, 22, 29, 38 లలో నుండును. రైలుచార్జీలు నున్ననవి ప్రత్యేకము. వివరములను వెలుపు పుస్తకము ఉచితము.

రుక్మిణి కుక్కర్ కంపెనీ

నెం. 19 మాదాగుడివీధి, రాయపురము, మద్రాసు.

మదనకామేశ్వరిలేహ్యము

బలహీనులపాలిటి కల్పనృత్యము—మేహము, నిక్కాక, నిస్సత్తువ, శుక్ల నష్టము, అతిమాత్రము మొదలగువాటిని హరించి మంచి బలమును, పీర్వవృద్ధిని, సంభోగశక్తిని, సంతానమును గలిగించును. 2 డబ్బీలు చాలను. 20 తులముల డబ్బీ రు 1-4-0 పాలగుగంధి లేహ్యము— రక్తశుద్ధికి శ్రేష్టమయినది. సహమేహము, మేహపాడలు, మచ్చలు, యితరవర్మరోగములు కీర్ణనొప్పులు, మొదలగువాటిని హరించును. 4 డబ్బీలుచాలను. 20 తుల డబ్బీ రు. 1-4-0 వి. పి ఖర్చులు వేరు 75 పి. 9 ఏ. అందు కో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిదేపి. నెల్లూరుజిల్లా

మహాసూతికాభరణము

శ్రీ ముక్త్యార్థ సంతానమున నీ గూరై నది. అధివిపండి మెసలి, పులి, మొదలై నవాటి పిల్లలనున్నయు స్త్రీలు, బా రంగులకు పరమావధము. వెల రు 1 కి రు 80/- కేటలాగు ఉచి తము. వివరములకొరకు వ్రాయుడు.

2126 ఆర్రరసాయనశాల ముక్త్యాల; కృష్ణ